

Ryšų reguliavimo tarnyba ▪ Communications Regulatory Authority
Metinė ataskaita ▪ Annual report
2004

Turiny s - Contens

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įžanginis žodis	4
RRT misija ir tikslai	6
Elektroninių ryšių ir pašto sektorių reguliavimo teisinės sistemos pokyčiai	8
Įstatymų rengimas	8
Įstatymų lydimųjų teisės aktų rengimas	8
Vartotojų teisių ir teisėtų interesų gynimas	9
Vartotojų teisių ir teisėtų interesų gynimas elektroninių ryšių sektoriuje	9
Vartotojų teisių ir teisėtų interesų gynimas pašto sektoriuje	13
Vartotojų teisių ir teisėtų interesų gynimas aparatūros ir įrenginių rinkoje	14
Konkurencijos elektroninių ryšių ir pašto rinkose skatinimas	17
Konkurencijos elektroninių ryšių sektoriuje skatinimas	17
Konkurencijos pašto paslaugų sektoriuje skatinimas	20
Prielaidų technologinei elektroninių ryšių rinkos plėtrai formavimas	21
Efektyvus radijo dažnių valdymas	21
Radijo spektro stebėseną	24
Kitų išteklių valdymas	25
Horizontali integracija į sprendimų priėmimą ES	26
Darbas Europos Sąjungos organuose	26
Bendradarbiavimas su pasaulinėmis organizacijomis	28
Tarpinstitucinis bendradarbiavimas Lietuvoje	28
RRT organizaciniai aspektai ir perspektyvos ateičiai	29
RRT veiklos planavimas ir organizavimas	32
Veiklos gairės 2005 m.	32
RRT 2004 m. finansinė ataskaita	33
1 priedas	35
2 priedas	37
■	
Foreword by the Director of the Communications Regulatory Authority of the Republic of Lithuania	39
Mission and objectives of RRT	41
Changes in the legal system of regulation of electronic communications and post	43
Preparation of laws	43
Preparation of secondary legislation	43
Protection of consumer rights and legal interests	44
Protection of consumer rights and legal interests in electronic communications sector	44
Protection of consumer rights and legal interests in postal sector	48
Protection of consumer rights and legal interests in the market of apparatus and equipment	49
Promotion of competition in electronic communications and postal markets	52
Promotion of competition in electronic communications sector	52
Promotion of competition in postal sector	55
Shaping preconditions for technical development of electronic communications	56
Radio spectrum management	56
Radio spectrum monitoring	59
Management of other resources	60
Horizontal integration into decision making system in EU	61
Activities in the EU institutions	61
Cooperation with international organizations of the world	63
Interinstitutional cooperation in Lithuania	63
Organizational aspects of RRT activities and prospects for the future	65
Planning and organising of the RRT activities	68
Guidelines of activities for 2005	68
Financial statement of the RRT, 2004	69
Annex 1	71
Annex 2	73

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
RYŠIŲ REGULIAVIMO
TARNYBOS DIREKTORIAUS
IŽANGINIS ŽODIS**

Turiu garbės pristatyti ketvirtąją Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (RRT) veiklos ataskaitą, teikiamą Lietuvos Respublikos Seimui bei Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

2004-ieji metai buvo svarbūs visai šaliai – gegužės 1-ąją Lietuva tapo Europos Sąjungos nare. Pasirengimo narystei Europos Sąjungoje procesas buvo sudėtingas, o tapsmas lygiaverčiais bendrosios rinkos dalyviais reikalauja dar daugiau žinių, išmanymo kompetencijos ir pastangų tiek iš rinkos dalyvių, tiek iš reguliuojančios institucijos.

2004 m. įsigaliojo du nauji Lietuvos ryšių sektoriui skirti įstatymai: Elektroninių ryšių įstatymas, perkeliantis Europos Sąjungos naujojo elektroninių ryšių direktyvų paketo nuostatas į nacionalinę teisę, ir naujos redakcijos Pašto įstatymas, atitinkantis liberalizuotos pašto paslaugų rinkos Europos Sąjungoje reikalavimus. Šiais įstatymais RRT iškelta naujų uždavinių ir pavesta daugiau funkcijų, deleguota daugiau atsakomybės ir suteikta naujų teisių, užtikrinant konkurenciją ryšių rinkose, ginant vartotojų teises ir teisėtus interesus, skatinant efektyvų ribotų išteklių naudojimą.

2004 metais tiek fiksuotojo, tiek judriojo telefono ryšio rinkose buvo stebima aktyvi konkurencija, dėl kurios daugelis elektroninių ryšių paslaugų tapo prieinamesnės vartotojams. RRT pradėjo vykdyti viešojo fiksuoto ir viešojo judriojo telefono ryšio paslaugų kokybės rodiklių matavimus ir reguliariai skelbti jų rezultatus. Tikiuosi, kad šis darbas padės vartotojams rinktis paslaugų teikėjus ne tik pagal kainą, bet ir pagal kokybinius parametrus.

2004 m. RRT išrinko Centrinės duomenų bazės administratorių. Centrinės duomenų bazės sistema užtikrins, kad abonentas, keisdamas paslaugų teikėją ir išlaikydamas turimą telefono numerį, turėtų galimybę siųsti ir gauti ne tik balso skambučius, bet ir duomenis (SMS, MMS). Ši sistema suteiks vartotojams dar didesnę laisvę rinktis paslaugų teikėją ir suaktyvins konkurencinius procesus elektroninių paslaugų rinkoje.

Rinkos liberalizacija sąlygojo naujų rinkos dalyvių skaičiaus padidėjimą elektroninių ryšių

rinkoje, tačiau tai nepanaikino visų konkurencijos problemų. RRT, stebėdama konkurencinę situaciją rinkoje ir įgyvendindama Elektroninių ryšių įstatymo nuostatas, 2004 m. pradėjo pirmuosius trijų rinkų tyrimus, kurių iš viso bus ne mažiau kaip aštuoniolika.

Siekiant sudaryti palankias sąlygas Lietuvos elektroninių ryšių rinkoje atsirasti naujausioms ryšių technologijoms ir jų pagrindu teikiamoms naujoms elektroninių ryšių paslaugoms, buvo įgyvendinta nemažai sprendimų, susijusių su bevielėmis technologijomis - trečiosios kartos judriuoju radijo ryšiu (UMTS), bevieliais vietiniais tinklais (WLAN), vietine daugiataške paskirstymo sistema (LMDS), palydoviniu ryšiu. Praktiškai pasirengta skaitmeninės televizijos ir radijo diegimui Lietuvoje ir tikimasi, kad netolimoje ateityje Lietuvos vartotojams bus atvertos neribotos galimybės, reikalingos informacijos sklaidai. Paskirtas ir sėkmingai veikia skaitmeninio radijo kanalas Vilniuje, paskirtas DVB-T kanalas, kuriuo dar 2003 m. buvo pradėtos bandomosios skaitmeninės televizijos programų transliacijos.

Įsigaliojus Elektroninių ryšių įstatymui, RRT šalia radijo dažnių, telefono ryšio numerių, pavesta valdyti ir kitus elektroninių ryšių išteklius, prie kurių priskiriami ir interneto vardai. Didėjanti interneto skvarba, elektroninio verslo plėtra skatina RRT imtis atitinkamos veiklos, kuri užtikrintų skaidrų interneto skyrimą, informacijos ir tinklų saugumo stiprinimą.

2004 m. įrengta mobilioji radijo stebėsenos stotis, kuri leis efektyviau atlikti kontrolinius matavimus, nustatyti radijo trukdžius ir jų šaltinius.

2004 m. palaipsniui buvo mažinamos kliūtys įeiti į pašto rinką, didėjo pašto ir pasiuntinių paslaugų rinkos žaidėjų skaičius.

Metų pabaigoje pakeisti užmokesčių už RRT teikiamas paslaugas ir atliktus darbus tarifai sumažino finansinę naštą operatoriams ir paslaugų teikėjams; tikiuosi, kad palankesnis užmokesčių režimas, taikomas rinkos dalyviams, teigiamai atsilieps ir vartotojams.

RRT, kaip institucija, taikanti Europos erdvėje harmonizuotą ryšių rinkos reguliavimą, aktyviai dalyvavo ir teikė pasiūlymus įvairiose Europos organizacijose svarstant bendras problemas ir ieškant jų sprendimų būdų. Taip pat RRT, siekdama apginti Lietuvos interesus ir suderinti juos su aplinkinių regiono šalių interesais, dalyvavo pasaulinių organizacijų ir regioninių grupių veikloje.

Praėjusiais metais vykusį dinamišką ryšių rinkos plėtra kitiems metams suformavo naujus uždavinius ir iššūkius.

2005 metus pasitinkame su nuostata: prisitaikydami prie natūralių rinkos funkcionavimo dėsnių, turime padėti rinkai vystytis ta kryptimi, kuri atneštų didžiausią ilgalaikę naudą ūkiui, o svarbiausia – paslaugų vartotojams.

Direktorius

Tomas Barakauskas

RRT MISIJA IR TIKSLAI

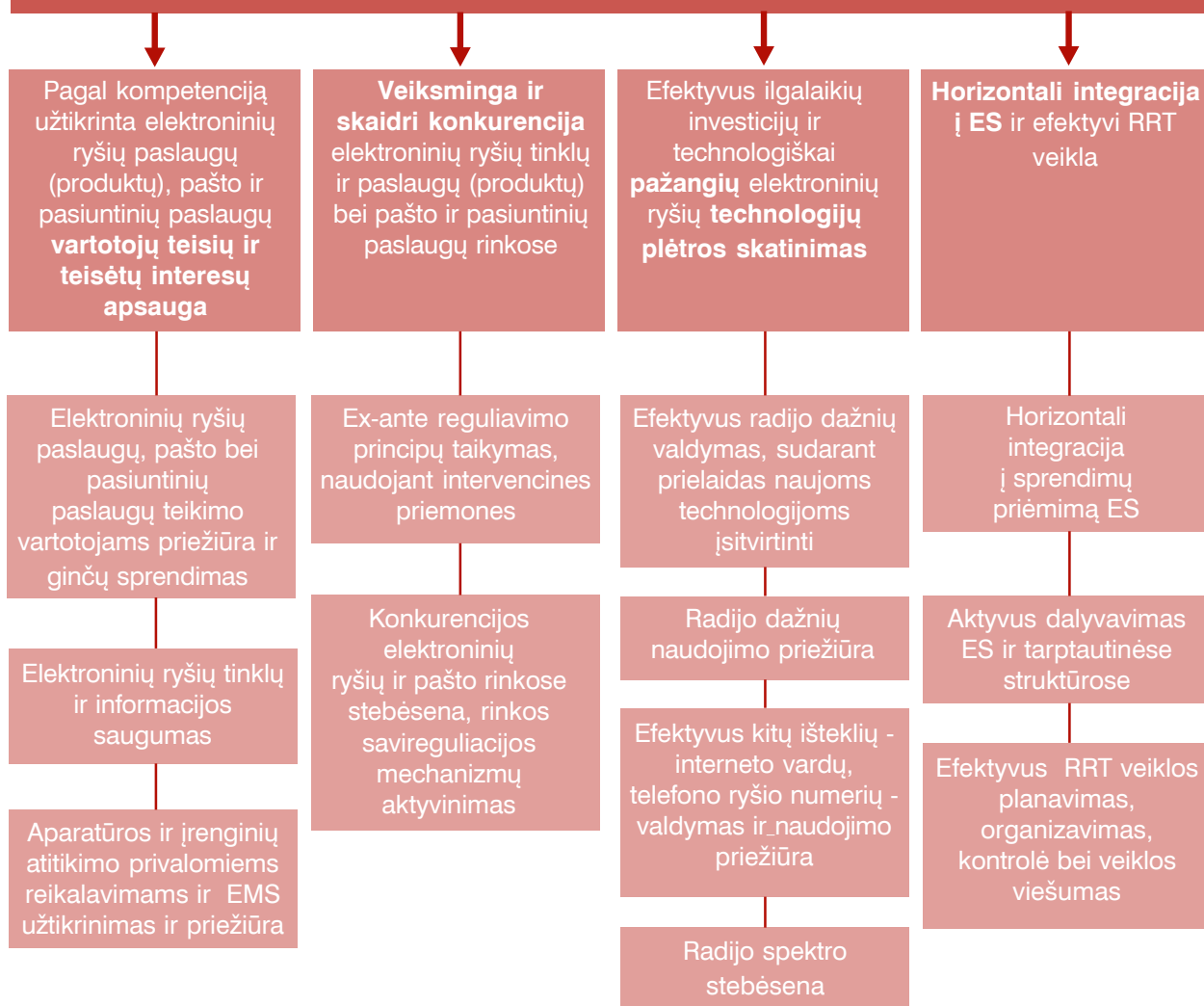

MISIJA:

Kiekvienam Lietuvos gyventojui užtikrinta technologiškai pažangių, kokybiškų, saugių ir įperkamų elektroninių ryšių ir pašto paslaugų bei produktų pasirinkimo įvairovė, sudarytos galimybės elektroninių ryšių ir pašto verslo plėtrai, kaip būtinoji žinių visuomenės plėtros prielaida

TIKSLAS:

Užtikrinti kiekvienam Lietuvos gyventojui technologiškai pažangių, kokybiškų, saugių ir įperkamų elektroninių ryšių ir pašto bei pasiuntinių paslaugų bei produktų pasirinkimo įvairovę, sudaryti galimybes elektroninių ryšių ir pašto verslo plėtrai lanksčiai veikiančios ir harmoningai vieningoje ES rinkoje funkcionuojančios reguliavimo sistemos pagrindu, darant poveikį tokių paslaugų pasiūlai rinkoje

ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ IR PAŠTO SEKTORIŲ REGULIAVIMO TEISINĖS SISTEMOS POKYČIAI

Įstatymų rengimas

2004 m. RRT aktyviai dalyvavo, rengiant šių įstatymų projektus:

- Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo projektą;
- Lietuvos Respublikos pašto įstatymo pakeitimo įstatymo projektą;
- Vartotojų teisių gynimo įstatymo koncepciją ir naują Lietuvos Respublikos vartotojų teisių gynimo įstatymo redakciją;
- Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo pakeitimą;
- Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimus;
- Lietuvos Respublikos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo pakeitimą;
- Lietuvos Respublikos bendrojo pagalbos centro įstatymą.

Šiais įstatymais, įsigaliojusiais 2004 m., buvo perkelti Europos Sąjungos (toliau – ES) elektroninių ryšių ir pašto veiklą reglamentuojantys teisės aktai (pilnas ES teisės aktų sąrašas, už kurių perkėlimą į nacionalinę teisę bei įgyvendinimą yra atsakinga RRT, yra pateiktas 1 priede).

Įstatymų lydimųjų teisės aktų rengimas

2004 m. teisėkūros aspektu buvo skirti parengti įstatymų lydimuosius teisės aktus, siekiant visiškai į Lietuvos nacionalinę teisę perkelti ES teisės aktų nuostatas bei suderinti jau galiojančius antrinius teisės aktus su Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – ERI) ir naujos redakcijos Lietuvos Respublikos pašto įstatymo (toliau – PI) nuostatomis. RRT parengė 3 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektus, 2 Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymų projektus. RRT direktorius įsakymais patvirtino daugiau kaip 30 teisės aktų (visas RRT parengtų įstatymų lydimųjų teisės aktų sąrašas pateiktas 2 priede).

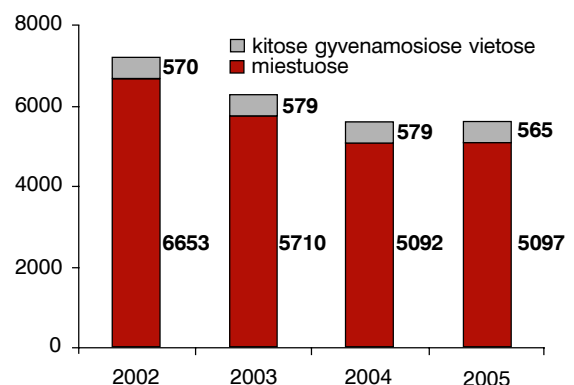

VARTOTOJŲ TEISIŲ IR TEISĖTŲ INTERESŲ GYNIMAS

Vartotojų teisių ir teisėtų interesų gynimas elektroninių ryšių sektoriuje

Universaliųjų paslaugų priežiūra

2004 m. RRT atliko viešųjų telefono ryšio paslaugų fiksuotoje vietoje ir informacijos teikimo apie abonentus paslaugų masto tyrimą, siekdama nustatyti, ar universaliosios paslaugos yra teikiamos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje Universaliųjų telekomunikacijų paslaugų teikimo taisyklėse nustatytu mastu. Tyrimo metu RRT nustatė, kad universaliųjų paslaugų teikėjas AB „Lietuvos telekomas“ laikosi Universaliųjų telekomunikacijų paslaugų teikimo taisyklėse nustatytų reikalavimų.

Pav.1. Taksofonų skaičiaus dinamika

Universaliųjų paslaugų tyrimo metu nustatyta:

- 2004 m. pradžioje telefono linijos įvedimo laukė 1225 fiziniai asmenys ir 94 įmonės;
- taksofonų tankis Lietuvos Respublikoje 2004 m. sausio 1 d. buvo 2,216 taksofono tūkstančiui miesto gyventojų ir 0,504 taksofono tūkstančiui kitose vietovėse gyvenančių gyventojų (nustatytas ribinis taksofonų tankis yra 2,2 taksofono tūkstančiui miesto gyventojų ir 0,5 taksofono tūkstančiui kitose vietovėse gyvenančių gyventojų);
- 2004 m. sausio 1 d. buvo įrengtos 655 taksofonų kabinos, pritaikytos įvažiuoti neįgaliųjų vežimėliais.

RRT rengia Universaliųjų paslaugų teikimo taisyklių pakeitimą, kuriame bus nustatyti reikalavimai dėl specialios įrangos neįgaliems paslaugų vartotojams įdiegimo, siekiant universalias paslaugas padaryti prieinamomis visiems vartotojams. Šis pakeitimas bus tvirtinamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu.

Elektroninių ryšių paslaugų kokybės kontrolė

Siekdama sudaryti elektroninių ryšių paslaugų vartotojams galimybes objektyviai įvertinti universaliųjų paslaugų kokybę, RRT 2004 m. atliko vietinių ir tarp miestinių skambučių kokybės tyrimus AB „Lietuvos telekomas“ viešajame fiksuoto telefono ryšio tinkle.

RRT kokybės tyrimo metu naudojosi 2003 m. pabaigoje įsigyta automatinė matavimo įranga. RRT atliko daugiau kaip 100 tūkst. vietinių ir tarp miestinių bandomųjų skambučių viešajame fiksuoto telefono

ryšio tinkle tarp galinių įrenginių Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje.

Paslaugų kokybės rodiklių įvertinimas atliktas, vadovaujantis Viešojo fiksuoto telefono ryšio paslaugų kokybės rodiklių nustatymo ir duomenų teikimo taisyklėse nustatyta metodika. Elektroninių ryšių paslaugų kokybės tyrimo rezultatai parodė, kad viešojo fiksuoto telefono ryšio kokybiniai rodikliai neviršijo universaliųjų paslaugų tiekėjams nustatytų didžiausių paslaugų kokybės rodiklių verčių.

1 lentelė. 2004 m. atliktų AB „Lietuvos telekomas“ viešojo fiksuoto telefono ryšio paslaugų kokybės rodiklių įvertinimo rezultatai

Kokybės rodikliai		Rodiklio vertė ir matavimų skaičius			Ribinės vertės
		II ketvirtis*	III ketvirtis	IV ketvirtis	
Nesėkmingų kvietimų dalis	Skambučių šalies viduje, proc.	0,86 proc.	0,20 proc.	0,31 proc.	Ne daugiau kaip 5 proc.
		16 082	44 253	47 878	
Sujungimo laikas	Vidutinis skambučių sujungimo laikas šalies viduje	0,28 sekundės	0,27 sekundės	0,26 sekundės	Ne ilgesnis kaip 10 s
		15 870	41 611	47 656	
	Laikas, per kurį atlikta 95 proc. greičiausių sujungimų šalies viduje	0,38 sekundės	0,38 sekundės	0,35 sekundės	
		15 870	41 611	47 656	

* testiniai matavimai

Siekdama sudaryti paslaugų vartotojams galimybes pasirinkti elektroninių ryšių paslaugų teikėjus, įvertinus ne tik paslaugų kainą, bet ir kokybę, RRT 2004 m. savo įranga atliko viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų teikėjų teikiamų paslaugų kokybės tyrimą bei viešai paskelbė tyrimo rezultatus. Atliktas kokybės tyrimas parodė, kad viešojo judriojo telefono ryšio paslaugų, teikiamų skirtingų paslaugų teikėjų, kokybiniai parametrai skiriasi mažiau nei 1 procentiniu punktu.

Atliekant paslaugų kokybės rodiklių įvertinimą buvo sudarytos vienodos matavimų sąlygos visiems paslaugų teikėjams, t.y. matavimai buvo atliekami:

- tik patikimo ryšio zonose,
- tik paslaugų teikėjų vidiniuose tinkluose,
- darbo dienomis ir darbo valandomis.

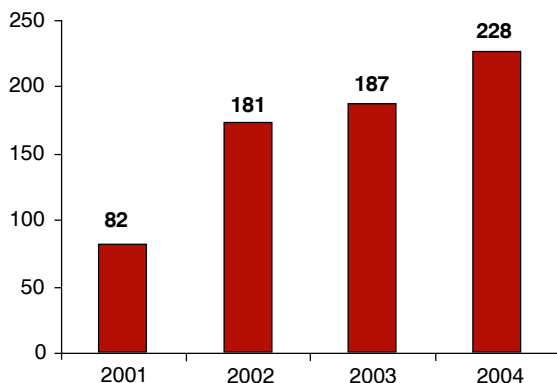
2005 m. RRT ir toliau periodiškai vykdys paslaugų kokybės tyrimus, kurių rezultatų paskelbimas ne tik palengvins vartotojų apsisprendimą, renkantis paslaugų teikėjus, bet ir paskatins paslaugų teikėjus ir toliau gerinti teikiamų paslaugų kokybę.

2 lentelė. 2004 m. atliktų viešojo judriojo telefono ryšio paslaugų teikėjų teikiamų paslaugų kokybės rodiklių įvertinimo rezultatai

Paslaugų teikėjas	Sėkmingų kvietimų dalis, %	Sėkmingų skambučių dalis, %	Vidutinis sujungimo laikas, sekundėmis	Bandomųjų skambučių skaičius, vnt.
UAB „Bitė GSM“	100	99,62	9,92	2092
UAB „Eurocom“	99,95	99,76	9,71	2098
UAB „Omnitel“	100	99,67	9,04	2091
UAB „Tele2“	99,53	99,05	10,23	2122

Darbas su vartotojų skundais

2004 m. RRT gavo 228 elektroninių ryšių paslaugų vartotojų skundus – 22 proc. daugiau, nei praėjusiais metais. Vartotojų skundų skaičiaus augimas rodo, kad vartotojai geriau žino savo teises, yra labiau informuoti apie savo teisių ir teisėtų interesų gynimo būdus, o taip pat – vartotojai labiau pasitiki jų teises ginančia institucija – RRT.

Pav.2. Vartotojų skundų skaičiaus dinamika

Dauguma gautų skundų buvo dėl elektroninių ryšių paslaugų kokybės, apskaitos už paslaugas, tarifų, mokėjimo planų, interneto paslaugų apskaitos netikslumų bei telefono ryšio numerio perkeliavimo.

Siekiant apsaugoti vartotojus nuo nepagrįstai didelių išlaidų dėl tinklo techninių sutrikimų arba nepageidaujimų prisijungimų viešajame fiksuotojo ryšio tinkle, bei praradus viešojo judriojo telefono ryšio telefono aparatą, RRT patvirtino naujas Viešojo telefono ryšio paslaugų teikimo taisykles, kuriomis įpareigojo paslaugų teikėją, sudarant sutartį, nustatyti suteikiamą pradinį paslaugų kredito limitą, ir jo keitimo sąlygas ir tvarką. Tuomet vartotojas neprivalo mokėti už paslaugas daugiau, nei suteiktas limitas, o teikėjas turi teisę apriboti paslaugų teikimą vartotojui viršijus nustatytą limitą. Nagrinėjant 2004 m. gautus skundus, nustatyta, kad paslaugų teikėjai, vartotojui viršijus suteiktą paslaugų kredito limitą, dažnai neapriboja paslaugų teikimo ir reikalauja mokėti didesnes, nei suteiktas limitas, sumas.

Gana dažna problema, kai vartotojai nukentia, neatsargiai naudodamiesi internetu, atsisiuntę „piktybines“ kompiuterines programas, kurios pakeičia kompiuterio nustatymus, arba netinkamai suderinę kompiuterio įrangą, t.y. kompiuteris automatiškai, be vartotojo žinios arba ne tuo numeriu jungiasi prie interneto, dėl to patiriami nuostoliai. 2003 m. patvirtintų Viešojo telefono ryšio paslaugų teikimo taisyklių nuostatos numatė reikalavimą telefono ryšio paslaugų teikėjams nustatyti vartotojams kredito limitą, kurį viršijus, apribojamas viešojo telefono ryšio paslaugų teikimas ir blokuojama galimybė prisijungti prie interneto komutuojama linija; bendrų RRT ir fiksuoto

telefono ryšio paslaugų teikėjo AB „Lietuvos telekomas“ pastangų spręsti problemą pasėkoje buvo atliktas prevencinis darbas, informuojant ir šviečiant vartotojus apie šio pobūdžio pavojus, taip pat sumažinant jų galimybes prisijungti prie interneto ne tuo numeriu - vartotojams buvo pasiūlyta atsisiųsti atitinkamą programą, kuri, vartotojui jungiantis prie interneto ne tuo numeriu, prašo įvesti tam tikrus kodus. Ši veikla davė apčiuopiamų rezultatų - 2004 m. pabaigoje galima konstatuoti,

3 lentelė. 2001-2004 m. elektroninių ryšių paslaugų vartotojų skundų priežastys bei RRT sprendimai

Vartotojų skundai:	'01	'02	'03	'04
dėl kokybės (įskaitant skundus dėl numerio perkeliavimo)	19	53	38	28
dėl apskaitos	32	71	83	110
dėl kitų klausimų (tarifų, jų keitimo, mokėjimo planų)	31	57	66	90
Sprendimai				
Sprendimai vartotojo naudai	36	34	19	33
Sprendimai paslaugų teikėjo naudai			3	4
Skundo nagrinėjimo RRT metu paslaugų teikėjas priėmė sprendimą vartotojo naudai			30	120
Atsakyta teisės aktų nustatyta tvarka, pateikiant išaiškinimus dėl vartotojų paklausimo			138	71

kad vis mažiau vartotojų nukentia nuo automatinių prisijungimų prie interneto nežinomais numeriais.

RRT vartotojų skundus nagrinėja, vadovaudamasi objektyvumo ir skaidrumo principais; kiekvieno skundo atveju įsigilinama į keliamą problemą, ieškoma sprendimo būdų, tenkinančių abiejų pusių interesus. 2004 m. 33 vartotojų skundai buvo išspręsti vartotojų naudai, ir 4 skundai – paslaugų teikėjų naudai. Beveik 53 proc. skundų atvejų paslaugų teikėjai priėmė teigiamą sprendimą vartotojų naudai dar skundo tyrimo metu. 2004 m. RRT įtakoje elektroninių ryšių paslaugų teikėjai kompensavo verslo subjektams ir gyventojams 44,04 tūkst. Lt ginčijamos sumos; iš šios sumos 16,2 tūkst. Lt buvo kompensuoti geranoriškai.

RRT siekia būti artima vartotojams institucija taip pat ir geografinė prasme – vartotojai gali kreiptis į RRT teritorinius padalinius Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje.

Bendrasis pagalbos telefono numeris 112

Nuo 2004 m. rugsėjo 1 d. skambučiai bendroju pagalbos telefono numeriu 112 Vilniaus mieste laipsniškai pradėti siųsti į Bendrojo pagalbos centro prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos numerius; pradiniam etape lygiagrečiai naudojami ir telefono ryšio numeriai 01, 02, 03.

Pagal RRT patvirtintą Nacionalinį telefono ryšio numeracijos planą, panaikinus trumpųjų telefono ryšio numerių 0X galiojimą, visuose viešojo telefono ryšio tinkluose bus įvestas standartizuotas prefiksas „00“ bei vietoj tarp miestinio prefikso „8“ bus naudojamas prefiksas „0“.

Darbas tinklų ir informacijos saugumo srityje

Sparčiai augant elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo pažeidimams, kurie sukelia didelius finansinius nuostolius ir naujas rizikas bei grėsmes informacinės visuomenės raidai Lietuvoje ir visame pasaulyje, RRT aktyviai dalyvauja kuriant saugią informacinę visuomenę. Šiam tikslui pasiekti RRT numato 2005 m. patvirtinti veiksnių elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo srityje detalų planą bei intensyviai dirbti šioje srityje.

2005 m. RRT dalyvauja rengiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-2008 m. programos įgyvendinimo priemonių plane numatytus tinklų ir informacijos saugumo srities dokumentus:

- Elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo įstatymo koncepciją, įstatymo projektą, įstatymo įgyvendinimo planą;

- Elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų informacinėse sistemose valstybės strategiją iki 2008 m. bei jos įgyvendinimo priemonių planą.

Taip pat RRT bus įsteigtas kompiuterinių incidentų tyrimo padalinys CERT (**Computer Emergency Response Team**).

Kadangi elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo klausimai yra globalūs ir neapsiriboja vienos šalies interesais, RRT pradėjo dalyvauti 2004 m. kovo 14 d. įkurtos Europos tinklų ir informacijos saugumo agentūros (toliau – ENISA) veikloje, kurios pagrindinis uždavinys yra koordinuoti ES šalių narių veiksmus elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo klausimais Europos lygmeniu.

Didžiosios Britanijos Sąžiningos prekybos tarnybos (**UK Office of Fair Trading**), Jungtinių Valstijų Federalinės prekybos komisijos Vartotojų apsaugos biuro (**US Federal Trade Commission Bureau of Consumer Protection**) bei Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (**Organization for Economic Cooperation and Development**) organizuotame susitikime, kurio pagrindinė tema – kova su nepageidaujama masiniu komerciniu paštu („spam“), 2004 m. spalio mėn. RRT kartu su kitomis 19 elektroninių ryšių reguliavimo, duomenų apsaugos, vartotojų teisių apsaugos institucijų iš 15 pasaulio šalių prisijungė prie Londono veiksnių plano tarptautiniam bendradarbiavimui prieš „spam“ (**The London action plan on international spam enforcement cooperation**). Šiame veiksnių plane tarptautiniam bendradarbiavimui kovoje prieš „spam“ numatytas atsakingų institucijų tinklo sukūrimas, keitimasis bylomis bei tyrimais, strategijomis bei techninėmis priemonėmis, bei visų kitų įmanomų priemonių pritaikymas.

RRT siekdama suteikti visuomenei kuo platesnę ir aktualesnę informaciją tinklų ir informacijos saugumo klausimais, interneto svetainėje skelbia ir nuolat atnaujina naujausias žinias apie elektroniniais tinklais plintančius kompiuterių „virusus“, nepageidaujama elektroninį paštą („spam“) bei kitas su tinklų ir informacijos saugumu susijusias aktualijas.

2004 m. RRT žengė pirmuosius žingsnius šioje srityje – lapkričio mėnesį atlikta rinkos dalyvių apklausa dėl nepageidaujama elektroninių laiškų, siekiant sužinoti, kokias priemones naudoja paslaugų teikėjai, siekdami sumažinti „spam“ bei gauti pasiūlymus dėl galimų kovos su „spam“ būdų, gruodžio mėnesį išplatinti pirmieji vieši pranešimai apie naujus kompiuterinius virusus, dalyvauta Europos Bendrijų Komisijos organizuotuose duomenų apsaugos, vartotojų teisių gynimo bei nacionalinių elektroninių ryšių reguliavimo institucijų susitikimuose nepageidaujama pranešimų „spam“ klausimais, pradėtos teikti teisinės konsultacijos apie nepageidaujama pranešimų („spam“) teisinį reglamentavimą. 2004 m. RRT kartu su Valstybine duomenų apsaugos inspekcija bei Nacionaline vartotojų teisių apsaugos taryba dalyvavo vartotojų skundų dėl „spam“ tyrime.

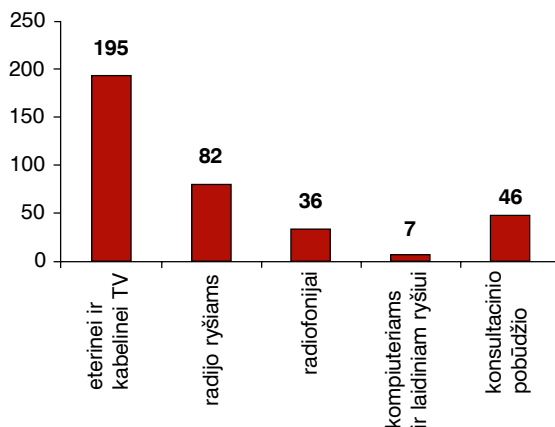
Radijo trukdžių šalinimas

Plečiantis elektroninių ryšių rinkai, atsiranda naujos radijo ryšio sistemos ir technologijos, kurias reikalinga apsaugoti nuo pašalinių radijo trukdžių ir kurios dažnai pačios sukelia įvairaus pobūdžio radijo ir televizijos programų priėmimo sutrikimus. RRT judriai trukdžių tyrimo grupė operatyviai reaguoja į gyventojų skundus ir nustato radijo trukdžių atsiradimo priežastis bei imasi priemonių jas pašalinti. Trukdžius dažnai sukelia prastos kokybės televizijos programų priėmimo antenos su integruotais stiprintuvais, automobilinių signalizacijų judesio davikliai, vietiniai radijo ryšio tinklai (RLAN), netvarkingi elektriniai buitiniai prietaisai.

2004 m. RRT gavo ir išnagrino 366 Lietuvos gyventojų ir kitų radijo spektro naudotojų paraiškas dėl žalingų trukdžių radijo ir televizijos programų priėmimui, elektroniniams ryšiams ir kompiuterinių tinklų darbui.

Apie pastebėtus trukdžius Lietuvos gyventojai gali pranešti RRT nemokamu telefonu 8 800 20030, veikiančiu visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Pav.3. 2004 m. RRT gautų ir išnagrinėtų paraiškų dėl radio trukdžių struktūra

Vartotojų teisių ir teisėtų interesų gynimas pašto sektoriuje

Universaliųjų paslaugų priežiūra

Teikti universaliasias pašto paslaugas visoje šalies teritorijoje yra įpareigotas VĮ Lietuvos paštas, kuris privalo užtikrinti, kad šios paslaugos būtų teikiamos nenutrūkstamai, visiems universaliųjų pašto paslaugų naudotojams vienodomis sąlygomis, kiekvieną darbo dieną ir ne mažiau kaip penkias dienas per savaitę.

Pagal PĮ, universaliųjų pašto paslaugų tarifai privalo būti pagrįsti teikiamų universaliųjų pašto paslaugų sąnaudomis, tačiau prieinami visiems pašto paslaugų naudotojams, skaidrūs ir nediskriminaciniai.

Siekiant užtikrinti nenutrūkstamą universaliųjų pašto paslaugų teikimą, universaliųjų pašto paslaugų teikėjui yra rezervuota vidaus korespondencijos siuntų, reklaminio pašto, gaunamų tarptautinių korespondencijos siuntų surinkimo, paskirstymo, vežimo, pristatymo ar įteikimo paslaugų, laikantis svorio ir kainų limitų, sritis. Nuo 2004 m. gegužės 1 d. yra taikoma 100 gramų, o nuo 2006 m. sausio 1 d. – 50 gramų rezervuotųjų pašto siuntų svorio riba.

Universaliųjų pašto paslaugų kokybės kontrolė

2004 m. RRT atliko nepriklausomą VĮ Lietuvos paštas teikiamų universaliųjų pašto paslaugų kokybės patikrinimą. Tikrinta, ar universaliosios pašto paslaugos atitinka nustatytus pašto paslaugų kokybės reikalavimus (standartus) universaliųjų pašto paslaugų teikėjui.

2004 m. II ir IV ketv. universaliųjų pašto paslaugų kokybės patikrinimo metu RRT išsiuntė 2200 kontrolinių laiškų visoje Lietuvos Respublikoje. Susisteminti patikrinimo rezultatai parodė, kad universaliųjų pašto paslaugų kokybė beveik atitinka teisės aktais nustatytus kokybės standartus.

Tikimasi, kad toks RRT atliekamas tikrinimas padės gerinti bei užtikrinti pašto paslaugų vartotojų

4 lentelė. Universaliųjų pašto paslaugų teikėjo pašto korespondencijos pristatymo kokybės patikrinimo rezultatai, 2004 m.

Pristatymo kokybės rodikliai (terminas)	Kokybės patikrinimo rezultatai (proc.)	Nustatyti kokybės standartai (proc.)
1 diena (D*+1)	78,64	80
2 dienos (D+2)	95,83	90
3 dienos (D+3)	98,55	-
4 dienos (D+4)	99,53	-

* D yra pašto korespondencijos išsiuntimo data (diena)

poreikius atitinkančią universaliųjų pašto paslaugų kokybę, garantuoti universaliųjų pašto paslaugų teikimo reguliarumą bei patikimumą.

2005 m. RRT ir toliau reguliariai tikrins, kaip universaliosios pašto paslaugos atitinka Universaliųjų pašto paslaugų kokybės reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2004 m. spalio 12 d. įsakymu Nr. 3-495 nustatytus universaliųjų pašto paslaugų kokybės reikalavimus (standartus). Pažymėtina, kad naujieji universaliųjų pašto paslaugų kokybės standartai numato taip pat ir pašto siuntų pristatymo tarp ES valstybių terminus:

- D+3 terminas nustatytas 85 proc. pirmenybinių korespondencijos siuntų, ir
- D+5 terminas nustatytas 97 proc. pirmenybinių korespondencijos siuntų.

Šie universaliųjų pašto paslaugų kokybės reikalavimai nustatyti, atsižvelgiant į padidėjusį Lietuvos gyventojų mobilumą ES bei nuolat intensyvėjančius Lietuvos įmonių ryšius su ES šalių verslo sluoksniais.

Viešojo pašto tinklo prieigos vietos – vartotojų patogumui

Universaliųjų pašto paslaugų teikėjui yra nustatytos 2004 m. privalomos viešojo pašto tinklo charakteristikos, nustatančios universaliųjų pašto paslaugų teikimo vietų išdėstymo sąlygas bei vietų įrengimo reikalavimus, pagal kurias jis privalo įrengti pakankamą kiekį pašto paslaugų teikimo vietų. Viešojo pašto tinklo charakteristikomis siekiama užtikrinti, kad kiekvienam Lietuvos gyventojui būtų patogų naudotis pašto paslaugomis.

2004 m. Lietuvoje geografinis paštų tankis buvo 14 paštų / 1.000 km² ir tai sudarė 2,73 paštų / 10.000 gyventojų.

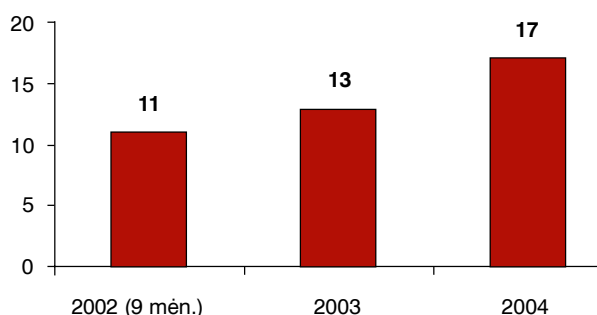
VĮ Lietuvos paštas aptarnauja 1.415.540 adresatų, iš jų mieste - 67,45 proc. ir kaime – 32,55 proc. visų adresatų. Lietuvos Respublikos teritorijoje paslaugos teikiamos 945 paštuose, iš jų 222 miesto ir 712 kaimo paštuose, veikia 6 kilnojantieji paštai ir 10 pašto agentų. Universaliųjų paslaugų teikėjas 2004 m. turėjo 4290 viešam naudojimui skirtų pašto dėžučių.

2004 m. Lietuvoje geografinis pašto dėžučių tankis buvo 66 pašto dėžutės / 1.000 km² ir tai sudarė 12,39 pašto dėžučių / 10.000 gyventojų.

Darbas su vartotojų skundais

2004 m. buvo išnagrinėti 5 pašto ir (ar) pasiuntinių paslaugų teikėjų ir naudotojų ginčai bei priimti 5 RRT direktoriaus sprendimai, iš kurių naudotojų naudai priimti 3 sprendimai.

Gauta ir atsakyta į 12 pašto ir (ar) pasiuntinių paslaugų naudotojų skundų ir paklausimų. Didžioji dalis šių skundų bei paklausimų (10) susiję su universaliųjų pašto paslaugų teikėjo VĮ Lietuvos paštas teikiamomis paslaugomis. Daugiausiai vartotojai kreipėsi į RRT dėl pašto siuntų apgadinimo ar dingimo, pašto siuntų pristatymo ar įteikimo.

Pav.4. Vartotojų skundų skaičiaus dinamika

Vartotojų teisių ir teisėtų interesų gynimas aparatūros ir įrenginių rinkoje

RRT, atlikdama radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių bei kitos aparatūros ir įrenginių, pvz. buitinių elektros, medicinos prietaisų, informacijos technologijų įrenginių, motorinių transporto priemonių ir jų dalių, pramonės ir mokslo įrenginių rinkos priežiūrą, siekia, kad vartotojai Lietuvos rinkoje įsigytų aukščiau minėtus įrenginius, atitinkančius jiems keliamus saugos, elektromagnetinio suderinamumo bei radijo dažnių spektro efektyvaus naudojimo reikalavimus.

Lietuvoje įgyvendinus ES teisės aktus, pašalinusius minėtų įrenginių tiekimo į Lietuvos rinką apribojimus bei sąlygojusius jų teikimo į rinką kaštų sumažėjimą, vartotojai šiuos įrenginius gali įsigyti palankesnėmis kainomis.

Radio ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių rinkos priežiūros rezultatai

2004 m. RRT iš Muitinės departamento gavo ir išanalizavo 17 144 vnt. įvežtų įrenginių dokumentus. Teikimo į rinką vietose (pvz. prekybos

vietose) patikrinta 132 vnt. įrenginių Vilniuje - 76, Kaune - 34, Panevėžyje - 18, Klaipėdoje - 4. Patikrai laboratorijose paimta 12 tipų (24 vnt.) radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių.

Atliekant įrenginių rinkos priežiūrą išryškėjo keletas pagrindinių problemų:

- pranešimų apie teikimą į rinką nepateikimų skaičiaus padidėjimas (2004 m. pranešimų skaičius išaugo penkis kartus lyginant su 2003 m., didesnę dalį pateiktų pranešimų sudarė užsienio teikėjų pateikti pranešimai, o problemos dažniausiai yra dėl Lietuvos teikėjų);

- deklaracijos apie atitikimą esminiams reikalavimams neturėjimas (lyginant su 2003 m. rezultatais yra ženklus pagerėjimas, tačiau problema išlieka).

5 lentelė. Reglamento priežiūros rezultatai, 2004 m.

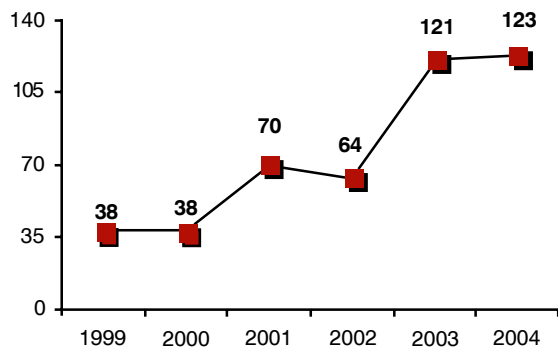
Patikrinimų rezultatai	Kiekis, vnt.
Iš viso patikrinta įrenginių:	132
radijo ryšio įrenginių	102
galinių įrenginių	8
abiejų rūšių įrenginių	22
Neturi CE ženklo	10
Turi CE ženklą	122
Neturi atitikties deklaracijos	35
Turi atitikties deklaraciją:	97
pateikta išsami atitikties deklaracija	53
pateikta sutrumpinta atitikties deklaracija	21
pateikta nuoroda, kad atitinka 1999/5/EB direktyvos reikalavimus	8
atitikties deklaracija nurodoma internete	15
Pranešimas nebūtinai	85
Pranešimas būtinas	47
pranešimų pateikta	27
pranešimų nepateikta	20
Pateikta informacija apie galinių įrenginių sąsajas	21
Pateikta informacija apie galinių įrenginių naudojimą	22
Pateikta informacija apie radijo ryšio įrenginių naudojimą	70

RRT, vykdydama radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių techninio reglamento (toliau – Reglamentas) priežiūrą, tikrino, ar iš rinkos paimtų radijo ryšio įrenginių techniniai parametrai tenkina Reglamente nurodytų darnųjų Lietuvos standartų reikalavimus, susijusius su efektyviu radijo dažnio spektro naudojimu. 2004 m. buvo patikrinta 17 radijo ryšio įrenginių dėl jų parametrų atitikimo Reglamento reikalavimams ir nustatyta, kad 10 iš jų netenkino Reglamento reikalavimų.

Aparatūros ir įrenginių elektromagnetinio suderinamumo kontrolė

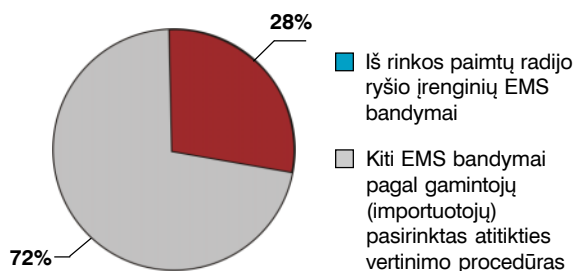
Aparatūros ir įrenginių elektromagnetinio suderinamumo kontrolę atlieka RRT Aparatūros ir įrenginių elektromagnetinio suderinamumo kontrolės skyrius Kaune. RRT yra akredituota įstaiga nuo 1999 m., tačiau 2004 m. Nacionalinis akreditacijos biuras iš naujo akreditavo RRT LST EN ISO/IEC 17025 atitikčiai, elektroninių, elektrotechninių, informacijos technologijų ir kitokių įrenginių elektromagnetinio suderinamumo bei telekomunikacinių įrenginių bandymų srityje.

Nuo 2002 m. RRT akreditavimo sritis padidėjo beveik dvigubai ir šiuo metu apima 123 tarptautinius (IEC, CISPR), regioninius (EN ir GOST) bei Lietuvos (LST) standartus ir yra didžiausia tarp Lietuvoje akredituotų bandymų laboratorijų.

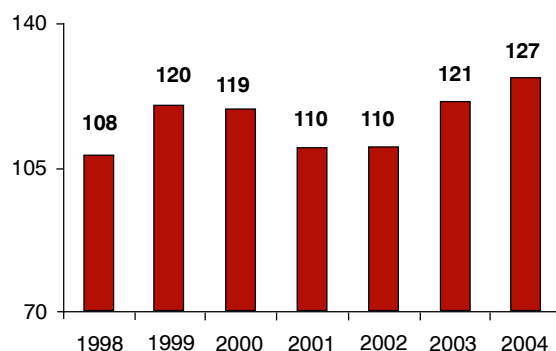
Pav.5. Elektromagnetinio suderinamumo standartų, įeinančių į RRT akreditavimo sritį, skaičiaus dinamika

2004 m. RRT buvo atlikta 112 įrenginių elektromagnetinio suderinamumo bandymų. Iš rinkos buvo paimta 17 tipų įrenginių (iš viso 31 įrenginys) elektromagnetinio suderinamumo reikalavimų patikrai. Nustatyta, kad 11 įrenginių tipų netenkino Reglamento reikalavimų, susijusių su elektromagnetiniu suderinamumu. Iš rinkos paimtų radijo ryšio įrenginių bandymai sudarė maždaug trečdalią visų 2004 m. atliktų elektromagnetinio suderinamumo bandymų.

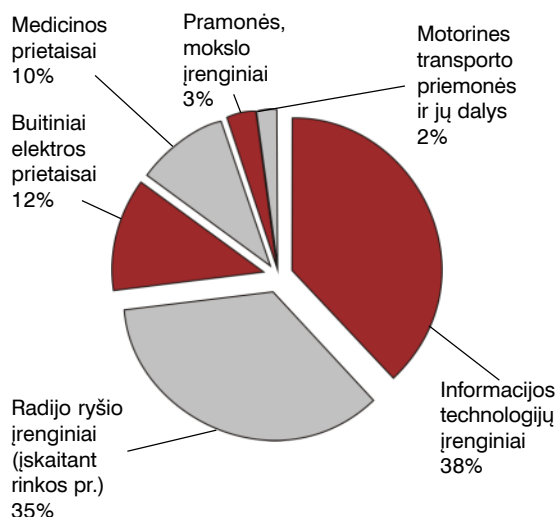

Pav.6. Elektromagnetinio suderinamumo bandymų pasiskirstymas 2004 m.

RRT, atlikdama aparatūros ir įrenginių atitikties įvertinimo procedūras elektromagnetinio suderinamumo srityje, bendradarbiavo su Valstybine ne maisto produktų inspekcija (pagal sutartį buvo pasidalinta įrenginių priežiūra pagal klases, pagal kurią Valstybinė ne maisto produktų inspekcija daugiausia prižiūri 1 klasės įrenginius, o RRT - 2 klasės radijo ryšio įrenginius, nes būtent šios klasės įrenginių teikimas į rinką ir naudojimas gali kelti daugiausiai problemų vartotojams), su Valstybine akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos (medicinos prietaisų), su Valstybine kelių transporto inspekcija (motorinių transporto priemonių). Elektromagnetinio suderinamumo reikalavimų atitikties vertinimo bandymų protokolai rengiami lietuvių, anglų arba rusų kalbomis.

Pav.7. Elektromagnetinio suderinamumo bandymų protokolų skaičiaus dinamika

Pav.8. Elektromagnetinio suderinamumo bandymų struktūra (pagal gaminių grupes)

Aparatūros ir įrenginių atitikties įvertinimas

Radio ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių sektorius sudaro svarbią telekomunikacijų rinkos dalį. Visi minėti įrenginiai skirstomi į 2 klases:

– 1 klasei priklauso radio ryšio įrenginiai ir telekomunikacijų galiniai įrenginiai, kurie gali būti teikiami į ES rinką ir naudojami visose ES valstybėse narėse be apribojimų. Pirmosios klasės įrenginių sąrašas pateiktas tinklalapyje [http:// europa.eu.int/comm/enterprise/rtte](http://europa.eu.int/comm/enterprise/rtte);

– 2 klasei priklauso radio ryšio įrenginiai ir telekomunikacijų galiniai įrenginiai, patenkantys į Reglamento taikymo sritį, bet nenurodyti I klasės įrenginių sąrašė. Jų teikimui į rinką ir (ar) naudojimui ES valstybės taiko apribojimus.

2004 m. buvo gauti 654 pranešimai dėl 2 klasės aparatų teikimo į rinką. Visi gauti pranešimai buvo išnagrinėti ir įrenginių teikėjams išsiųsti atsakymai dėl teikimo į rinką galimybių bei įrenginių naudojimo sąlygų Lietuvoje. 21 atveju nustatyta, kad neatliktos atitikties vertinimo procedūros, ar įrenginiai tenkina jiems nustatytus esminius reikalavimus, 4 atvejais – įrenginių radio sąsajos neatitinka Radio dažnių naudojimo plane nurodytų sąlygų.

Taip pat buvo gauti ir išnagrinėti 66 steigiamų radio ryšio tinklų projektai dėl numatomų tinkluose naudoti įrenginių teisingų naudojimo sąlygų nustatymo. 12 atvejų nustatyta, kad buvo ketinama neteisingai naudoti radio ryšio įrenginius.

2004 m. išnagrinėti RRT paimtų iš rinkos įrenginių 5 bandymų protokolai ir papildoma medžiaga. 4 atvejais RRT pateikė neigiamą išvadą dėl įrenginių atitikties esminiams Reglamento reikalavimams.

6 lentelė. RRT išnagrinėtos dokumentų bylos dėl 2 klasės aparatų teikimo į rinką, 2004 m.

Įrenginių rūšis	Bylų skaičius, vnt.
WLAN įrenginiai	290
PMR įrenginiai	146
Mikrolink įrenginiai	47
Mažąjo nuotolio įrenginiai	120
Kiti įrenginiai	51
VISO:	654

KONKURENCIJOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ IR PAŠTO RINKOSE SKATINIMAS

Konkurencijos elektroninių ryšių sektoriuje skatinimas

Elektroninių ryšių rinkos dalyviai

2003 m. sausio 1 d. liberalizavus elektroninių ryšių sektorių ir visiems ūkio subjektams nustačius paprastas atėjimo į rinką procedūras, gerokai padidėjo rinkos dalyvių skaičius.

– 2004 m. pranešimus apie ketinimą verstis viešojo fiksuoto telefono ryšio tinklo ir (ar) paslaugų teikimu pateikė 7, viešojo judriojo telefono ryšio tinklo ir (ar) paslaugų teikimu – 9, skirtųjų linijų paslaugų teikimu – 7 nauji ūkio subjektai;

– 2004 m. pabaigoje teisę verstis viešojo fiksuoto telefono ryšio tinklo ir (arba) paslaugų teikimo veikla turėjo (pateikė pranešimus apie telekomunikacinės veiklos pradžią) – 40 ūkio subjektų. Viešojo fiksuoto telefono ryšio veikla vertėsi 24 ūkio subjektai. Dauguma iš jų teikė mažmenines fiksuoto telefono ryšio paslaugas (21 – tarptautinių pokalbių, 9 – nacionalinių pokalbių), kitos teikė tik didmenines paslaugas. Palyginimui, 2003 m. pradžioje šias paslaugas teikė tik AB „Lietuvos telekomas“, 2004 m. pradžioje – 18 ūkio subjektų;

– Viešojo judriojo telefono ryšio paslaugų sektoriuje 2004 m. pabaigoje veikė 10 ūkio subjektų, tarp jų 3 operatoriai ir 5 paslaugų teikėjai, 2 ūkio subjektai vertėsi paslaugų perpardavimu (2003 m. veikė 8 ūkio subjektai). Iš viso RRT iki 2004 m. pabaigos buvo pateikti 32 pranešimai iš ūkio subjektų, ketinančių teikti viešojo judriojo telefono ryšio tinklus ir (ar) paslaugas;

– Interneto paslaugas 2004 m. pabaigoje teikė 98 paslaugų teikėjai (2004 m. pradžioje šias paslaugas teikė 60 paslaugų teikėjų).

2004 m. naujai patvirtinti užmokesčių už RRT teikiamas paslaugas ir atliktus darbus tarifai numato apie 62 proc. mažesnius užmokesčius už pranešimų apie elektroninių ryšių veiklos pradžią nagrinėjimą.

RRT, nustačiusi paprastas įėjimo į rinką sąlygas, atvėrė šį sektorių visiems potencialiems rinkos dalyviams. Tikimasi, kad ir ateityje žaidėjų skaičius rinkoje augs.

Rinkų tyrimai

Rinkos atvėrimas ir procedūrinių barjerų įeiti į rinką panaikinimas savaime neeliminavo visų konkurencijos problemų šioje rinkoje. Elektroniniai ryšiai – infrastruktūrinis sektorius, ir šio sektoriaus ypatybės formuoja savitas konkurencijos problemas bei iššūkius reguliuojančiai institucijai.

Vadovaudamasi ERĮ, RRT atlieka elektroninių ryšių paslaugų rinkų tyrimus, kurių tikslas – nustatyti, ar konkurencija konkrečiose elektroninių ryšių paslaugų rinkose yra veiksminga ir, jei konkurencija tiriamose rinkose nėra veiksminga, įvardinti didelę įtaką tose rinkose turinčius ūkio subjektus.

RRT turi teisę ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, nustatyti konkrečius ERĮ apibrėžtus įpareigojimus - skaidrumo, nediskriminavimo, apskaitos atskyrimo, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos, įpareigojimą suteikti prieigą ir įpareigojimus, susijusius su paslaugų galutiniams paslaugų gavėjams teikimu bei kitus, atsižvelgdama į nustatytą konkurencijos konkrečioje elektroninių ryšių rinkoje problemas bei konkrečių įpareigojimų tinkamumą išspręsti tas problemas. RRT nustato tokių įpareigojimų vykdymo pradžia.

Pav.9. Rinkos tyrimo procedūros etapai

Ūkio subjektai, pripažinti turinčiais didelę įtaką iki ERĮ įsigaliojimo, privalo vykdyti pagal Telekomunikacijų įstatymą jiems nustatytus įpareigojimus, kol nebus atliktas rinkos tyrimas pagal ERĮ nuostatas.

2004 m. RRT pradėjo šių elektroninių ryšių rinkų tyrimus:

- skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose judriojo telefono ryšio tinkluose rinka,
- skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose telefono ryšio tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, rinka,
- tranzito paslaugų, teikiamų viešuju fiksuoto telefono ryšio tinklu, rinka.

2004 m. RRT prisijungė prie bendro Europos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliuotojų grupės (ERG) rinkų tyrimo projekto, kurio tikslas yra ištirti situaciją nacionalinėse didmeninėse tarptautinio tarptinklinio ryšio (angl. roaming) paslaugų viešuosiuose judriojo telefono ryšio tinkluose rinkose (angl. wholesale international roaming market). Preliminarūs šio pilotinio rinkos tyrimo rezultatus planuojama paskelbti 2005 m. gegužės mėn.

Numerio perkeliamumo paslauga

Vienas iš efektyvių instrumentų, sprendžiančių bendro pobūdžio konkurencines problemas elektroninių ryšių rinkoje, yra numerio perkeliamumo paslauga, įgalinanti abonentus keisti paslaugų teikėjus, neprarandant turimo telefono numerio. Numerio perkeliamumas kaip atvertos galimybės abonentams laisvai rinktis paslaugos teikėją sukuria savireguliacinio pobūdžio konkurencinį spaudimą rinkoje.

2004 m. buvo įgyvendintas pirmasis numerio perkeliamumo sistemos diegimo etapas – operatoriai pradėjo teikti numerio perkeliamumo paslaugą skambučio peradresavimo būdu. Faktiškai šią paslaugą operatoriai pradėjo teikti:

- AB „Lietuvos telekomas“ - 2004 m. sausio 1 d.,
- UAB „Omnitel“ - 2004 m. balandžio 1 d.,
- UAB „Bitė GSM“ - 2004 m. balandžio 21 d.,
- UAB „Tele 2“ - 2004 m. gegužės 6 d.

Iki 2004 m. gruodžio 31 d. šia paslauga pasinaudojo beveik 20.000 abonentų.

2004 m. pabaigoje RRT, siekdama užtikrinti abonto teisę išlaikyti abonentinį numerį, keičiant telefono ryšio paslaugų teikėją ar paslaugų teikimo vietą bei būdą, patvirtino viešo konkurso būdu išrinkto centrinės duomenų bazės administratorių. Centrinės duomenų bazės administratorius užtikrins numerio perkeliamumo proceso tarp telekomunikacijų paslaugų teikėjų administravimą, kai abonentas keis viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėją. Įdiegus centrinę duomenų bazę, paslaugų gavėjai, pasinaudoję numerio perkeliamumo paslauga, galės naudotis visomis naujojo paslaugų teikėjo teikiamomis paslaugomis, t.y. vartotojai savo senuoju numeriu galės naudotis ne tik balso telefonijos paslaugomis, bet ir gauti ar siųsti SMS ir MMS žinutes, t.y. duomenis.

Patiems paslaugų teikėjams bus užtikrinta galimybė apie bet kurį abonentinį numerį bet kuriuo metu gauti informaciją, reikalingą nukreipti skambutį į šį abonentinį numerį. Sprendimas įkurti Lietuvoje perkeliamų numerių centrinę duomenų bazę buvo priimtas po viešų konsultacijų su rinkos dalyviais ir atsižvelgus į ES ekspertų rekomendacijas.

Antrasis numerio perkeliamumo sistemos diegimo etapas – Centrinės duomenų bazės suformavimas – turėtų būti baigtas 2005 m. Atsižvelgiant į užsienio šalių praktiką, įdiegus centrinę duomenų bazę, Lietuvoje numerio perkeliamumo paslauga turėtų pasinaudoti iki 10 proc. vartotojų.

Paslaugų teikėjo pasirinkimas

Vadovaujantis Abonto teisės naudotis bet kurio viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjo teikiamomis telefono ryšio paslaugomis užtikrinimo tvarka, nuo 2004 m. sausio 1 d. viešųjų telefono ryšio tinklų operatoriai ir viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjai, turintys didelę įtaką viešųjų

fiksuoto telefono ryšio paslaugų ir tinklų rinkoje bei viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų ir tinklų (t.y. viešųjų judriojo radijo ryšio tinklų, visiškai arba iš dalies naudojamų teikti viešąsias judriojo telefono ryšio paslaugas) rinkoje, privalo užtikrinti abonentui teisę pasirinkti bet kurį viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėją ir naudotis jo teikiamomis telefono ryšio paslaugomis.

Šia paslauga 2004 m. galėjo pasinaudoti viešojo fiksuoto telefono ryšio operatoriaus AB „Lietuvos telekomas“ abonentai, surinkę trumpuosius telefono ryšio numerius iš serijos 10XX, t.y. operatoriaus pasirinkimo kodus.

2004 m. pabaigoje 24 elektroninių ryšių paslaugų teikėjai turėjo galimybę teikti elektroninių ryšių paslaugas AB „Lietuvos telekomas“ abonentams (per 2004 m. buvo išduoti 3 nauji leidimai), kuriems yra paskirti 28 numeriai iš 10XX serijos.

Tarp siūlomų paslaugų dominuoja tarptautinių pokalbių paslauga.

Didelę įtaką turinčiam ūkio subjektui nustatyti įpareigojimų vykdymo priežiūra

Didelę įtaką turinčiam ūkio subjektui AB „Lietuvos telekomas“ kartu su susijusiais juridiniais asmenimis nustatytais įpareigojimais siekiama padidinti konkurenciją elektroninių ryšių rinkoje, sumažinant įėjimo į rinką barjerus naujiems dalyviams, ir užtikrinti atviro tinklo teikimo nuostatų įgyvendinimą.

RRT atlieka didelę įtaką turinčio ūkio subjekto skelbiamų išankstinių pasiūlymų sujungti telekomunikacijų tinklus bei išankstinių pasiūlymų suteikti prieigą priežiūrai. Per 2004 m. AB „Lietuvos telekomas“ du kartus atnaujino išankstinį pasiūlymą suteikti prieigą ir keturis kartus atnaujino išankstinį pasiūlymą sujungti telekomunikacijų tinklus.

AB „Lietuvos telekomas“, vykdydama RRT nurodymą, 2004 m. panaikino išankstinio pasiūlymo sujungti telekomunikacijų tinklus priede nustatytą papildomą 0,09 Lt/pokalbiui mokesťį, kuris buvo taikomas, naudojantis išankstinio operatoriaus pasirinkimo paslauga skambučiui sudaryti, ir atitinkamai pakeitė išankstinį pasiūlymą sujungti telekomunikacijų tinklus.

Išankstiniai pasiūlymai teikti didmenines prieigos prie tinklo paslaugas yra skelbiami tiek AB „Lietuvos telekomas“, tiek RRT tinklalapyje.

RRT atliko AB „Lietuvos telekomas“ pateiktų dokumentų, siekiant pagrįsti išankstiniame pasiūlyme sujungti telekomunikacijų tinklus nustatytų tinklų sujungimo kainų orientavimą į sąnaudas, įskaitant protingumo kriterijų atitinkančią investicijų gražos normą, patikrinimą, ir RRT direktoriaus 2003 m. lapkričio 20 d. sprendimu Nr. 1SP- 453 buvo patvirtinta telekomunikacijų tinklų sujungimo kainų aukščiausia riba. 2004 m. balandžio mėn. AB „Lietuvos telekomas“, vykdydama RRT nurodymą, perskaičiavo

mokesčius už telekomunikacijų operatoriams suteiktas telekomunikacijų tinklų sujungimo paslaugas laikotarpiui nuo RRT direktoriaus sprendimo įsigaliojimo datos, taikydama RRT nustatytas tinklų sujungimo kainas.

2004 m. RRT pradėjo ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (LRAIC) apskaitos modelio formavimo projektą. LRAIC apskaitos modelis leidžia nustatyti konkurencinėje rinkoje efektyviai veikiančio ir optimalias technologijas naudojančio operatoriaus paslaugų sąnaudas ir atitinkamai – kainas. Įprastai tokio pobūdžio modeliai naudojami didmeninių paslaugų sąnaudoms (kainoms) nustatyti. Šį modelį įdiegusių šalių patirtis ir rezultatai rodo, kad tokio modelio įdiegimas sąlygojo konkurencijos rinkoje intensyvumo augimą.

Didelę įtaką turintis ūkio subjektas iki 2004 m. gegužės 1 d. turėjo atlikti nepriklausomą auditą už 2003 m. laikotarpį. AB „Lietuvos telekomas“ nepateikęs įrodymų dėl nepriklausomo audito atlikimo, RRT 2004 m. lapkričio 16 d. pritaikė didelę įtaką turinčiam ūkio subjektui ekonominę sankciją dėl šio įpareigojimo nevykdymo. 2004 m. pabaigoje RRT buvo pateikta nepriklausomo auditoriaus ataskaita už 2003 m. laikotarpį.

2004 m. galiojo RRT direktoriaus 2002 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 190 patvirtinta laikinoji AB „Lietuvos telekomas“ ir susijusių juridinių asmenų teikiamų viešųjų fiksuoto telefono ryšio paslaugų kainų aukščiausia riba. Nebuvo nustatyta, kad AB „Lietuvos telekomas“ taikytų viešojo fiksuoto telefono ryšio paslaugų kainas, didesnes nei nustatyta aukščiausia kainų riba; atvirkščiai, konkurencija rinkoje tarp paslaugų teikėjų sąlygojo nuolatinį didelę įtaką turinčio ūkio subjekto teikiamų viešojo fiksuoto telefono ryšio paslaugų kainų mažėjimą.

RRT - tarpininkas ginčams rinkoje spręsti

2004 m. RRT sprendė AB „Lietuvos telekomas“ ir UAB „Bitė GSM“ ginčą dėl tinklų sujungimo. Išsprendus šį ginčą, skambučio užbaigimo judriojo ryšio tinkle kaina sumažėjo iki 0,36 ct./min.

RRT tarpininkavo techninėse derybose tarp UAB „Tele2 fiksuotas ryšys“ bei AB „Lietuvos telekomas“ dėl tinklų sujungimo vietiniu lygiu. RRT tarpininkavimo dėka, šalys išsprendė techninius tinklų sujungimo klausimus, ir toliau savarankiškai pratęsė komercines derybas.

2004 m. sprendė ginčą tarp UAB „Bitė GSM“ ir UAB „Tele2“ dėl srautų kryptų. RRT priėmus sprendimus dėl pateiktų UAB „Bitė GSM“ prašymų, t.y. pripažinti, kad UAB „Tele2“ neteisėtai nutraukė srauto priėmimą (RRT sprendimas teigiamas), ir įpareigoti UAB „Tele2“ kompensuoti UAB „Bitė GSM“ patirtus nuostolius (RRT sprendimas neigiamas, nesant įrodymų dėl susidariusių nuostolių dydžio), buvo užtikrinta elektroninių ryšių tinklų tarpusavio sąveika.

Konkurencijos pašto paslaugų sektoriuje skatinimas

Pašto ir pasiuntinių paslaugų rinkos dalyviai

2004 m. gegužės 1 d. įsigaliojus naujos redakcijos PĮ, leidimus pašto ir (ar) pasiuntinių paslaugų teikėjams išduoda RRT.

2004 m. RRT išdavė 1 leidimą teikti pašto paslaugas ir panaikino 1 leidimą teikti pašto paslaugas; 9 pasiuntinių paslaugų teikėjai pateikė pranešimus apie veiklos pradžią, jie buvo įrašyti į pasiuntinių paslaugų teikėjų sąrašą; RRT išbraukė 1 pasiuntinių paslaugų teikėją iš pasiuntinių paslaugų teikėjų sąrašo. 2005 m. sausio 1 d. duomenimis, pašto ir pasiuntinių rinkoje iš viso veikė 71 pašto ir (ar) pasiuntinių paslaugų teikėjas: iš jų 60 turi teisę teikti pasiuntinių, 10 – pašto ir pasiuntinių ir 1 – tik pašto paslaugas.

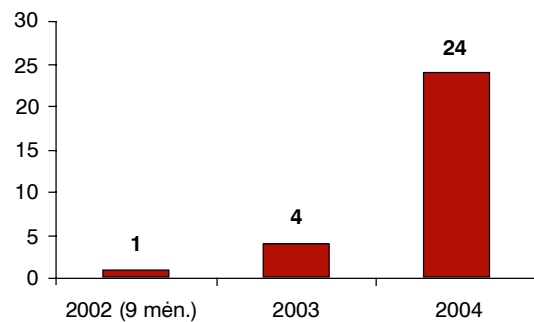
Pašto ir pasiuntinių paslaugų rinkos priežiūra

RRT pagal gautus skundus 2004 m. patikrino 2 bendroves, teikiančias pašto paslaugas, ir 5 bendroves, teikiančias pasiuntinių paslaugas (kai kurias - po kelis kartus); buvo surašyti 3 administracinių teisės pažeidimų protokolai pašto paslaugas teikiančioms bendrovėms ir 3 administracinių teisės pažeidimų protokolai pasiuntinių paslaugas teikiančioms bendrovėms.

Atlikus planinius pašto bei pasiuntinių paslaugų teikėjų patikrinimus bei tyrimus pagal skundus ir kitą gautą informaciją, buvo nustatyti pažeidimai, susiję su reikalavimų, nustatytų naujuose teisės aktuose, nesilaikymu.

Pašto paslaugų teikimo rinkoje nustatyti dažniausi pažeidimai buvo susiję su paslaugos konsolidavimu, t. y. pašto paslaugos teikimu pasitelkiant trečiąsias šalis ir gaunant pajamas už visą paslaugą, bei su rezervuotosios srities pažeidimu. Pasiuntinių paslaugų teikimo rinkoje nustatyti dažniausi pažeidimai daugiausia buvo susiję su informacijos apie paslaugos teikimo pradžią nepateikimu, bei su Bendrųjų pasiuntinių paslaugų teikimo sąlygų apraše nustatyto reikalavimo siuntas įteikti gavėjams asmeniškai ir pasirašytinai nesilaikymu.

2004 m. RRT gavo 24 pašto ir (ar) pasiuntinių pašto paslaugų teikėjų paklausimus bei nusiskundimus dėl kitų teikėjų veiklos, kuriais remdamasi RRT atliko ar tęsia toliau tyrimą. Daugiausia pašto ir (ar) pasiuntinių pašto paslaugų teikėjų ginčų buvo susiję su galimais pažeidimais rezervuotųjų pašto paslaugų teikimo srityje.

Pav.10. RRT nagrinėtų ginčų tarp pašto ir pasiuntinių paslaugų teikėjų skaičiaus dinamika

PĮ bei lydinių teisės aktų reikalavimų laikymosi priežiūra yra viena RRT funkcijų, todėl 2005 m. numatoma toliau tęsti prevencinę priežiūrą, atlikti daugiau planinių patikrinimų. Prevencinė rinkos priežiūra ne tik skatina sąžiningą konkurenciją, bet ir garantuoja sklandžią pašto rinkos liberalizavimo procesų raidą.

PRIELAUDŲ TECHNOLOGINEI ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ RINKOS PLĖTRAI FORMAVIMAS

Efektyvus radijo dažnių valdymas

2004 m. toliau buvo tobulinami radijo dažnių valdymo metodai ir radijo dažnių (kanalų) skyrimo procedūros. Parengti ir patvirtinti teisės aktų pakeitimai, kurie užtikrina, kad radijo dažniai (kanalai) būtų valdomi bei naudojami efektyviai. Dalis teisės aktų buvo pakeista, siekiant juos suderinti su 2004 m. gegužės 1 d. įsigaliojusių ERĮ.

Siekiant sudaryti prielaidas naujų technologijų plėtrai, RRT parengė ir patvirtino Laikinąjį radijo dažnių, skirtų trečios kartos judriojo radijo ryšio (UMTS/IMT 2000) sistemai, radijo ryšio plėtros nekomerciniams eksperimentiniams tikslams planą. Pagal šį planą iki 2004 m. lapkričio 1 d. UMTS/IMT2000 radijo ryšio sistemas planuojantiems diegti operatoriams RRT galėjo skirti radijo ryšio kanalus iš 1900-1920 MHz ir 1920-1950/2110-2140 MHz radijo dažnių juostų eksperimentiniam, nekomerciniam naudojimui. Šia galimybe pasinaudojo UAB „Omnitel“, kuri išbandė savo įrangą, teikdama trečios kartos judriojo ryšio paslaugas Vilniuje, Kaune ir Palangoje.

2004 m. baigti skirstyti E-GSM ir GSM radijo dažniai (kanalai) antros kartos judriojo radijo ryšio sistemoms plėsti.

2004 m. išliko didelis rinkos susidomėjimas radijo dažnių juostomis, skirtomis bevielės prieigos viešiesiems tinklams steigti. Tačiau gautų paraiškų analizė parodė, kad pareiškėjai viešiesiems tinklams skirtus radijo dažnius planuoja naudoti labai neefektyviai – dažnai planuodami steigti viešąjį tinklą tik viename ar keliuose miestuose. Atsižvelgdama į tai, kad 3,5 GHz radijo dažnių juostos naudojimo perspektyvos yra siejamos su naujų technologijų diegimu ir siekdama užtikrinti, kad ši radijo dažnių juosta būtų naudojama kiek galima efektyviau, RRT nusprendė, kad radijo dažniai (kanalai) iš 3410-3800 MHz radijo dažnių juostos nebus skiriami viešiesiems tinklams steigti, kol nebus parengtas šios radijo dažnių juostos radijo ryšio plėtros planas, nustatysiantis papildomus tinklų plėtros, padengimo ir paslaugų kokybės reikalavimus.

Radijas ir televizija

2004 m. Vilniuje veikė skaitmeninio radijo stotis, transliuojanti 6 radijo programas. Pradėjo veikti ir skaitmeninės televizijos stotis, kuri 2004 m. pabaigoje transliavo 5 televizijos programas. Skaitmeninės mikrobangės daugiakanalės televizijos transliacijai skirti 3 televizijos kanalai Klaipėdoje, po 6 kanalus Šiauliuose ir Panevėžyje. Radijo dažniai (kanalai), numatyti radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti, yra planuojami ir skiriami pagal Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strategiją ir strateginį planą, kuriuos RRT parengė kartu su Lietuvos radijo ir televizijos komisija.

2004 m. Lietuvos radijo ir televizijos komisijai buvo pateikta informacija apie 8 radijo dažnius ir 1 televizijos kanalą, kurie pagal Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginį planą numatyti skirti radijo ir televizijos programų transliuotojams. Šis planas buvo atnaujintas 2004 m. kovo mėnesį.

RRT toliau vykdė 2003 m. spalio 7 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą Nr. 1238 „Dėl priemonių, užtikrinančių, kad visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje būtų priimamos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos programos“. Pagal šį nutarimą turi būti užtikrinta galimybė Lietuvos nacionalinio radijo pirmąją ir antrąją programas bei Lietuvos nacionalinės televizijos pirmąją programą priimti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Dauguma tam reikalingų radijo dažnių (kanalų) jau buvo sukoordinuoti 2003 m., o 2004 m. buvo baigtas likusių radijo dažnių (kanalų) koordinavimas ir jie buvo paskirti radijo ir televizijos programų siuntėjams.

2004 m. su užsienio valstybių ryšių administracijomis buvo sukoordinuota 9 televizijos stočių ir 15 radijo transliavimo stočių radijo dažnių (kanalų) naudojimo sąlygos. Taip pat 2004 m. 84 televizijos stočių ir 42 radijo stočių veiklos techniniai parametrai įregistruoti Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos (ITU) radijo stočių registre. 2004 m. pabaigoje Lietuvoje buvo transliuojama 116 televizijos ir 210 radijo stočių.

2004 m. pabaigoje veikė 71 kabelinės televizijos ir 5 mikrobangės daugiakanalės televizijos tinklai, kabelinės televizijos ir mikrobangės daugiakanalės televizijos tinklų abonentų skaičius siekė apie 300 tūkst.

Radijo ryšio judrioji tarnyba

Judriajam radijo ryšiui priskirtus radijo dažnius (kanalus) naudoja sausumos judriosios tarnybos vidaus ir viešieji radijo ryšio tinklai, jūros judriosios tarnybos laivų ir kranto stotys, oreivystės judriosios tarnybos orlaivių ir antžeminės (oro uostų) stotys. 2004 m. pabaigoje RRT atliko 1180 vidaus radijo ryšio tinklų, kuriuose veikia daugiau kaip 20,5 tūkst. stočių, 4 viešųjų radijo ryšio operatorių tinklų, kuriuose veikia 2021 bazinė stotis, 300 laivų stočių, 76 kranto stočių, 289 orlaivių stočių ir 160 antžeminių stočių priežiūrą.

2004 m. buvo išduoti 3 leidimai naudoti 39 duplexinius radijo dažnius (kanalus), kurie buvo skirti steigti viešuosius GSM judriojo radijo ryšio tinklus ir teikti viešąsias judriojo telefono ryšio paslaugas. Parengtas ir išduotas leidimas UAB „Omnitel“ trečios kartos judriojo radijo ryšio (UMTS) sistemos nekomerciniam eksperimentiniam naudojimui pagal Laikinąjį radijo dažnių, skirtų trečios kartos judriojo radijo ryšio (UMTS/IMT 2000) sistemai, radijo ryšio plėtros nekomerciniams eksperimentiniams tikslams planą. Pagal šį leidimą įsteigtas UMTS eksperimentinis radijo ryšio tinklas,

kuriame veikė 17 bazinių stočių Vilniuje, po vieną bazinę stotį Kaune ir Palangoje.

2004 m. buvo tęsiamas judriajai tarnybai skirtų radijo dažnių tarptautinis koordinavimas. Su kaimyninių šalių ryšių administracijomis suderinti radijo dažniai 32 judriojo ryšio stotims. Išnagrinėjus 18 gautų kaimyninių šalių prašymų, buvo sukoordinuoti radijo dažniai 55 judriojo radijo ryšio stotims.

Radijo ryšio palydovinė ir fiksuotoji tarnyba

Lietuvai tapus visateise ES bei NATO organizacijos nare, buvo derinamas ir harmonizuojamas palydovinės ir fiksuotosios tarnybų radijo dažnių naudojimas Lietuvoje ir ES bei NATO priklausančiose valstybėse. Kadangi visame pasaulyje sparčiai auga duomenų perdavimas radijo ryšiu, labai svarbu, kad Lietuvoje radijo dažnių naudojimas fiksuotosioms bei palydovinėms tarnyboms netaptų stabdžiu naujų technologijų vystymuisi.

Šiuo metu naujų technologijų kūrėjai ypatingai didelį susidomėjimą rodo 2 – 26 GHz radijo dažnių juostomis. Šiose radijo dažnių juostose geras radijo bangų sklaidimas, nedideli nuostoliai, pakankamai didelis radijo ryšio atstumas stabiliam duomenų perdavimui.

RRT baigė rengti 3410-3600 MHz ir 3600-3800 MHz radijo dažnių juostas belaidės plačiajuostės prieigos paslaugų teikimui. Šioms paslaugoms teikti taip pat skirtos ir 10,5 GHz bei 26 GHz radijo dažnių juostos.

7 lentelė. Pasirengimas plačiajuostėms technologijoms Lietuvoje, 2004 m.

Technologija	Duomenų perdavimo sparta	Realizavimo būklė
Bevielės technologijos		
WLAN 802.11x 802.15	iki 10 Mbps iki 1 Mbps	Igyvendinta: 2,5 GHz, 5 GHz HiperLAN Bluetooth, HiperPan
LMDS	2-36 Mbps	Igyvendinta: 3,5 GHz, 10,5 GHz, 26 GHz
Palydovinis ryšys	64 kbps - 144 Mbps	Igyvendinta: 4/6 GHz, 11/14 GHz VSAT, SNG, EUTELTRACKS, OMNITRACKS, THURAYA
Ateities bevielės technologijos		
BFWA	iki 1,5 Gbps	Po 2-7 metų
UWB	iki 480 Mbps	Parengta ECC ataskaita
WiMAX (802.16)	iki 140 Mbps	Rezervuota radijo dažnių juosta: 3,5 GHz
DVB-T (su grįžtamuju kanalu)	iki 24 Mbps	Po 2-5 metų
HAPS	62 kbps - 50 Mbps	WRC-3 skirti dažniai, po 5-10 metų
OFDMA (4G ryšiui)	iki 100 Mbps	Po 1-5 metų

Savalaikis radijo dažnių parengimas sąlygojo, kad Lietuvoje rinkos dalyviai pradeda aktyviau teikti paslaugas šiose dažnių juostose. 2004 m. Lietuvoje 3,5 GHz ir 10,5 GHz radijo dažnių juostose belaidės plačiajuostės prieigos paslaugas teikė po 2 operatorius, o 26 GHz radijo dažnių juostoje belaidės plačiajuostės prieigos paslaugas teikė 4 operatoriai. 2004 m. pastačius 39 bevielės plačiajuostės prieigos bazines stotis, operatorių teikiamomis paslaugomis jau gali naudotis ne tik didžiųjų šalies miestų, bet ir kai kurių rajonų gyventojai.

Spektro inžinerija

Lietuvoje kiekvienais metais auga duomenų perdavimo linijų (radijo relinių linijų) skaičius. Todėl skiriant radijo dažnį naujai duomenų perdavimo linijai, vis svarbesnis tampa elektromagnetinio suderinamumo įvertinimas. Jis atliekamas, specialia programine įranga, įvertinant veikiančių stočių įtaką projektuojamai stočiai. Įvertinant elektromagnetinį suderinamumą, vadovaujamosi Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos parengtomis rekomendacijomis ITU-R P.452 bei ITU-R P.530.

RRT 2004 m. įvertino 209 duomenų perdavimo linijų elektromagnetinį suderinamumą, taip pat atliko 42 duomenų perdavimo linijų projektų ekspertizę bei 35 judriojo skaitmeninio korinio radijo ryšio tinklo bazinių stočių projektų ekspertizę.

RRT, siekdama užtikrinti Lietuvoje veikiančių stočių apsaugą nuo trukdžių, Lietuvos stotis koordinuoja su užsienio šalių ryšių administracijomis. 2004 m. buvo išsiųsta koordinuoti daugiau kaip 400 fiksuotosios tarnybos stočių 1 GHz - 40 GHz dažnių juostoje, iš kurių užsienio šalių ryšių administracijos jau sukoordinavo 372 stotis. Iš užsienio šalių ryšių administracijų RRT gavo 339 prašymus koordinuoti fiksuotosios tarnybos stotis, iš kurių buvo sukoordinuotos 308 stotys.

Tarptautinės radijo dažnių koordinavimo derybos

2004 m. RRT organizavo du susitikimus aktualiais radijo ryšio klausimais:

- Baltarusijos, Lenkijos, Lietuvos ir Rusijos Federacijos ryšių administracijų atstovų derybas dėl transliavimo stočių bei sausumos judriosios tarnybos ir fiksuotosios tarnybos radijo stočių, bendrai naudojančių radijo dažnių juostas, koordinavimo principų ir techninių koordinavimo kriterijų nustatymo nustatymo;

- daugiašalį susitikimą, skirtą pasirengti antrajai regioninei radijo ryšio konferencijai (RRC-06), kuri atliks skaitmeninės televizijos planavimą Europos transliavimo zonoje, Afrikoje bei Irano Respublikoje. Susitikime dalyvavo dešimties valstybių ryšių administracijų (Baltarusijos, Čekijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Moldovos,

Rusijos Federacijos, Slovakijos ir Ukrainos) atstovai.

Pirmajame susitikime buvo pasirašytas trišalis susitarimas tarp Baltarusijos, Lenkijos ir Lietuvos bei dvišalis tarp Lietuvos ir Rusijos Federacijos ryšių administracijų. Po šių susitarimų Lietuvos ryšių administracija dėl UMTS sistemos naudojimo yra pasirašiusi susitarimus su visų kaimyninių valstybių ryšių administracijomis.

Tarp Baltarusijos ir Lietuvos bei Lietuvos ir Rusijos Federacijos ryšių administracijų pasirašyti susitarimai, kurie papildo bei iš dalies pakeičia koordinavimo kriterijus bei principus GSM sistemos stotims, nustatytus 1995 m. Minske.

Sudarytas susitarimas tarp Lietuvos ir Rusijos Federacijos ryšių administracijų dėl sausumos judriosios tarnybos ir televizijos bei radiofonijos transliavimo stočių bendrai naudojančių 48,5 – 87,5 MHz radijo dažnių juostą techninių koordinavimo kriterijų. Pastarasis klausimas buvo rengiamas du metus ir yra aktualus Lietuvos ryšių administracijai, siekiant suderinti savo Nacionalinę radijo dažnių paskirstymo lentelę su Europos radijo dažnių paskirstymo lentele ir šiame diapazone pradėti vystyti judriąsias radijo ryšio tarnybas. Tokius susitarimus reikia pasiekti su visų kaimyninių valstybių ryšių administracijomis, eksploatuojančiomis transliavimo tarnybas šiame dažnių diapazone.

Buvo nagrinėjamas klausimas dėl fiksuotosios tarnybos stočių koordinavimo principų nustatymo tarp Baltarusijos, Rusijos Federacijos ir Lietuvos ryšių administracijų atstovų. Pažymėtina, kad iki šiol tarp šių ryšių administracijų nebuvo nustatyti tokie principai. Buvo nutarta, kad šių tarnybų stotys bus koordinuojamos prisilaikant Berlyno (Vienos) 2003 m. susitarimo nuostatų.

Šiais susitarimais pasiekta, kad fiksuotosios ir judriosios tarnybų stotims būtų nustatyti aiškūs koordinavimo principai ir kriterijai su visomis kaimyninėmis valstybėmis, kurios nepriklauso Berlyno (Vienos) šalių susitarimui.

Renginyje, skirtame pasirengti Regioninei televizijos perplanavimo konferencijai, buvo aptarti pirmosios sesijos rezultatai, problemos ir klausimai, buvo numatytas tolimesnių veiksmų planas bei grafikas, aptarti Lenkijos ryšių administracijos atlikti planavimo bandymai. Suinteresuotos šalys taip pat aptarė ir RSBN sistemų (aeronavigacinė sistema) suderinamumo su televizija problemas.

Radio mėgėjų veikla

RRT egzaminuoja asmenis, pageidaujančius užsiimti radijo mėgėjų veikla ir radijo mėgėjus, norinčius gauti aukštesnės klasės radijo mėgėjų veiklos leidimus. Radijo mėgėjų egzaminų kvalifikacinės komisijos veikia 5 didžiuosiuose Lietuvos miestuose (Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje).

Atsižvelgiant į naujus CEPT rekomendacijos T/R61-02 reikalavimus, 2004 m. RRT atnaujino radijo mėgėjų egzaminavimo sistemą: buvo atsisakyta Morzės kodo žinojimo tikrinimo, ir du teoriniai egzaminai pakeisti vienu egzaminu. Tai supaprastino kvalifikacinių egzaminų laikymo procedūras ir palengvino leidimo radijo mėgėjų veiklai gavimą.

2004 m. kvalifikacinius egzaminus laikė 33 pretendentai, iš jų egzaminą sėkmingai išlaikė 31 asmuo, 14 iš jų – nauji radijo mėgėjai.

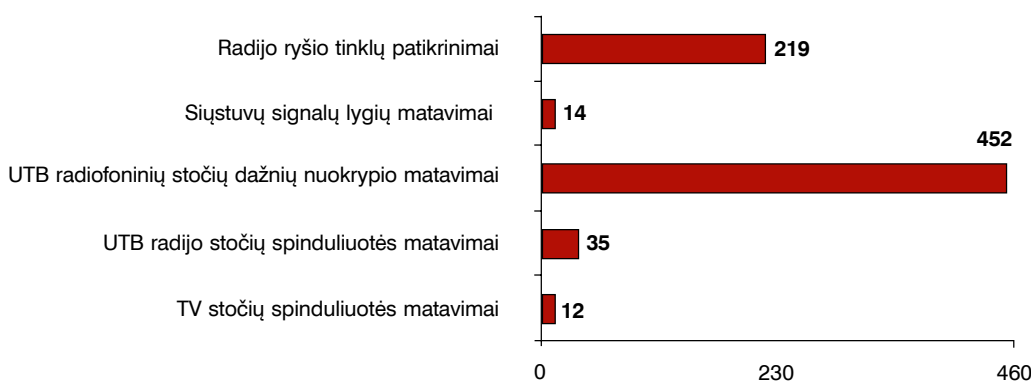
Nuo 2004 m. vasario 1 d. radijo mėgėjų veiklą reglamentuoja „Teisės užsiimti radijo mėgėjų veikla suteikimo tvarka ir užsiėmimu šia veikla sąlygos“. Šis naujai parengtas dokumentas nustato leidimų užsiimti radijo mėgėjų veikla išdavimo bei jų galiojimo panaikinimo tvarką, radijo šaukinių skyrimo, sudarymo ir naudojimo taisykles, reikalavimus radijo mėgėjų naudojamoms stotims ir kvalifikacinių egzaminų organizavimo tvarką.

2004 m. išnagrinėti 493 radijo mėgėjų prašymai, parengta 425 įsakymai dėl jų veiklos, išduota 611 radijo mėgėjų veiklos leidimų: A klasės (tarptautinių) - 356, B klasės (nacionalinių) - 150, 16 harmonizuotų radijo mėgėjų egzaminų sertifikatų (HAREC).

Radijo spektro stebėseną

2004 m. RRT Vilniuje įdiegė automatizuotą radijo kontrolės sistemą radijo spektrui kontroliuoti. RRT universali judrioji radijo kontrolės stotis leidžia visoje Lietuvos teritorijoje atlikti trukdžių tyrimus bei televizijos ir radijo transliacijos siūstuvų spinduliuotės parametrų kontrolinius matavimus.

2004 m. RRT užfiksavo 29 radijo dažnių nelegalaus naudojimo, 44 netvarkingų siūstuvų veikimo atvejus, 20 stočių neatitiko spinduliuotės normų, buvo surašyti 80 radijo trukdžius skleidžiančių įrenginių patikrinimo aktai ir 2 administracinių teisės pažeidimų protokolai.

Pav.11. Radijo spektro kontrolė 2004 m.

Kitų išteklių valdymas

Tinklų identifikatorių valdymas

Iki ERĮ įsigaliojimo Lietuvoje nebuvo valstybės institucijos, atsakingos už bendrą elektroninių ryšių tinklų identifikatorių (numerių, vardų ir adresų) administravimą. Priėmus ERĮ, sudarytos prielaidos sistemaiškai reglamentuoti elektroninių ryšių tinklų identifikatorių naudojimą bei administravimą.

Didėjanti interneto skvarba, elektroninio verslo plėtra skatina RRT imtis atitinkamų veiksmų, kurie užtikrintų skaidrų interneto vardų skyrimą, informacijos ir tinklų saugumo stiprinimą. RRT įsijungia į tarptautinius procesus, susijusius su interneto vardais ir adresais, tuo pačiu siekia užtikrinti efektyvų elektroninių ryšių tinklų identifikatorių naudojimą Lietuvoje.

Telefono ryšio numerių išteklių valdymas

RRT 2004 m. ir toliau vykdė Nacionalinio numeracijos plano priežiūrą, skyrė telefono ryšio numerius operatoriams bei paslaugų teikėjams.

2004 m. viešųjų fiksuoto telefono ryšio paslaugų numerių buvo paskirta 78 proc. mažiau nei 2003 m. (tuomet buvo paskirta 71.000 numerių), tačiau viešųjų judriojo telefono ryšio numerių buvo paskirta 7,7 proc. daugiau nei 2003 m. (tuomet buvo paskirta 1.300.000 numerių). Paskirtų paslaugų numerių skaičius per 2004 m. išaugo 1,83 karto. Palyginus su 2003 m., 2004 m. RRT paskyrė daugiau trumpųjų numerių 18XX, tačiau mažiau trumpųjų numerių 10XX.

8 lentelė. Paskirtų telefono ryšio numerių suvestinė

Numerių paskirtis	Išduotų leidimų skaičius (vnt.)		Paskirtų numerių skaičius (vnt.)	
	2004 m.	2002-2004 m.	2004 m.	2002-2004 m.
Trumpieji numeriai 10XX	3	25	3	27
Trumpieji numeriai 18XX	9	20	9	20
Viešųjų fiksuotojo telefono ryšio paslaugų numeriai	2	9	15 500	2 577 500
Viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų numeriai	7	29	1 400 000	6 112 000
Paslaugų numeriai	6	9	32 060	48 990

HORIZONTALI INTEGRACIJA I SPRENDIMŲ PRIĖMIMĄ ES

Darbas Europos Sąjungos organuose

2004 m. Lietuva tapo ES nare. Nuo 2004 m. gegužės 1 d. Lietuva turi pilnateisius atstovus ES Taryboje, Tarybos ir Europos Bendrijų Komisijos komitetuose, darbo grupėse.

2004 m. RRT atstovai dalyvavo Europos Bendrijų Komisijos Ryšių komiteto, Standartizacijos pogrupio prie Ryšių komiteto, Radijo spektro komiteto, Telekomunikacijų atitikties įvertinimo ir rinkos priežiūros komiteto, Teisės aktų dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtotės ir paslaugų kokybės gerinimo bendrųjų taisyklių taikymo komiteto (toliau - Pašto direktyvų komiteto), Europos reguliuotojų grupės, Radijo spektro politikos grupės veikloje.

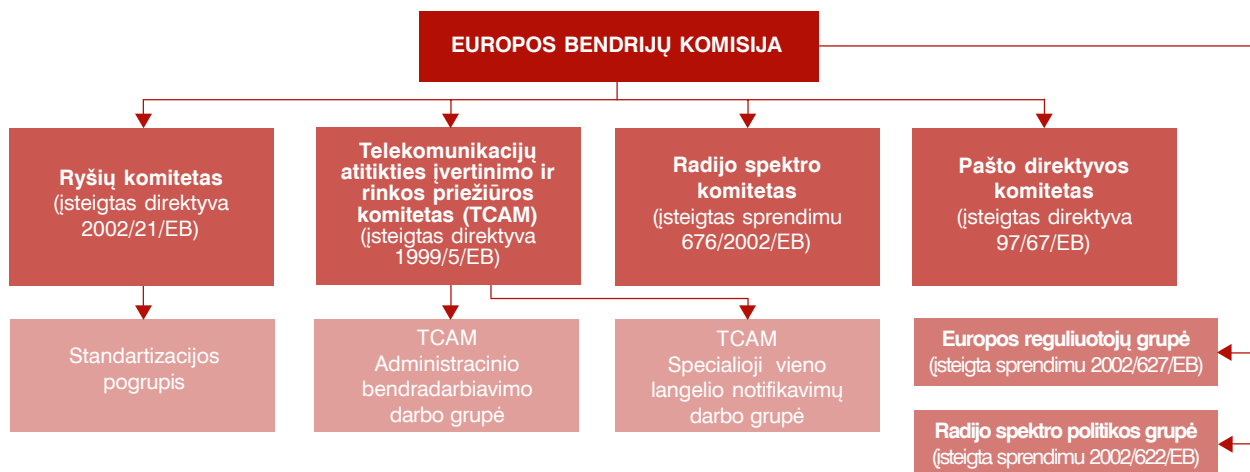
Europos Bendrijų Komisijos komitetai vaidina svarbų vaidmenį, įvertinant direktyvų nuostatų įgyvendinimą, situaciją rinkoje ir rengiant naujas reguliavimo priemones ES. RRT dalyvavo Europos Bendrijų Komisijos Informacinės visuomenės generalinio direktorato rengtame susitikime dėl nepageidaujamų žinučių (*spam*) ir Europos Tarybos Bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose darbo grupės rengtame susitikime dėl telekomunikacijų operatorių srauto duomenų saugojimo. RRT atstovai nagrinėjo, rengė komitetų darbui reikalingą medžiagą, parengė ir pateikė pasiūlymus dėl RRT ar Lietuvos pozicijos konkrečiais klausimais.

RRT nagrinėjo ES Taryboje, Tarybos Telekomunikacijų ir informacinės visuomenės darbo grupėje svarstomus ir RRT pagal kompetenciją gaunamus dokumentų projektus, rengė pasiūlymus Lietuvos Respublikos pozicijai. RRT atstovas dalyvavo Tarybos Bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose darbo grupės susitikime, nagrinėjant Pagrindų sprendimo projektą dėl apdorotų ir sukauptų duomenų, susijusių su viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų ar duomenų teikimu viešuose ryšių tinkluose, saugojimo, nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų, įskaitant terorizmą, prevencijos, tyrimo, išaiškinimo, baudžiamojo persekiojimo tikslais; buvo teikiami atitinkami pasiūlymai pozicijai šiuo klausimu. Bendradarbiauta su Europos Bendrijų Komisijos atstovais, pateikta informacija Komisijos 10-ajai įgyvendinimo ataskaitai.

2004 m. RRT parengė ir pateikė dešimtis pasiūlymų pozicijai ir pozicijų dėl ES institucijose nagrinėjamų klausimų.

RRT atstovai dalyvavo Europos tinklų ir informacijos saugumo agentūros (ENISA) valdybos veikloje, Neformaliosios interneto grupės (IIG), nagrinėjančios interneto vardų, domenų skyrimo klausimus, darbe.

Pav. 12. Europos Bendrijų Komisijos komitetų ir darbo grupių bei susijusių pogrupių, kuriuose 2004 m. dalyvavo RRT atstovai, sistema

2004 m. RRT, kaip už įgyvendinimą atsakingai institucijai buvo paskirti šie ES teisės aktai:

1) 2004 m. rugsėjo 14 d. Europos Bendrijų Komisijos sprendimas 2004/641/EB, iš dalies keičiantis Sprendimą 2002/627/EB dėl Europos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliuotojų grupės įsteigimo;

2) 2004 m. balandžio 28 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 874/2004, kuriuo nustatomos .eu Aukščiausio lygio domeno įdiegimo ir funkcijų viešosios tvarkos taisyklės bei registracijai taikomi principai;

3) 2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas Nr. 460/2004 dėl Europos tinklų ir informacijos saugumo agentūros įkūrimo.

Taip pat RRT, priimdama atitinkamą teisės aktą, užtikrino 2004 m. liepos 8 d. Europos Bendrijų Komisijos sprendimo 2004/545/EB dėl 79 GHz radijo dažnių juostos naudojimo automobilių mažojo nuotolio radarams Bendrijoje, tiesioginį taikymą.

Europos teisės departamento prašymu RRT 2004 m. parengė pasiūlymą įstoti į Europos Bendrijų Teisingumo Teisme nagrinėjamą bylą C-438/04, kurioje dėl prejudicinio sprendimo į Europos Teisingumo Teismą kreipėsi Briuselio apeliacinis teismas (*Cour d'Appel de Bruxelles*), ir pateikė paaiškinimus dėl šioje byloje nagrinėjamų numerio perkeliavimo klausimų, kurie aktualūs ir Lietuvai. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu buvo nuspręsta įstoti į nagrinėjamą bylą.

Bendradarbiavimas su kitų šalių nacionalinėmis reguliavimo institucijomis

2004 m. buvo tęsiama glaudaus bendradarbiavimo su Baltijos šalių nacionalinėmis telekomunikacijų ir pašto reguliavimo institucijomis tradicija. Kasmetiniame susitikime, kuris 2004 m. vyko Rygoje, buvo aptarti naujausi pokyčiai telekomunikacijų ir pašto srityse, strateginės svarbos klausimai – tinklų sujungimo reguliavimas, tarifai ir jų subalansavimas, telekomunikacijų rinkų

liberalizavimas, konkurencijos ir naujų paslaugų skatinimas.

2004 m. įvyko susitikimai su Latvijos Viešųjų paslaugų komisija (PUC) elektroninių ryšių kokybės priežiūros ir abonentų numerio perkeliavimo, atsietos prieigos įgyvendinimo klausimais.

Su kaimyninės Lenkijos telekomunikacijų ir pašto reguliavimo administracija (URTIP) organizuoti atstovų susitikimai, kurių metu pasidalinta patirtimi galinių įrenginių rinkos priežiūros, radijo ryšio ir telekomunikacijų galinių įrenginių direktyvos veikimo, telefono ryšio paslaugų kokybės parametrų matavimų srityse.

Kartu su kitomis ES narių nacionalinėmis ryšių reguliavimo institucijomis RRT dalyvauja Nepriklausomų reguliuotojų grupės (IRG) veikloje. Keleto IRG darbo grupių (Didelės įtakos rinkoje, Apskaitos, Kontaktinio tinklo) susitikimai surengti Vilniuje. Dalyvavimas IRG veikloje reikšmingas tuo, kad reguliavimo institucijos bendrai sprendžia ES direktyvų praktinio įgyvendinimo klausimus, dalinasi patirtimi konkurencijos rinkoje skatinimo, vartotojų interesų užtikrinimo klausimais ir kitose srityse.

Veikla Europos pašto ir telekomunikacijų administracijų konferencijoje (CEPT)

2004 m. RRT dalyvavo CEPT komitetų – Elektroninių ryšių komiteto (ECC), Europos pašto reguliuotojų komiteto (CERP), pagrindinių ECC darbo grupių, nagrinėjančių aktualius radijo ryšio ir elektroninių ryšių klausimus, veikloje.

2004 m. RRT iniciatyva Lietuvoje pirmą kartą surengti CEPT komitetų ECC ir CERP plenariniai posėdžiai.

Elektroninių ryšių komiteto (ECC) posėdžio metu, kuriame dalyvavo virš 100 dalyvių iš Europos šalių, buvo patvirtinti sprendimai, kuriais siekiama suvienodinti radijo dažnių spektro, radijo ryšio įrenginių naudojimo sąlygas, tam tikras elektroninių ryšių reguliavimo nuostatas Europos šalyse.

Europos pašto reguliuotojų komiteto (CERP)

31-ojo plenarinio posėdžio metu buvo aptarti Pasaulinės pašto sąjungos kongrese, kuris vyko 2004 m. rugsėjo – spalio mėn. Bukarešte, priimti sprendimai, nagrinėti CERP-o reorganizavimo ir būsimų pirmininko rinkimų klausimai. Darbo grupės pristatė savo veiklos ataskaitas.

2004 m. taip pat įvyko Europos reguliavimo institucijų atstovų seminaras „Geriausia reguliavimo praktika“.

Bendradarbiavimas su pasaulinėmis organizacijomis

Tarptautinė telekomunikacijų sąjunga (ITU)

2004 m. įvyko vienas svarbiausių Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos (toliau – ITU) renginių - Regioninė radijo ryšio konferencija (RRC-04). Šioje konferencijoje RRT atstovai įėjo į Lietuvos delegacijos sudėtį. Konferencija organizuota, siekiant pasirengti perėjimui iš antžeminio analoginio į skaitmeninį transliavimą. Skaitmeniniam antžeminiam transliavimui įvesti reikalinga peržiūrėti šiuo metu galiojančius analoginės televizijos dažnių planus, įtvirtintus Stokholmo 1961 m. ir Ženevos 1989 m. susitarimais. Konferencija žengė pirmą žingsnį šia linkme, nustatydamą techninį pagrindą transliavimo planavimui tam tikruose dažnių juostose, techninius parametrus ir kriterijus, naudotinus atliekant planavimą iki antrosios konferencijos sesijos 2006 m.

2004 m. spalio 5-7 d. Vilniuje vyko ITU plėtros sektoriaus praktinis seminaras tema „Centrinės, Rytų Europos ir Baltijos šalių naujai liberalizuotų telekomunikacijų rinkų ekonominiai pokyčiai“. Tai pirmas tokio pobūdžio seminaras, RRT organizuotas bendradarbiaujant su ITU. Pranešėjai seminare analizavo telekomunikacijų rinkų situaciją bei tendencijas, reguliavimo poreikį ir būdus.

2004 m. ITU, bendradarbiaudama su Lietuvos Respublikos institucijomis, įskaitant RRT, parengė studiją apie elektroninių ryšių licencijavimą Lietuvoje „Licencijavimas liberalizacijos ir konvergencijos eroje: Lietuvos atvejis“, kurioje pristatyta Lietuvos reguliavimo patirtis, kaip vienas iš geros reguliavimo praktikos pavyzdžių kitoms pasaulio valstybėms.

Pasaulinės Pašto Sąjungos (UPU) 23-iasis kongresas

2004 m. rugsėjo - spalio mėn. RRT atstovai dalyvavo Pasaulinės Pašto Sąjungos (UPU) 23-iajame kongrese, kuris vyko Bukarešte, Rumunijoje. Kongrese priimta 2004-2008 m. pasaulinė pašto strategija, kuri skirta visų Pasaulinės Pašto Sąjungos šalių narių Vyriausybėms, nacionalinėms reguliavimo institucijoms ir universaliųjų paslaugų

teikėjams. Kongresas priėmė naujas kai kurių pagrindinių dokumentų redakcijas - Pasaulinės pašto konvencijos, Pašto korespondencijos ir Pašto siuntinių reglamentų bei kitų teisės aktų pakeitimus, kurių privalės laikytis visos Pasaulinės Pašto Sąjungos narės. Šių dokumentų pakeitimai įsigalios nuo 2006 m. sausio 1 d.

Tarpinstitucinis bendradarbiavimas Lietuvoje

2004 m. RRT aktyviai bendradarbiavo su kitomis Lietuvos Respublikos institucijomis:

- su **Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija**, rengiant įvairius strateginio pobūdžio Lietuvos elektroninių ryšių rinkos plėtros dokumentus:

- trečiosios kartos judriojo ryšio (UMTS/IMT2000) plėtros plano projektą,

- Lietuvos plačiajuosčio ryšio infrastruktūros 2005 - 2010 metų plėtros strategiją,

- Skaitmeninės televizijos diegimo modelį Lietuvoje;

- su **Konkurencijos taryba**, konkurencijos elektroninių ryšių srityje priežiūros klausimais;

- su **Valstybine duomenų apsaugos inspekcija** bei **Nacionaline vartotojų teisių apsaugos taryba**, tiriant asmenų skundus dėl nepageidaujimų pranešimų, taip pat dalyvavo darbo grupėje, rengiant Lietuvos Respublikos vartotojų teisių gynimo įstatymo (naujos redakcijos) projektą;

- su **Valstybine ne maisto produktų inspekcija** ir **Muitinės departamentu** radijo ryšio, telekomunikacijų galinių ir kitų, radijo bangas spinduliuojančių, įrenginių rinkos priežiūros srityje;

- su **Lietuvos radijo ir televizijos komisija** transliavimo (retransliavimo) veiklos licencijavimo, radijo dažnių (kanalų), skirtų radijo ir televizijos programoms transliuoti ir (ar) retransliuoti, klausimais;

- su **Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija** dėl higienos normų, susijusių su elektromagnetinio spinduliavimo normomis;

- su **Statistikos departamentu prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės**, teikiant duomenis apie elektroninių ryšių ir pašto bei pasiuntinių paslaugų rinkas; pažymėtina, kad bendradarbiavimo sutartis su Statistikos departamentu sumažino informacijos teikimo našta rinkos dalyviams – nuo 2004 m. I ketvirčio informacija apie elektroninių ryšių sektorių yra teikiama RRT, kuri šią informaciją pateikia Statistikos departamentui;

- su **Lietuvos standartizacijos departamentu** technikos komiteto TK 18 „Telekomunikacijos“ ir technikos komiteto TK 67 „Pašto paslaugos“ veikloje.

RRT ORGANIZACINIAI ASPEKTAI IR PERSPEKTYVOS ATEIČIAI

RRT organizacinė struktūra

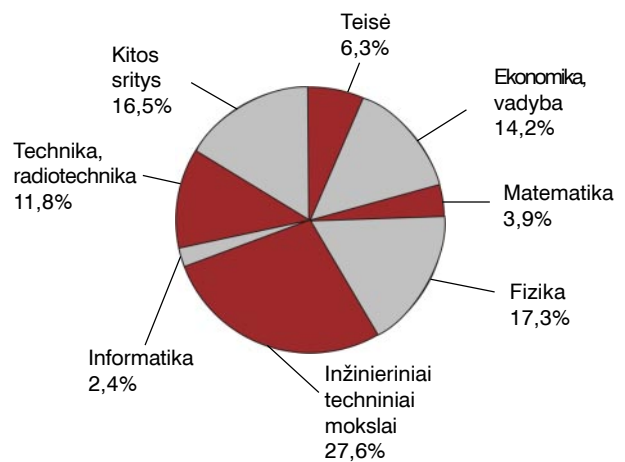
2004 m. pabaigoje buvo pakeista RRT organizacinė struktūra – struktūroje buvo išgrynintos funkcinės veiklos sritys bei bendrosios veiklos sritys. Naujoji struktūra sudarys sąlygas efektyviau planuoti, organizuoti, koordinuoti skirtingas RRT vykdomas veiklas, o taip pat užtikrinti efektyvesnį tarptautinį bendradarbiavimą bei Lietuvos pozicijų rengimą, atstovavimą ES rengiamų dokumentų projektų klausimais.

RRT žmogiškieji ištekliai

2004 m. pabaigoje RRT dirbo 135 darbuotojai, iš jų 127 valstybės tarnautojai ir 8 darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis. RRT dirbo 37 proc. moterų ir 63 proc. vyrų.

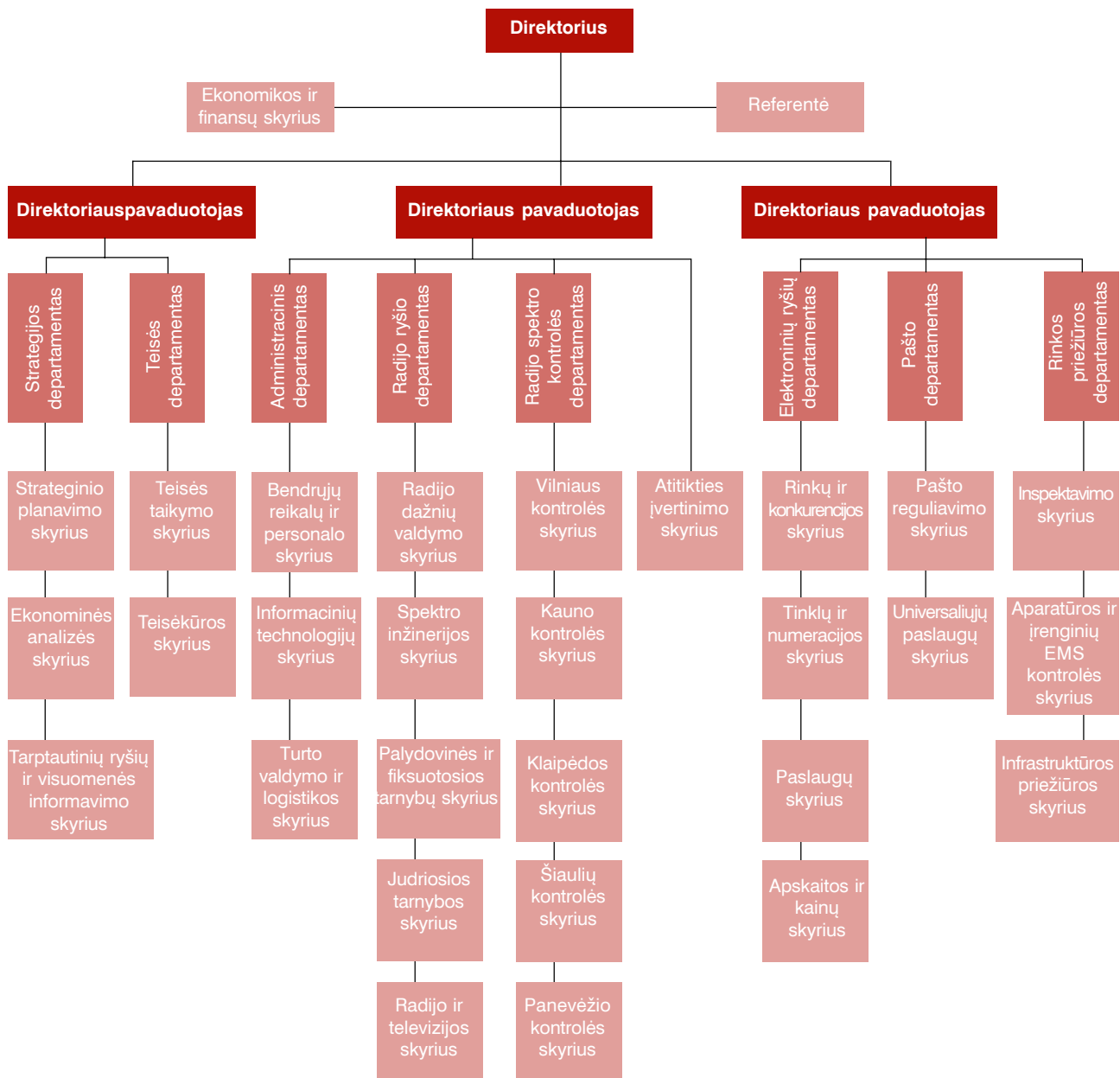
103 valstybės tarnautojai (t.y. 81 proc.) turi aukštąjį išsilavinimą, iš jų 7 mokslo daktarai, 5 darbuotojai siekia šio laipsnio. RRT darbuotojų išsilavinimo kryptys atspindi RRT veiklos kompleksškumą, o turima bendroji - organizacinė - kompetencija įgalina spręsti sudėtingus klausimus, išeinančius už vienos kurios nors specifinės srities ribų.

Dalis RRT darbuotojų tęsia studijas aukštosiose Lietuvos ir užsienio mokyklose. 2004 m., kaip ir kasmet, buvo vykdoma darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programa.

Pav. 13. RRT valstybės tarnautojų išsilavinimas

Pav. 14. RRT struktūra

PHARE ir TAIEX projektai – administracinių gebėjimų stiprinimui

2004 m. buvo užbaigtas PHARE projekto „Parama kuriant ryšių reguliavimo instituciją Lietuvos Respublikoje, investuojant į jos techninės ir radijo priežiūros bazės modernizavimą“ įgyvendinimas. PHARE parama RRT buvo labai naudinga rengiant telekomunikacijų reguliavimo teisės aktus, stiprinant RRT administracinius gebėjimus vykdyti jai priskirtas funkcijas ir plečiant techninę bazę (įsigyjant radijo stebėsenos bei bandymų laboratorijų įrangą).

2004 m. įgyvendintas PHARE Dvynių projektas „Administracinių gebėjimų stiprinimas siekiant užtikrinti efektyvų ir kokybišką pašto reguliavimą Lietuvoje“. PHARE Dvynių projekto partneriai – Vokietijos telekomunikacijų ir pašto reguliavimo tarnyba RegTP (angl. **Regulatory Authority for Telecommunications and Posts**). Šio

projekto sėkminga eiga padėjo įgyvendinti tiek RRT, tiek ir Lietuvos stojimo į ES tikslus: parengti pašto paslaugų rinkos reguliavimui būtiną ir ES normas atitinkančią teisinę bazę, pasiruošti pašto paslaugų rinkos laipsniškam liberalizavimui, stiprinti pašto reguliavimo skyriaus darbuotojų administracinius gebėjimus, užtikrinti pašto paslaugų rinkos tinkamą priežiūrą.

2004 m. lapkričio 3-4 d. pagal TAIEX programą RRT lankėsi Austrijos reguliavimo tarnybos (RTR) atstovas. Susitikimo metu buvo pasidalinta elektroninių ryšių rinkų tyrimų patirtimi, pristatyta Austrijos atliktų rinkos tyrimų eiga, aptarti probleminiai rinkos tyrimų procedūrų klausimai.

Veiklos perkėlimas į elektroninę terpę

2004 m. RRT patvirtino paslaugų teikimo elektroninėmis priemonėmis Ryšių reguliavimo tarnyboje planą, pagal kurį numatyta, kad 2005 m.

ūkio subjektai ir fiziniai asmenys turės galimybę elektroniniu būdu teikti pranešimus apie elektroninių ryšių veiklos pradžią ir pabaigą bei ataskaitas apie vykdytą veiklą, pateikti prašymus ir gauti leidimus pašto veiklai, teikti prašymus dėl ginčų, kilusių tarp telekomunikacijų operatorių ir paslaugų teikėjų, teikti paraišką elektroninių išteklių skyrimui ir gauti leidimus bei kitas viešojo administravimo paslaugas.

2004 m. RRT teikė 6 viešojo administravimo paslaugas elektroniniu būdu.

2004 m. RRT, bendradarbiaudama su Informacinės visuomenės plėtros komitetu prie LRV (IVPK), pradėjo praktinį elektroninio parašo įgyvendinimą. RRT tarybos, kurią sudaro valstybės institucijų ir akademinės visuomenės atstovai, posėdyje buvo nuspręsta tarybos funkcijas vykdyti ne tik rengiant posėdžius, bet ir taikant elektroniniu parašu pagrįstą rašytinę procedūrą. Savo nuomonę tarybos nariai turės galimybę reikšti ir elektroniniais dokumentais, patvirtintais elektroniniu parašu.

RRT – skaidri ir atvira organizacija

2004 m. įsigalioję ERĮ ir naujos redakcijos PĮ įnešė nemažai naujovių elektroninių ryšių ir pašto bei pasiuntinių paslaugų rinkų reguliavime, todėl RRT daug dėmesio skyrė tinkamam rinkos dalyvių ir vartotojų informavimui. Apie RRT veiklą, jos priimamus sprendimus visuomenė buvo informuojama rengiant susitikimus, konsultacijas su rinkos dalyviais, skaitant pranešimus įvairiose konferencijose, informuojant vartotojus žiniasklaidos priemonėse. RRT atstovai aktyviai dalyvavo televizijos, radijo laidose šviečiant visuomenę apie pokyčius bei aktualijas ryšių srityje.

2004 m. išplatinti 45 pranešimai spaudai, vidutiniškai 3 kartus per savaitę spaudoje pasirodydavo informacija apie RRT veiklą, publikuoti straipsniai aktualiomis temomis Baltijos šalių leidiniuose.

2004 m. buvo atlikti sociologiniai tyrimai, siekiant išsiaiškinti visuomenės informuotumą apie RRT veiklą bei sužinoti, kaip yra vertinama RRT veikla. Nepriklausomas tyrimas padėjo identifikuoti problemines RRT veiklos viešinimo sritis bei tobulinti ryšių su visuomene veiklą, efektyviau parenkant tikslinę auditoriją bei anonsuojamus RRT veiklos rezultatus.

2004 m. liepos 1 d. pradėjo veikti atnaujinta RRT interneto svetainė – informatyvesnė ir patogesnė vartotojams.

RRT tęsė nuo pat įsteigimo 2001 m. suformuotą praktiką konsultuotis su ūkio subjektais, institucijomis, organizacijomis, vartotojais. 2004 m. RRT patvirtino Viešo konsultavimosi dėl RRT priimamų sprendimų taisyklės. Interneto svetainės skyriuje „Viešos konsultacijos“ suteikiama galimybė visiems suinteresuotiems asmenims pareikšti savo

nuomonę dėl RRT rengiamų sprendimų projektų per tam tikrą terminą, kuris yra ne trumpesnis kaip 28 kalendorinės dienos.

2004 m. RRT pradėjo skelbti informaciją apie aktualias ES institucijų vykdomas viešąsias konsultacijas dėl planuojamų priimti sprendimų ir dokumentų.

2004 m. Lietuvoje buvo suorganizuota 12 renginių, kurių didžiąją dalį sudarė tarptautinės konferencijos, seminarai, įvairių darbo grupių susitikimai. Išskirtini du renginiai, skirti tikslinėms rinkos dalyvių auditorijoms: praktinis seminaras elektroninių ryšių rinkos dalyviams „Elektroninių ryšių plėtros tendencijos ir reguliuojančios institucijos vaidmuo“ (11 pranešimų, beveik 200 dalyvių) bei praktinis seminaras pašto ir pasiuntinių paslaugų rinkos dalyviams „Pašto rinkos reguliavimo aspektai“ (4 pranešimai, 80 dalyvių). Taip pat pažymėtina ir kartu su Vilniaus universitetu RRT organizuota konferencija „Valstybės reguliuojamų sektorių liberalizavimo teisiniai aspektai: praktiniai klausimai ir ateities tendencijos“.

RRT darbuotojai nemažai dalyvavo kitų organizacijų, tiek Lietuvos, tiek užsienio, organizuotuose renginiuose, skaitė pranešimus, plačiai skleisdami informaciją apie RRT veiklą ir Lietuvos ryšių sektoriaus plėtrą:

- „Svarbiausios elektroninių ryšių plėtros tendencijos Lietuvoje ir ES“ (Vilnius, Infobalt tarptautinė konferencija „Informacinė visuomenė 2004“),

- „Elektroniniai ryšiai ir elektroninės paslaugos Lietuvoje“ (Vilnius, Europos Komisijos Informacinės visuomenės generalinio direktorato organizuota „eTen informacijos diena Lietuvoje“),

- „Telekomunikacijų sektoriaus reguliavimas ir šių principų pritaikymas kituose valstybės reguliuojamuose sektoriuose“ (Vilnius, tarptautinė konferencija „Valstybės reguliuojamų sektorių liberalizavimo teisiniai aspektai: praktiniai klausimai ir ateities tendencijos“),

- „Telekomunikacijų (elektroninių ryšių) reguliavimo pokyčiai po 2004-05-01“ (Vilnius, tarptautinė konferencija „Elektronika-2004“),

- „Numerio išlaikymo paslauga“ (Vilnius, tarptautinė konferencija „Elektronika-2004“),

- „Reguliavimo sistemos įgyvendinimas Lietuvoje“ (Vilnius, AIJA organizuotas seminaras „2003 m. ES ryšių reguliavimo sistema – ES patirtis ir įtaka naujoms valstybėms narėms“),

- „IT saugumas ir elektroniniai ryšiai“ (Vilnius, LRS IVPK organizuota apvalaus stalo diskusija „IT saugumas ir asmens privatumas Informacinėje visuomenėje“),

- „Elektroninių ryšių tinklų statyba ir įrengimas“ (Vilnius, KTV asociacijos organizuota konferencija),

- **Implementation of the new regulatory framework in Lithuania** (Vilnius, ITU regioninis seminaras **“Economic Dynamics of Newly**

Liberalized Telecommunication Markets in CEE Countries and Baltic States"); „Naujosios reguliavimo sistemos diegimas Lietuvoje“ (Vilnius, Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos (ITU) praktinis seminaras „Centrinės, Rytų Europos ir Baltijos šalių naujai liberalizuotų telekomunikacijų rinkų ekonominiai pokyčiai“),

▪ *Latest developments in the Lithuanian telecommunication market* (Vilnius, ITU regioninis seminaras “*Economic Dynamics of Newly Liberalized Telecommunication Markets in CEE Countries and Baltic States*”); „Lietuvos telekomunikacijų rinkos plėtra“ (Vilnius, Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos (ITU) praktinis seminaras „Centrinės, Rytų Europos ir Baltijos šalių naujai liberalizuotų telekomunikacijų rinkų ekonominiai pokyčiai“),

▪ *Issues for Accession countries - Regulator's point of view* (Sofija, CEPT/ECC/PT2 TRIS organizuotas seminaras “*Practical issues on regulating in cumbents including applying the non-discrimination principle*”); „Šalių kandidačių problemos reguliavimo institucijos požiūriu“ (Sofija, CEPT/ECC/PT2 TRIS organizuotas seminaras),

▪ *Liberalization of Telecommunications Market*, „Telekomunikacijų rinkos liberalizavimas“ (Minskas, Jungtinių Tautų organizuotas apvalus stalas Baltarusijos Vyriausybei telekomunikacijų rinkos liberalizavimo tema),

▪ *Addressing the challenges and role of the NRA's in implementing EU pricing regime - the case in Lithuania*; „Problemų sprendimas ir nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmuo įgyvendinant Europos Sąjungos nustatytus kainodaros reglamentavimo principus – Lietuvos atvejis“ (Praha, CEE šalių tinklų sujungimo forumo organizuotas apvalus stalas),

▪ *Number portability implementation's way: Past, Present and Future* (Praha, Tarptautinė konferencija “*Number portability 2004*”); „Numerio perkeliamumo įgyvendinimo kelias: praeitis, dabartis ir ateitis“ (Praha, tarptautinė konferencija „Numerio perkeliamumas“),

▪ *Effective method for identification of numbers of telephone lines to which the cordless telephones operating in GSM frequency bands are connected* (Vroclavas, *17th International Wroclaw symposium and exhibition on electromagnetic compatibility*); „Efektyvus telefono linijų, prie kurių prijungti bevieliai telefonai dirbantys GSM dažnių juostoje, numerių nustatymo metodas“ (Vroclavas, XVII tarptautinis Vroclavo elektromagnetinio suderinamumo simpoziumas ir techninė paroda).

RRT darbuotojai Lietuvos ir tarptautiniuose leidiniuose publikavo 7 straipsnius elektroninių ryšių sektoriaus reguliavimo tema, buvo 2 knygų bendraautorai:

- Europos link: vartotojo vadovas (ats. Red. R. Balnienė, Lietuvos vartotojų institutas, 2004);

- Informacinių technologijų teisė (ats. Red. D. Sauliūnas, NVO teisės institutas, 2004).

RRT veiklos planavimas ir organizavimas

RRT savo veikloje vadovaujasi strateginiu veiklos planu, numatančiu pagrindinius institucijos veiklos tikslus, uždavinius ir priemones šiems tikslams įgyvendinti.

2004 m. RRT strateginiams tikslams įgyvendinti vykdė Specialiąją programą – Ryšių valdymo ir kontrolės programą (kodas 88.1).

Specialiojoje programoje numatytos priemonės atitiko:

▪ Lietuvos Respublikos Vyriausybės strateginius prioritetus – siekti darnaus vystymosi, užtikrinti tolesnį verslo plėtros sąlygų gerinimą, plėtoti informacinę ir žinių visuomenę,

▪ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-2004 metų programos nuostatas – skatinti verslo, ypač smulkaus ir vidutinio, plėtrą, šalinti biurokratinius suvaržymus, spartinti informacinės ir žinių visuomenės kūrimą, mokslo ir technologijų plėtrą,

▪ Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strategijos tikslus – užtikrinti, kad naudojantis turimais ir planuojamais radijo spektro ištekliais programoms transliuoti ir siųsti skirti telekomunikacijų tinklai aprėptų kuo daugiau Lietuvos Respublikos teritorijos, numatyti esamų tinklų plėtrą, skaitmeninių radijo ir televizijos tinklų steigimą, racionaliai ir veiksmingai naudoti ribotus radijo dažnių išteklius, taip pat įgyvendinti Valstybės ilgalaikės raidos strategiją.

Specialioji programa finansuojama iš pajamų, gautų už RRT suteiktas paslaugas ir atliktus darbus.

Veiklos gairės 2005 m.

RRT 2005 m. nustatė šiuos veiklos prioritetus:

- **rinkų tyrimų atlikimas**, kad būtų užtikrinta konkurencija elektroninių ryšių rinkoje ir sudarytos palankios sąlygos rinkoje konkuruoti tiek stambiems, tiek vidutiniams ir smulkiems ūkio subjektams;

- efektyvus radijo dažnių, naudojamų naujų technologijų tinklams, valdymas ir naudojimo priežiūra, didžiausią dėmesį skiriant **plačiajuostės fiksuotos ir plačiajuostės judriosios priegos technologijose** naudojamam radijo dažnių spektrui;

- **interneto vardų valdymas, tinklų ir informacijos saugumo stiprinimo veikla;**

- **horizontali integracija į sprendimų priėmimą ES struktūrose.**

2004 m. rugpjūčio 19 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybei nutarimu Nr. 1029 patvirtinus Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos nuostatus, buvo galutinai išspręstas RRT finansavimo klausimas, užtikrinant, kad RRT surinkti užmokesčiai būtų skiriami tik RRT veiklai finansuoti.

Atsižvelgiant į RRT nuostatų pakeitimą, 2004 m. pabaigoje patvirtinti ir nuo 2005 m. sausio 1 d. įsigaliojo nauji Užmokesčių už RRT suteiktas paslaugas ir atliktus darbus tarifai. Naujieji tarifai yra apie 30 proc. mažesni (palyginus su iki 2005 m. sausio 1 d. galiojusiais tarifais), suformuoti atsižvelgiant į RRT vykdomas veiklas, orientuoti į RRT patiriamas sąnaudas.

Nuo 2005 m., RRT kasmet planuoja vykdyti užmokesčių tarifų perskaičiavimą, toliau siekiant gaunamas pajamas už RRT teikiamas paslaugas ir atliekamus darbus suderinti su patiriamomis RRT veiklos išlaidomis.

RRT 2004 M. FINANSINĖ ATASKAITA

RRT 2004 m. pajamos

Eil. Nr.	RRT pajamų grupės	2004 m. išrašyta sąskaitų - faktūrų	
		Pajamos, tūkst. Lt	Pajamos, proc.
1.	Konkursų ir aukcionų suteikti naudoti radijo dažnius (kanalus) bei telefono ryšio numerius pajamos	310,86	0,81
2.	Leidimų naudoti telekomunikacinius įrenginius išdavimas	325,44	0,85
3.	Radio dažnių (kanalų) priežiūra	36 159,96	93,98
4.	Telefono ryšio numerių naudojimo priežiūra	1 606,21	4,17
5.	Radio ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių bandymai	72,61	0,19
6.	IŠ VISO (1+2+3+4+5):	38 475,08	100,00

RRT 2004 m. vykdytoms programoms skirtų asignavimų panaudojimas, tūkst. Lt

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Specialiajai programai- Ryšių valdymo ir kontrolės programai		Europos Sąjungos PHARE paramos bendrojo finansavimo programai		Iš viso abiemis programoms	
		Asignavimai	Kasinės išlaidos	Asignavimai	Kasinės išlaidos	Asignavimai	Kasinės išlaidos
1.	Išlaidos, viso	14144,8	10549,0			14144,8	10549,0
	Iš jų:						
1.1.	Darbo užmokestis	6767,0	5762,0			6767,0	5762,0
1.2.	Įnašai socialiniam draudimui	2098,0	1783,0			2098,0	1783,0
1.3.	Kitoms išlaidoms, prekėms ir paslaugoms	5279,8	3004,0			5279,8	3004,0
2.	Turto išlaidos	2888,9	1817,0	2271,7	2271,7	5160,6	4088,7
3.	IŠ VISO (1+2)	17033,7	12366,0	2271,7	2271,7	19305,4	14637,7
	Bendrosioms biudžeto reikmėms pagal 2004 m. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo pakeitimo įstatymą						25000,0

ES teisės aktai, už kurių įgyvendinimą yra atsakinga RRT

1.	1988 m. gegužės 16 d. Komisijos direktyva 88/301/EEB dėl konkurencijos galinės telekomunikacinės įrangos rinkose
2.	1989 m. gegužės 3 d. Tarybos direktyva 89/336/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su elektromagnetiniu suderinamumu, suderinimo
3.	1997 m. lapkričio 28 d. Tarybos sprendimas 97/838/EB dėl PPO derybų dėl pagrindinių telekomunikacijų paslaugų rezultatų patvirtinimo Europos Bendrijos vardu, kiek tai susiję su jos kompetencija
4.	1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtros bendrų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo
5.	2002 m. birželio 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/39/EB iš dalies pakeičianti Direktyvą 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų rinkos tolesnio atvėrimo konkurencijai
6.	1998 m. kovo 30 d. Europos Komisijos rekomendacija dėl principų, taikomų organizacijoms, atsakingoms už vartotojų ginčų sprendimą ne teismo tvarka
7.	Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/34/EB, priimta 1998 m. birželio 22 d., nustatanti informacijos apie standartus ir techninius reglamentus pateikimo tvarką
8.	Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/48/EB, priimta 1998 m. liepos 20 d., iš dalies keičianti Direktyvą 98/34/EB, nustatančią informacijos apie standartus ir techninius reglamentus pateikimo tvarką
9.	1998 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/84/EB dėl sąlygine prieiga grindžiamų paslaugų ir sąlyginės prieigos paslaugų teisinės apsaugos
10.	1999 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/5/EB dėl radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių bei abipusio jų atitikties pripažinimo
11.	2000 m. balandžio 6 d. Komisijos sprendimas, nustatantis pradinę radijo įrenginių ir telekomunikacijų tinklų galinių įrenginių klasifikaciją ir susijusius žymeklius
12.	2000 m. balandžio 26 d. Komisijos sprendimas dėl Prancūzijos prašymo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 1999/5/EB 18 straipsnio 3 dalį palaikyti reikalavimą telekomunikacijų tinklų galiniams įrenginiams, skirtiems prisijungti prie Prancūzijos Telekomo analoginių viešųjų komutuojamų telefono tinklų
13.	2000 m. rugsėjo 22 d. Komisijos sprendimas dėl Direktyvos 1999/5/EB 3 straipsnio 3 dalies e punkto taikymo radijo įrangai, kuriai taikomas regioninis susitarimas dėl radiotelefonų paslaugų vidaus vandens keliuose
14.	2000 m. rugsėjo 22 d. Komisijos sprendimas dėl Direktyvos 1999/5/EB 3 straipsnio 3 dalies e punkto taikymo jūrų radijo ryšio įrangai, skirtai jūriniams laivams, nepatenkantiems į SOLAS taikymo sritį, ir kuri skirta dalyvauti globalinėje jūrų avarinio ryšio ir saugumo sistemoje (GMDSS) ir nenumatyta Tarybos direktyvoje 96/98/EB dėl laivo įrangos
15.	2001 m. vasario 21 d. Komisijos sprendimas dėl Direktyvos 1999/5/EB 3 straipsnio 3 dalies e punkto taikymo lavinų radijo švyturiams
16.	2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 676/2002/EB dėl radijo spektro politikos reguliavimo pagrindų Europos Bendrijoje (Sprendimas dėl radijo spektro)
17.	2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų (Prieigos direktyva)
18.	2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (Leidimų direktyva)
19.	2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva)
20.	2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis (Universaliųjų paslaugų direktyva)
21.	2002 m. balandžio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 733/2002 dėl .eu Aukščiausio lygio domeno įdiegimo
22.	2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių)
23.	2002 m. liepos 26 d. Komisijos sprendimas dėl Radijo spektro politikos grupės įsteigimo (2002/622/EB)
24.	2002 m. liepos 29 d. komisijos sprendimas dėl Europos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliuotojų grupės įsteigimo (2002/627/EB)

25.	2002 m. rugsėjo 16 d. Komisijos direktyva 2002/77/EB dėl konkurencijos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų rinkoje
26.	2003 m. vasario 11 d. Komisijos rekomendacija dėl atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų elektroninių ryšių srityje, reikalaujančių ex-ante reguliavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos
27.	2003 m. kovo 20 d. Komisijos rekomendacija dėl viešosios R-LAN prieigos prie elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų teikimo Bendrijoje harmonizavimo
28.	2003 m. kovo 25 d. Komisijos sprendimas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 1999/5/EB 3 straipsnio 3 dalies e punkto taikymo radijo ryšio įrenginiams, skirtiems naudoti laivuose, kuriems netaikoma SOLAS konvencija, ir kurie yra skirti automatinei
29.	2003 m. liepos 23 d. Europos Komisijos rekomendacija dėl notifikacijų, laikotarpių ir konsultacijų pagal Europos Parlamento bei Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos 7 straipsnį (C(2003)2647)
30.	2003 m. liepos 24 d. Komisijos sprendimas dėl Universaliųjų paslaugų direktyvos 18 straipsnyje nurodyto minimalaus skirtųjų linijų rinkinio su suderintomis charakteristikomis ir atitinkamų standartų (2003/548/EB)
31.	2003 m. liepos 25 d. Europos Komisijos rekomendacija dėl vietos nustatymo informacijos elektroninių ryšių tinkluose siekiant teikti vietos nustatymu pagrįstas pagalbos skambučių paslaugas tvarkymo
32.	2003 m. rugsėjo 4 d. Komisijos sprendimas dėl esminių reikalavimų jūrų radijo ryšio įrenginiams, kurie skirti naudoti laivuose, nepatenkančiuose į SOLAS taikymo sritį, ir dalyvauti globalinėje jūrų avarinio ryšio ir saugumo sistemoje (GMDSS)
33.	2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 460/2004, įsteigiantis Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūrą
34.	2004 m. balandžio 28 d. Europos Komisijos reglamentas (EB) Nr. 874/2004, nustatantis Aukščiausio lygio domeno įdiegimo ir funkcijų viešosios tvarkos taisykles bei registracijai taikomus principus
35.	2004 m. liepos 8 d. Europos Bendrijų Komisijos sprendimas 2004/545/EB dėl radijo spektro 79 GHz dažnių juostoje suderinimo automobilių mažojo nuotolio radijo ryšio įrenginių naudojimui Bendrijoje
36.	2005 m. sausio 17 d. Europos Bendrijų Komisijos sprendimas 2005/50/EB dėl 24 GHz radijo dažnių juostos suderinimo automobilių mažojo nuotolio radijo ryšio įrenginių terminuotam naudojimui Bendrijoje
37.	Elektroninių ryšių tinklų, paslaugų bei susijusių priemonių ir paslaugų standartų ir specifikacijų sąrašas (2002/C 331/04)
38.	Komisijos gairės dėl Rinkos tyrimo nustatant didelę įtaką rinkoje pagal Bendrijos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo sistemą

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai

1.	Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos nuostatų patvirtinimo (Žin., 2004, Nr. 131-4734)
2.	Dėl didžiausio leistino valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, skaičiaus patvirtinimo pakeitimo (Žin., 2004, Nr. 162-5917)
3.	Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. spalio 7 d. nutarimo Nr. 1237 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybai teikiamos informacijos apie tai, kokius techninių įvykių duomenis apie telekomunikacijas fiksuoja ir saugo telekomunikacijų operatoriai ir telekomunikacijų paslaugų teikėjai, kaupimo ir saugojimo tvarkos patvirtinimo“ pakeitimo (Žin., 2005, Nr. 1-3)
4.	Dėl kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pripažinimo netekusiais galios (Žin., 2004, Nr. 158-5775)

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymai

1.	Dėl universaliųjų pašto paslaugų teikėjo viešojo pašto tinklo charakteristikų patvirtinimo (Žin., 2004, Nr. 159-5813)
2.	Dėl universaliųjų pašto paslaugų teikimo taisyklių patvirtinimo (Žin., 2005, Nr. 17-555)

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymai

1.	Dėl Dokumentų teikimo Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai taisyklių patvirtinimo (Žin., 2004, Nr. 141-5171)
2.	Dėl Viešo konsultavimosi dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos sprendimų taisyklių patvirtinimo (Žin., 2004, Nr. 141-5173)
3.	Dėl Ekonominių sankcijų skyrimo taisyklių patvirtinimo (Žin., 2004, Nr. 141-5172)
4.	Dėl Leidimų pašto paslaugų teikėjams išdavimo ir pašto paslaugų teikimo taisyklių patvirtinimo (Žin., 2004, Nr. 139-5083)
5.	Dėl Užmokesčių už Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos suteiktas paslaugas ir atliktus darbus mokėjimo tvarkos ir tarifų patvirtinimo (Žin., 2004, Nr. 178-6622)
6.	Dėl Informacijos, susijusios su Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo ir Lietuvos Respublikos pašto įstatymo įgyvendinimu, skelbimo taisyklių patvirtinimo (Žin., 2004, Nr. 180-6692)
7.	Dėl Viešo konkurso išrinkti centrinės duomenų bazės administratorių sąlygų patvirtinimo (Informaciniai pranešimai, 2004, Nr. 79-686)
8.	Dėl Rinkos tyrimo taisyklių patvirtinimo (Žin., 2004, Nr. 141-5174)
9.	Dėl Bendrųjų pasiuntinių paslaugų teikimo sąlygų aprašo patvirtinimo (Žin., 2004, Nr. 107-4023)
10.	Dėl Tarptinklinių numerių apskaitos tarp viešojo telefono ryšio operatorių ir (arba) paslaugų teikėjų taisyklių patvirtinimo (Žin., 2004, Nr. 22-680)
11.	Dėl radijo dažnių (kanalų) naudojimo kabelinės televizijos ir mikrobangės daugiakanalės televizijos priėmimo tinkluose taisyklių patvirtinimo (Žin., 2004, Nr. 13-401)
12.	Dėl Skirtųjų linijų paslaugų teikimo taisyklių patvirtinimo (Žin., 2004, Nr. 181-6729)
13.	Dėl pašto ir (ar) pasiuntinių paslaugų metinės ir ketvirtinės ataskaitų formų patvirtinimo (Žin., 2004, Nr. 127-4584)
14.	Dėl laikinojo radijo dažnių, skirtų trečios kartos judriojo radijo ryšio (UMTS/IMT 2000) sistemai, radijo ryšio plėtros nekomerciniams eksperimentiniams tikslams plano patvirtinimo (Žin., 2004, Nr. 57-2039)
15.	Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos įgaliotų pareigūnų dokumentų, patvirtinančių jų įgaliojimus ir atliekamas funkcijas, patvirtinimo (Žin., 2004, Nr. 88-3266)
16.	Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003 m. spalio 16 d. įsakymo Nr. 1V-129 „Dėl abonento teisės išlaikyti abonentinį numerį, keičiant telefono ryšio paslaugų teikėją ar paslaugų teikimo vietą bei būdą, užtikrinimo sąlygų patvirtinimo“ pakeitimo (Žin., 2004, Nr. 188-7047)
17.	Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2003 m. gruodžio 16 d. įsakymo Nr. 1V-167 „Dėl Radijo dažnių naudojimo plano patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 167-6169)
18.	Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2002 m. spalio 14 d. įsakymo Nr. 138 „Dėl radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių techninio reglamento patvirtinimo“ pakeitimo ir papildymo (Žin., 2004, Nr. 163-5970)
19.	Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003 m. spalio 15 d. įsakymo Nr. 1V-125 „Dėl Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siūsti strateginio plano patvirtinimo“ ir Lietuvos radijo ir televizijos komisijos 2003 m. spalio 15 d. sprendimo Nr. 89 „Dėl Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siūsti strateginio plano patvirtinimo“ pakeitimo (Žin., 2004, Nr. 145-5296)
20.	Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2002 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. 196 „Dėl Nacionalinio telefono ryšio numeracijos plano patvirtinimo“ pakeitimo (Žin., 2004, Nr. 88-3267)

21.	Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2002 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. 199 „Dėl Radijo dažnių (kanalų) skyrimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo (Žin., 2004, Nr. 85-3108)
22.	Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2002 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. 200 „Dėl Viešojo konkurso suteikti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) bendrųjų sąlygų patvirtinimo“ pakeitimo (Žin., 2004, Nr. 65-2337)
23.	Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2002 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. 198 „Dėl Telefono ryšio numerių skyrimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo (Žin., 2004, Nr. 56-1972)
24.	Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2002 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. 201 „Dėl Aukciono suteikti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) ar telefono ryšio numerius taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo (Žin., 2004, Nr. 51-1709)
25.	Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003 m. spalio 15 d. įsakymo Nr. 1V-125 „Dėl Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginio plano patvirtinimo“ ir Lietuvos radijo ir televizijos komisijos 2003 m. spalio 15 d. sprendimo Nr. 89 „Dėl Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginio plano patvirtinimo“ papildymo ir pakeitimo (Žin., 2004, Nr. 44-1483)
26.	Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2002 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. 196 „Dėl Nacionalinio telefono ryšio numeracijos plano patvirtinimo“ pakeitimo (Žin., 2004, Nr. 59-2098)
27.	Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2002 m. vasario 28 d. įsakymo Nr. 26 „Dėl įgaliojimų vykdyti nutarimą konfiskuoti daiktą Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 320 straipsnyje nustatytais atvejais bei tipinių administracinio teisės pažeidimo, daiktų patikrinimo ir (arba) paėmimo protokolų bei nutarimo administracinio teisės pažeidimo byloje formų patvirtinimo“ pakeitimo (Žin., 2004, Nr. 35-1166)
28.	Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2002 m. gruodžio 12 d. įsakymo Nr. 176 „Dėl Bendrųjų vertimosi telekomunikacine veikla sąlygų patvirtinimo“ pakeitimo (Žin., 2004, Nr. 26-840)
29.	Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2003 m. spalio 16 d. įsakymo Nr. 1V-129 „Dėl Abonento teisės išlaikyti abonentinį numerį, keičiant telefono ryšio paslaugų teikėją ar paslaugų teikimo vietą bei būdą, užtikrinimo sąlygų patvirtinimo“ pakeitimo (Žin., 2004, Nr. 22-679)
30.	Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2002 m. vasario 28 d. įsakymo Nr. 27 „Dėl Radijo trukdžių nustatymo ir pašalinimo tvarkos patvirtinimo“ pakeitimo (Žin., 2004, Nr. 13-403)
31.	Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2002 m. kovo 29 d. įsakymo Nr. 47 „Dėl Leidimų naudoti pramonės, mokslo ir medicinos įrenginius, veikiančius radijo dažnių diapazone, išdavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo (Žin., 2004, Nr. 13-402)
32.	Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2002 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. 197 „Dėl Telekomunikacijų tinklų sujungimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo (Žin., 2004, Nr. 10-294)

**FOREWORD BY THE DIRECTOR OF
THE COMMUNICATIONS
REGULATORY AUTHORITY
OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA**

I have the honour of presenting the fourth Annual Report of the Communications Regulatory Authority of the Republic of Lithuania to be submitted to the Seimas of the Republic of Lithuania and the Government of the Republic of Lithuania.

The year 2004 was of great importance for the entire country - on 1 May Lithuania became a member of the European Union. The process of preparing for the European Union membership was complicated, and becoming full members of the single market requires much knowledge, competence and efforts from both the participants in the market and the regulatory institution.

In 2004 two new laws intended for the communications sector of Lithuania came into force: the Law on Electronic Communications transposing the provisions of the new package of the directives of the European Union on electronic communications into national law and the Postal Law of a new wording, which complies with the requirements of the liberalized postal services market in the European Union. These laws have set new goals to the Communications Regulatory Authority (RRT) and commissioned it with more functions, delegated more responsibility and granted more rights to it in ensuring competition in the communications markets protecting the rights and legal interests of the users, encouraging an effective use of limited resources.

In 2004 intense competition was observed in both the fixed and mobile markets as a consequence of which many electronic communications services became accessible to users. The RRT undertook carrying out measurements of quality indicators of public fixed and public mobile telephone services and publicised their results regularly. We hope that this work will help users choose providers of services not only according to the price but also on the basis of qualitative parameters.

In 2004 the RRT selected the Administrator of the Central Reference Database. The Central Reference database will ensure that a subscriber in changing a provider of services and retaining his telephone number, should have the possibility to send and receive not only voice calls but data as well (SMS,

MMS). The system of the Central Reference Database will provide the users with greater freedom to select a provider of services and will make the processes of competition in the electronic communications market more intense.

Liberalisation of the market enabled new participants in the market to enter the electronic communications market and the number of the latter has increased considerably. However, this did not resolve all the problems of competition. In 2004 the RRT observing the situation of competition in the market and implementing the provisions of the Law on Electronic Communications, started carrying out the first market analysis, the number of which will total at least 18.

Seeking to create favourable conditions for advanced communications technologies and new electronic communications services applied on their basis to appear in the electronic communications market of Lithuania, a number of resolutions relating to wireless technologies – third generation mobile radio communication (UMTS), wireless local networks (WLAN), a local multipoint distribution system (LMDs), satellite communication – have been implemented. Practically preparation has been completed for introducing digital television and radio in Lithuania and we hope that in the immediate future unlimited possibilities for distribution of necessary information will be opened to Lithuanian users. A digital radio channel has been assigned and functions successfully in Vilnius, DVB-T channel has been allocated through which as far back as 2003 broadcasting of pilot digital television programmes was begun.

After the Law on Electronic Communications has come into force, the RRT, apart from radio frequencies and telephone numbers, was commissioned to manage other electronic communications resources to which the Internet domain names are attributed. An ever-increasing penetration of the Internet encourages the RRT to undertake a relative activity, which would ensure a transparent allocation of the Internet names, strengthening of safety of information and networks. In 2004 a mobile radio monitoring station was set up, which would allow carrying out control measurements more effectively, establishing radio interference and its sources.

In 2004 gradually barriers were reduced to enter the postal market, the number of players of the postal and courier services market on the increase.

Tariffs of payments for the services provided by the RRT and the works performed that were changed at the end of the year lightened the financial burden for operators and provider of services; we hope that a more favorable regime of payments applied to the participants in the market will have a positive effect on the users as well.

The RRT, as an institution applying harmonized regulation of the communications market in the European space, took an active part in and made its

contribution to considering general problems and seeking ways of their solution in different European organization. Also, the RRT, seeking to defend Lithuania's interests and harmonize them with the interests of the countries of neighboring region, participated in the activities of world organizations and regional groups.

A dynamic development of the communications market that took place last year formulated new goals and challenges for the next year.

We meet the year 2005 with the following attitude: in adapting ourselves to natural laws of a market functioning we have to help the market develop in the direction, which would bring a long-term benefit to Lithuania's economy, business, and, above all, to the users of services.

Director

Tomas Barakauskas

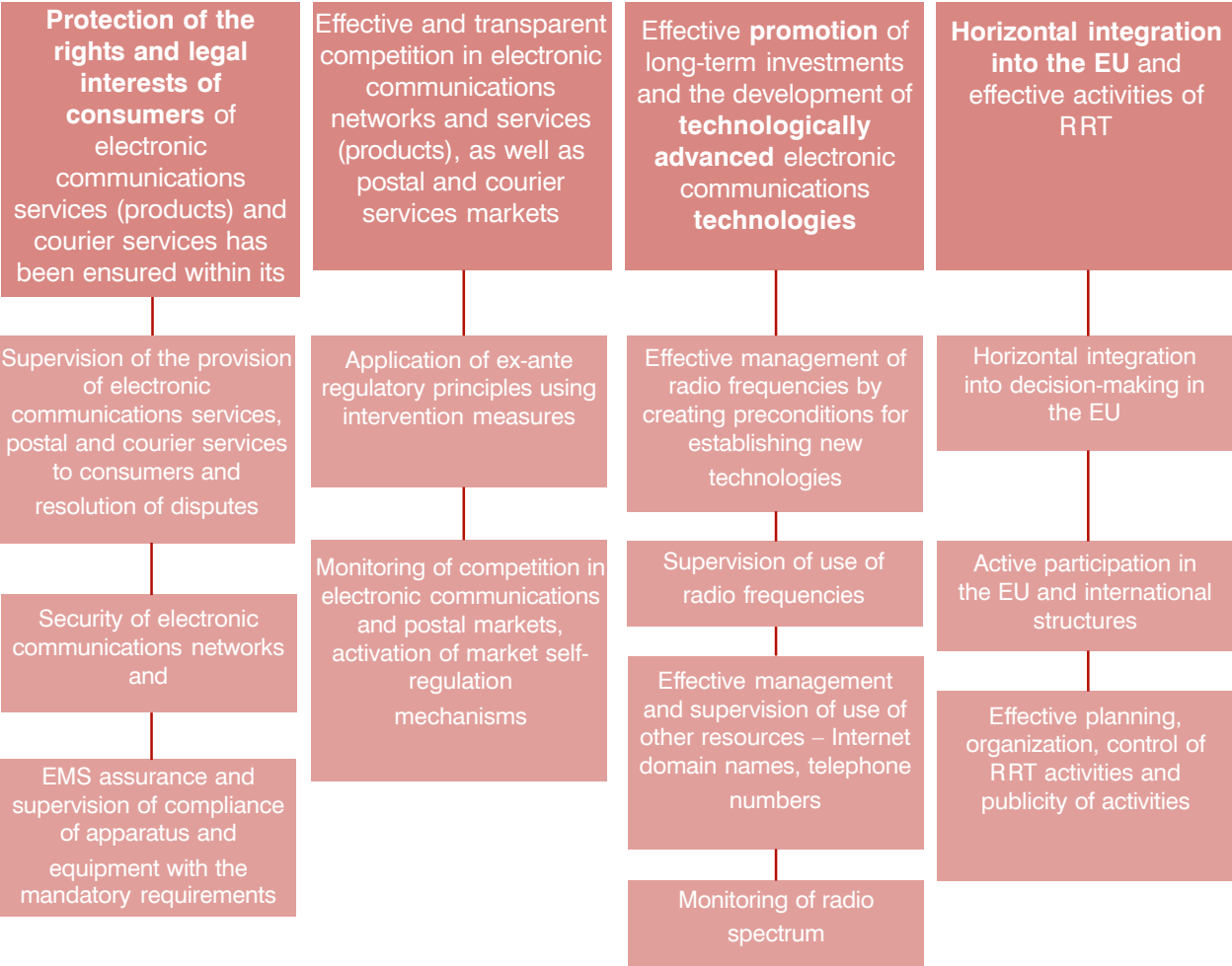

MISSION AND OBJECTIVES OF RRT

MISSION:
 The variety of choosing technologically advanced, qualitative, safe and affordable electronic communications and postal services and products has been ensured to each resident of Lithuania, possibilities have been created to develop electronic communications and postal business as a precondition for the development of knowledge-based society

OBJECTIVE:
 To ensure the variety of technologically advanced, qualitative, safe and affordable electronic communications and postal and courier services and products for each resident of Lithuania, to create possibilities to develop electronic communications and postal business on the basis of a regulatory system that is flexibly operating and harmoniously functioning in the single EU market, by exerting an impact on the supply of such services in the market

CHANGES IN THE LEGAL SYSTEM OF REGULATION OF ELECTRONIC COMMUNICATIONS AND POST

Preparation of Laws

In 2004 the RRT took an active part in preparing the following draft laws:

- The draft law on Electronic Communications of the Republic of Lithuania;
- The draft law Amending the Postal Law of the Republic of Lithuania;
- The Conception of the Law on Protection of the Consumer Rights and a new wording of the Republic of Lithuania Law on Protection of the Consume Rights;
- Amendment of the Republic of Lithuania Law on Provision of Information to the Public;
- Amendments of the Administrative Code of the Republic of Lithuania;
- Amendment of the Republic of Lithuania Law on National Radio and Television;
- The Republic of Lithuania Law on the General Assistance Center.

Thereby these laws, which came into force in 2004, legal acts regulating electronic communications and postal activities have been transposed from the European Union (hereinafter referred to as the EU). A complete list of the EU legal acts for the transposition into national law and implementation of which the RRT is responsible, is presented in Annex 1.

Preparation of Secondary Legislation

From the point of view of law making the year 2004 was devoted to preparing secondary legislation seeking to fully transpose the provisions of the EU legal acts into national law of Lithuania and to harmonize secondary legislation that was already in effect with the provisions of the Republic of Lithuania Law on Electronic Communications (hereinafter referred to as ECL) and the Postal Law of the Republic of Lithuania (PL) of the new wording. The RRT prepared three drafts of resolutions of the Government of the Republic of Lithuania, two drafts of orders of the Minister of Transport of the Republic of Lithuania. By his orders the Director of the RRT approved over 30 legal acts (a complete list of the secondary legislation prepared by the RRT is presented in Annex 2).

PROTECTION OF CONSUMER RIGHTS AND LEGAL INTERESTS

Protection of Consumer Rights and Legal Interests in Electronic Communications Sector

Supervision of Universal Services

2004 the RRT carried out a research of the scope of public telephone services at a fixed location and the directory services seeking to find out whether the universal services are provided in the entire territory of the Republic of Lithuania within the scope of provided for in the Rules for the Provision of Universal Telecommunications Services, during the research the RRT established that the provider of the universal services AB Lietuvos telekomas complied with the requirements laid down in the Rules for the Provision of Universal Telecommunications Services.

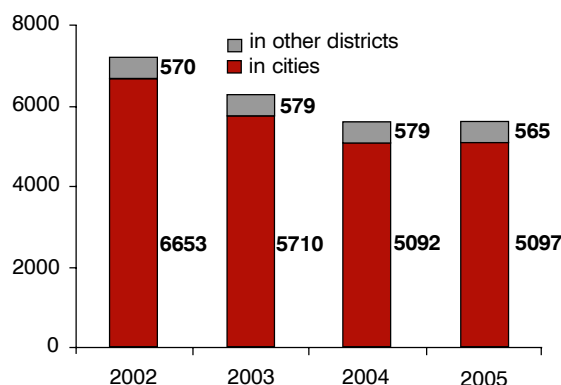

Fig.1. Dynamics of number of public pay-phones

In carrying out the research the following was established:

- 1225 natural persons and 94 undertaking were on the waiting list to have a telephone line installed at the beginning of 2004;
- as of 1 January 2004 the density of payphones in the Republic of Lithuania was 2,216 pay-phones per a thousand population and 0.504 pay phones per a thousand population residing in other settlements (the marginal density of pay-phones established is 2.2 pay-phones per a thousand urban population and 0.5 pay-phones per a thousand population residing in other settlements);
- 655 pay-phone booths adjusted to be used by the disabled in wheel chairs were installed as of 1 January 2004.

At present the RRT is preparing requirements for the implementation of special equipment to the disabled users of services seeking to make the universal services accessible to all the users. These requirements will be approved by resolution of the Government of the Republic of Lithuania as an integral part of the Rules for the Provision of Universal Services.

Control of Quality of Electronic Communications Services

Seeking to raise the possibilities for consumers of electronic communications services to objectively assess the quality of the universal services, in 2004 the RRT conducted a research of local and national calls on the fixed public telephone network of AB Lietuvos telekomas.

In carrying out the research the RRT made use of automatic measuring equipment acquired at the end of 2003. The RRT made over 100 thousand local and national test calls in the fixed public telephone network between terminal equipment in Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai and Panevėžys.

Calculations of quality indicators of services were made on the basis of methodology developed in the Rules for Establishment of Quality Indicators of Fixed Public Telephone Services and Provision of Data. The results of the research of the quality of electronic communications services showed that qualitative parameters of public fixed telephone did not exceed maximum values of quality indicators established for providers of services.

Table 1. Results of assessment of quality indicators of fixed public telephone services of AB Lietuvos telekomas made in 2004

Quality indicators		Value of indicator and number of measurements			Marginal values
		Quarter II*	Quarter III	Quarter IV	
Share of unsuccessful calls	Calls inside the country, per cent	0.86 per cent	0.20 per cent	0.31 per cent	Not more than 5 per cent
		16 082	44 253	47 878	
Set-up time	Average call connection time inside the country	0.28 seconds	0.27 seconds	0.26 seconds	No longer than 10 secs.
		15 870	41 611	47 656	
	Time within which 95 per cent of fastest call connections have been made inside the country	0.38 seconds	0.38 seconds	0.35 seconds	
		15 870	41 611	47 656	

* test measurements

Seeking to create possibilities for customers of services to select providers of electronic communications services, having assessed not only the price of services but also their quality, in 2004 the RRT carried out a quality research of mobile public telephone services provided by the providers of services and publicized the research results. The research conducted showed that qualitative parameters of mobile public telephone services provided by different providers of services differed by less than one percentage point.

In carrying out the assessment of quality indicators

equal measurement conditions for all the providers of services were created, that is, measurements were carried out:

- in zones of reliable communication only,
- on-net of providers of services only,
- on working days and at working hours.

In 2005 the RRT will regularly conduct quality researches of services and publication of their results will not only facilitate determination of the consumers in selecting providers of services but will also encourage providers of services to keep on improving the quality of services being provided.

Table 2. Results of assessment of quality indicators of services provided by mobile public telephone services providers made in 2004

Provider of services	Share of successful calls, %	Share of successful calls, %	Average set-up time, in seconds	Number of test calls
UAB Bitė GSM	100	99.62	9.92	2092
UAB Eurocom	99.95	99.76	9.71	2098
UAB Omnitel	100	99.67	9.04	2091
UAB Tele2	99.53	99.05	10.23	2122

Dealing with Consumer Complaints

In 2004 the RRT received 228 complaints from the consumers of electronic communications – 22 per cent more than last year. The increase in the number of consumer complaints shows that consumers know their rights better, are well-informed about the ways of defending their rights and legal interests, and also, that consumers have more trust in the institution defending their rights – the RRT.

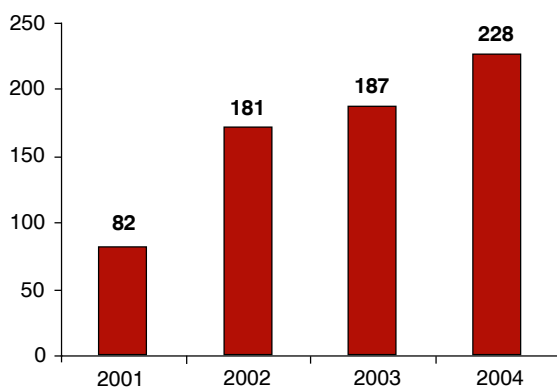

Fig. 2. Dynamics of number of consumer complaints

The majority of complaints received were about the quality of electronic communications quality, bills for services, tariffs, payment schemes, incorrect accounting for the Internet services and number portability.

Seeking to protect consumers against unreasonably high expenses due to technical failures or undesirable connections in a fixed public network, as well as having lost a mobile public telephone, the RRT approved new Rules for Provision of Public Telephone Services, which obligate a provider of services, in concluding an agreement, to establish the initial limit of service credit granted and the terms and conditions, as well as the procedure for changing it. Then a consumer must not pay for the services more than the limit granted and the provider has the right to limit the provision of services in case a consumer exceeds the established limit. When considering complaints received in 2004 it has been established that providers of services, in the event a consumer exceeds the limit of services credit granted, often do not limit the provision of services and demand that that larger amounts exceeding the limit granted should be paid.

Another quite common problem arises when consumers, carelessly using the Internet, and having downloaded “malignant” computer programs, which change computer settings, or the consumers who have improperly adjusted software, suffer, that is, a computer connects automatically, without a consumer’s knowledge to the Internet or through a wrong number, thus losses are incurred. The provisions of the Rules for Provision of Public Telephone Services approved in 2003 set the requirement to the providers of telephone services

to establish a limit of the bill for the consumers, upon exceeding of which the provision of public telephone services is limited and the possibility to connect to the Internet through a switching line is blocked; as a result of joint efforts made by the RRT and provider of fixed telephone network AB Lietuvos telekomas to resolve the problem, preventive work was carried out informing and educating consumers about dangers of this nature, as well as decreasing their possibilities to connect to the Internet by a wrong number – the consumers were offered to download a relevant program, which, when a consumer tried to connect to the internet using a wrong number, asked to enter certain codes. This activity produced impressive results – at the end of 2004 it can be stated that the number of the consumers who fall victim to automatic connection to the Internet by unknown numbers is on the decrease.

Table 3. Reasons for complaints of consumers of electronic communications services and the RRT decisions in 2001-2004

Consumers' complaints:	'01	'02	'03	'04
about quality	19	53	38	28
about accounting	32	71	83	110
about other issues (tariffs, their change, payment schemes)	31	57	66	90
Decisions:				
Decisions in favour of a consumer	36	34	19	33
Decisions in favour of a provider of services			3	4
At the time of considering a complaint at the RRT a provider of services made a decision in favour of a consumer			30	120
Responded in the procedure established by legal acts giving explanations about enquiry of consumers			138	71

The RRT considers complaints of the consumers in accordance with the principles of objectivity and transparency; in the case of each complaint it gets deep into the problem raised, looks for the ways of resolving it, that would satisfy interests of both parties. In 2004 as many as 33 complaints of consumers were resolved in favour of consumers and 4 complaints – on favour of providers of services. In nearly 53 per cent of cases providers of services made a positive decision in favour of consumers in the course of considering the complaint. In 2004, under the RRT influence providers of electronic services reimbursed LTL 44,04 thousand of the disputable amount to business subjects and residents; LTL 16,2 thousand of this amount was reimbursed benevolently. The RRT seeks to be an institution that is close to consumers in a geographical sense as well – consumers can appeal to territorial division of the RRT in Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys.

Single emergency call number 112

Since 1 September 2004 calls to single emergency service number 112 in the city of Vilnius has been started to be sent to the numbers of the Single Emergency Center under the Ministry of the Interior of the Republic of Lithuania; at the initial stage telephone numbers 01, 02, 03 are also used.

According to the National Numbering Plan approved by the RRT, having abolished the validity of the short telephone numbers 0X, international standardized prefix "00" will be introduced in all public telephone networks and prefix "0" will be used instead of national prefix "8".

These changes will finally implement the National Numbering Plan approved by the order of the Director of the RRT, which complies with the principles established and recommended in the EU directives.

Activities in the Sphere of Networks and Information Security

With violations of electronic communications networks and security of information, which cause large financial losses and new risks and threats to the development of information society in Lithuania and the world over, rapidly increasing, the RRT takes an active part in creating safer information society. To achieve these objectives in 2005 the RRT plans to approve a detailed action plan in the sphere of electronic communications networks and security of information and to intensify work in this sphere. In 2005 the RRT is going to participate in preparing the following documents of security of networks and information provided for in the Plan of the Measures of Implementing the 2004-2008 Program of the Government of the Republic of Lithuania:

- the Conception of the Law on Security of Electronic Communications Networks and Information, a draft law, the plan for implementing the Law;
- the State Strategy of Security of Electronic Information in Information Systems at State Institutions up till 2008 and the plan of measures of its implementation.

Also, a division investigating computer incidents CERT (Computer Emergency Response Team) will be established at the RRT.

Since the issues of security of electronic communications networks and information are global and are not limited to the interests of one country only, the RRT began taking part in the activities of the European Networks and Information Agency (hereinafter referred to as ENISA) established on 14 March 2004, whose main objective is to co-ordinate actions of the EU Member States at the European level of security network and information.

Together with other 19 institutions of electronic communications regulation, protection of data, protection of consumer rights from 15 world

countries Lithuania joined the London action plan on international spam enforcement co-operation at the meeting organized by the UK Office of Fair Trading, the US Federal Trade Commission Bureau of Consumer Protection and the Organization for Economic Co-operation and Development devoted to unsolicited mass commercial mail (spam). To carry out international co-operation against spam, this action plan provides for the creation of the network of responsible institutions, exchange of files and investigations, strategies and technical facilities, as well as support of all other possible measures. Seeking to provide the public with as extensive and relevant information as possible about the issues of security of networks and information, the RRT will regularly publicise on its website latest information about computer viruses that spread through electronic networks, unsolicited electronic mail (spam) and other important issues related to security of networks and information.

In 2004 the RRT made the first steps in this sphere – in November a survey of the participants in the market was conducted about unsolicited electronic mails, seeking to find out what measures are used by providers of services seeking to decrease spam and receive proposals for possible ways of fighting against spam, in December the first open statements were issued about new computer viruses, the representatives of the RRT took part in the meetings of regulatory institutions of data protection, protection of consumer rights and national electronic communications organized by the European Commission on the issues of unsolicited communications, legal advice was started to be provided about legal regulation of unsolicited communications. In 2004, the RRT together with the State Data Protection Inspectorate and the National Council of Protection of Consumer Rights participated in investigating complains of consumers about spam.

Elimination of Radio Interference

With the market of electronic communications extending, new radio systems and technologies come into existence, which must be protected against outside radio interference and which often themselves cause failures in receiving radio and television programmes of various nature. The RRT mobile interference investigation group efficiently responds to the complaints of residents and establishes the causes of radio interference, as well as takes measures to eliminate it. Interference is often caused by television programmes receiving aerials of bad quality with integrated amplifications, movement sensors of motor car alarm system, local radio networks (RLAN), everyday electrical appliances that are not in order.

In 2004 the RRT received and considered 366 requests from the Lithuanian residents and other users of radio spectrum concerning harmful radio

interference to receiving radio and television programs, electronic communications and functioning of computer networks.

One can report to the RRT about interference observed by calling free phone 8 800 20030, operating all over the territory of the Republic of Lithuania.

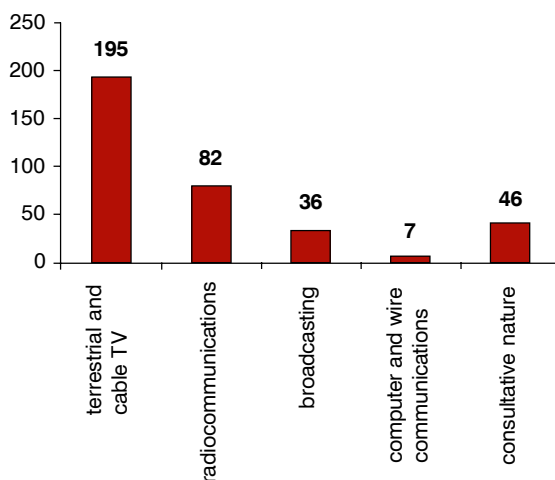

Fig. 3. Structure of requests received and considered by the RRT about radio interference in 2004

Protection of Consumer Rights and Legal Interests in the Postal Sector

Supervision of Universal Services

The state enterprise Lietuvos paštas is obligated to provide the universal postal services in the entire territory of the country and it must ensure that these services should be provided continuously, under the conditions equal to all the users of the universal postal services, on every working day and not less than five days per week.

According to the Postal Law, tariffs of the universal postal services must be based on the costs of the universal postal services provided, however, they must be accessible to all the users of postal services, must be transparent and non-discriminatory.

Seeking to ensure a continuous provision of the universal postal services, the sphere of the provision of services of collecting, distributing, conveying, delivering and handing internal letter-post items, advertising mail, international letter-post items received, observing weight and price limits, is reserved for the provider of the universal postal services. As of 1 May 2004 a 100 gram weight limit has been set for the reserved postal items and as of 1 January – a 50 gram weight limit.

Quality Control of Universal Postal Services

In 2004 the RRT carried out an independent inspection of the quality of the universal postal

services provided by the state enterprise Lietuvos paštas. It was checked whether the universal postal services comply with the requirements (standards) of the quality of postal services established for a provider of the universal postal services.

During the inspection of the quality of the universal postal services for quarter II and IV of 2004, the RRT sent 2200 control letters all over the Republic of Lithuania. The systematised inspection results showed that the quality of the universal postal services almost complies with the quality standards established by legal acts.

Table 4. Results of inspection of the quality of delivery of letter-post items by a provider of the postal services, 2004

Delivery quality indicators of (term)	Results of quality inspection (per cent)	Established quality standards (per cent)
1 day (D+1)	78.64	80
2 day (D+2)	95.83	90
3 days (D+3)	98.55	-
4 days (D+4)	99.53	-

* D means the date (day) of sending a letter-post item

Such inspection carried out by the RRT is expected to help improve and assure the quality of the universal postal services that meet the needs of the users of postal services, guarantee regularity and reliability of the provision of the universal postal services.

In 2005 the RRT will go on regularly checking how the universal postal services comply with the quality requirements (standards) for the universal postal services established in the List of Quality Requirements approved by Order No 3-495 of the Minister of Transport and Communications of the Republic of Lithuania. It should be noted that the new quality standards of the universal postal services also provide for the terms of delivery of postal items between the EU Member States:

- D+3 term established for 85 per cent of priority letter-post items, and
- D+5 term established for 97 per cent of priority letter-post items.

These quality requirements for the universal postal services have been established taking into consideration the increased mobility of the inhabitants of Lithuania within the European Union, as well as ever-increasing relationship of Lithuanian undertakings with the business layers of the EU countries.

Access Points of the Public Postal Network – for Convenience of Customers

Characteristics of the public postal network establishing the terms and conditions for distributing the sites of the provision of postal services and the requirements for installing them that are compulsory

in 2004 were established for a provider of the universal postal services, according to which he must install a sufficient number of sites of the provision of postal services. By means of characteristics of the public postal network it is sought to ensure that it should be convenient for each Lithuanian resident to use postal services.

In 2004 a geographical density of post offices in Lithuania was 14 post offices/1,000 km² and this accounted for 2.73 post offices/10,000 population. The state enterprise Lietuvos paštas serves 1,415,540 addressees, including 67.45 per cent of the urban and 32.55 per cent of the rural addressees. Services are provided in 945 post offices on the territory of the Republic of Lithuania, including 22 urban and 712 rural postal offices, 6 travelling post offices and 10 postal agents operate. In 2004 a provider of postal services had 4290 letterboxes intended for public use.

In 2004 a geographic density in Lithuania was 66 letterboxes/1,000 km², accounted for 12.39 letterboxes/10,000 population.

Dealing with Consumer Complaints

In 2004 five disputes of providers and consumers of postal and/or courier services were dealt with and the Director of the RRT made five decisions. Three decisions were made in favour of consumers. Twelve complaints and enquiries of the consumers of postal and (or) courier services were received and answers to them were given. The largest part of these complaints and enquiries (10) were related to the services provided by the provider of the universal postal services state enterprise Lietuvos paštas. The consumers mainly appealed to the RRT with respect of damage or loss, as well as delivery or handing of postal items.

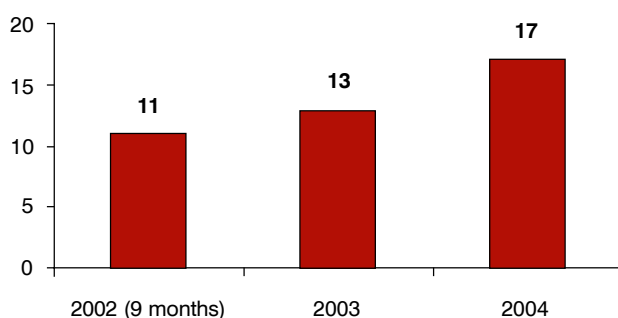

Fig. 4. Dynamics of the number of consumers' complaints

Protection of Consumer Rights and Legal Interests in the Market of Apparatus and Equipment

The RRT, in carrying out supervision of radio, telecommunications and other terminal equipment and apparatus as household electrical equipment,

information technology equipment, motor means of transport and parts thereof, industrial and scientific equipment seeks that consumers should acquire such equipment that comply with safety and electromagnetic compatibility requirements set to equipment and efficient use of radio spectrum.

After the EU legal system has been implemented in Lithuania, which removed the barriers to provide such kind of equipment into the Lithuanian market and which caused the decreased costs of placing equipment on the market, users were able to acquire equipment in more accessible price.

Results of Supervising the Market of Radio and Telecommunications Terminal Equipment

In 2004 the RRT received from the Customs Department and analysed documents of 17 144 items of imported equipment. 132 items of equipment were inspected in the places of putting equipment on the market (e.g. trading places): in Vilnius - 76, Kaunas - 34, Panevėžys - 18, Klaipėda - 4. 12 types (24 items) of radio and telecommunications terminal equipment were taken for testing at laboratories.

Table 5. Results of Regulation Supervision, in 2004

Testing results	Quantity, items
Total of tested equipment:	132
radio equipment	102
terminal equipment	8
equipment of both types	22
Without CE mark	10
Bearing CE mark	122
Without compliance declaration	35
With compliance declaration:	97
detailed compliance declaration presented	53
concise compliance declaration presented	21
Reference to compliance with requirements set in Directive 1999/5/EC presented	8
Compliance declaration refereed to in the Internet	15
Notification is not necessary	85
Notification is necessary	47
notifications submitted	27
notifications not submitted	20
Information about interface of terminal equipment presented	21
Information about the use of terminal equipment presented	22
Information about the use of interface of terminal equipment presented	70

In carrying out supervision of the equipment market several main problems came to light:

- an increase in the number of failures to present notifications about placing on the market (in 2004 the number of notifications increased as much as five times as compared with that in 2003, a larger part of notifications submitted were notifications submitted by foreign providers, and problems most often arise due to Lithuanian providers);
- absence of a declaration about compliance with essential requirements (as compared with 2003 results there is a marked improvement, however, the problem still remains).

The RRT, in carrying out supervision of the technical regulation of radio equipment and telecommunications terminal equipment (hereinafter referred to as the Regulation) checked whether technical parameters of radio equipment taken from the market comply with the requirements of harmonised Lithuanian standards defined in the Regulation, that are related to an effective used of radio frequency spectrum. 17 items of radio equipment were checked in 2004 and it was established that 10 of them fail to comply with the requirements laid down in the Regulation.

Control of Electromagnetic Compatibility of Apparatus and Equipment

The Division of Control of Apparatus and Electromagnetic Compatibility of the RRT in Kaunas exercises control of electromagnetic compatibility of apparatus and equipment. Since 1999 the RRT has been an accredited institution, however, in 2004 the National Bureau of Accreditation accredited anew the RRT for LST EN ISO/IEC 17025 compliance in the sphere of electronic compatibility of electronic, electro-technical, information technology and other equipment, as well as the sphere of testing.

Since 2002 the sphere of accreditation of the RRT has increased by nearly twofold and currently it covers 123 international (IEC, CISPR), regional (EN and GOST), as well as Lithuanian (LST) standards

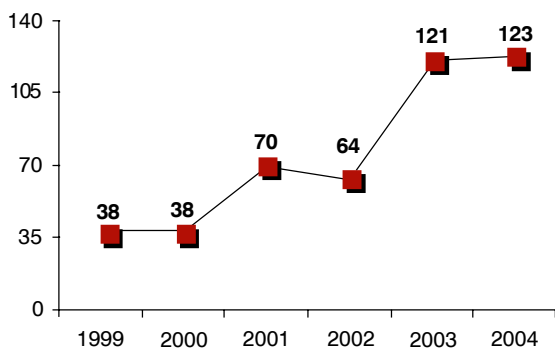

Fig. 5. Dynamics of the number of electromagnetic compatibility standards within the sphere of the RRT accreditation

and is the largest among the accredited laboratories in Lithuania.

In 2004 the RRT carried out tests of electromagnetic compatibility of 112 items of equipment. 17 types of equipment (a total of 31 equipment) were taken from the market to test the requirements for electromagnetic compatibility. It was established that 11 types of equipment failed to comply with the requirements laid down in the regulation, which are related to electromagnetic compatibility. Tests of radio equipment taken from the market constituted

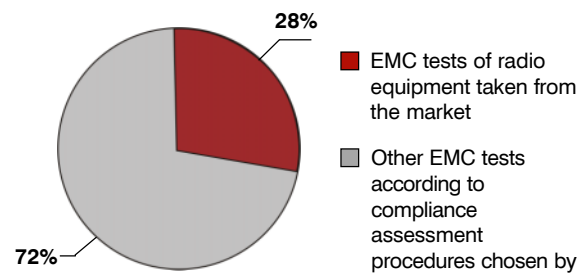

Fig. 6. Distribution of tests of electromagnetic compatibility in 2004

approximately one the third of all the tests of electromagnetic compatibility performed in 2004.

The RRT, in carrying out assessment procedures of apparatus and equipment in the sphere of electromagnetic compatibility co-operated with the State Non Food Products Inspectorate (in accordance with the contract equipment supervision was divided into classes according to which the State Non Food Products Inspectorate supervises Class 1 equipment, and the RRT – Class 2 radio equipment since it is placing of this class equipment on the market and its use that can pose the greatest number of problems to the consumers), with the State Agency of Accreditation for Health Care under the Ministry of Health (medicinal equipment), with the State Road Transport Inspection (motor means of transport). Protocols of assessment tests of compliance with the electromagnetic compatibility requirements are prepared in the Lithuanian, English or Russian languages.

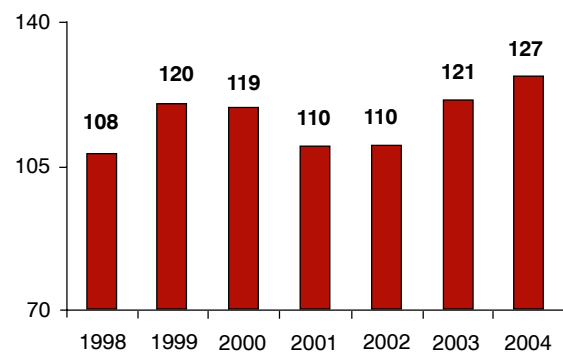

Fig. 7. Dynamics of the number of protocols of electromagnetic compatibility tests

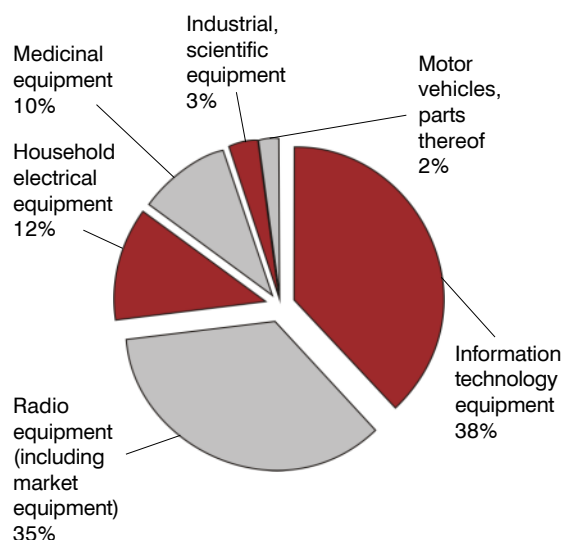

Fig. 8. Structure of electromagnetic compatibility tests (by product groups)

Assessment of Compliance of Apparatus and Equipment

654 notifications about placing on the market Class 2 equipment were received in 2004. All notifications received were considered and answers to the providers of equipment were sent about the possibilities of placing on the market and conditions of use of equipment in Lithuania. In 21 cases it was established that compliance assessment procedures to find out whether equipment comply with the essential requirements set to them had not been carried out, in 4 cases it was established that radio interface of equipment failed to comply with the terms and conditions specified in the Radio Frequencies Use Plan.

Also, 66 files of technical documentation concerning establishment of radiocommunication networks were received and examined with respect of establishing proper terms and conditions for use of equipment planned to be used in the networks. In 12 cases it was established that radio equipment had been intended to be used in the wrong way.

Five test reports of equipment taken from the market and additional material was examined by the RRT in 2004. In 4 cases the RRT presented a negative conclusion about compliance of equipment with the essential requirements laid down in the directive.

Table 6. Document files examined by the RRT with respect to placing on the market Class 2 apparatus, in 2004

Type of equipment	Number of document files
WLAN equipment	290
PMR equipment	146
Mikrolink equipment	47
Short range devices	120
Other equipment	51
Total:	654

PROMOTION OF COMPETITION IN ELECTRONIC COMMUNICATIONS AND POSTAL MARKETS

Promotion of competition in electronic communications sector

Participants in the electronic communications market

Liberalisation of the electronic communications sector as of 1 January 2003 and the simple procedure established for all undertakings to enter the market determined a rapid increase in the number of the participants in the market:

- 7 new undertakings submitted notifications about their intent to engage in the provision of public fixed telephone services, 9 – to engage in the provision of public mobile telephone services, 7 – in the provision of leased lines services in 2004;
- 40 undertakings had the right to engage in the activities of the provision of public fixed telephone network and (or) services (submitted notifications about the beginning of the telecommunications activity) at the end of 2004. As many as 9 undertakings out of 24 ones, which actually provided fixed telephone services, provided national calls services.

For comparison, at the beginning of 2003 only AB Lietuvos telekomas provided these services, and at the beginning of 2004 – 18 undertakings;

- 10 undertakings, including 3 operators and 5 providers of services, operated in the sector of mobile public telephone services at the end of 2004 (8 undertakings operated in 2003). All in all 32 notifications were submitted to the RRT by the year 2004 by the undertakings intending to provide mobile public telephone services;
- at the end of 2004 the Internet services were provided by 98 providers of services (at the beginning of 2004 these services were provided by 60 providers of services).

Tariffs of payment for the services provided and work performed by the RRT that were approved anew in 2004 provide for about 62 per cent lower payment for the authorisation to engage in the electronic communications activities.

The RRT, having established simple terms and conditions for entering the market, opened this sector to all potential participants in the market. The number of the participants in the market is expected to grow in the future.

Market Analysis

Opening of the market and abolishing of procedural barriers to enter the market did not eliminate all the problems of competition in this market. Electronic communications is a sector of infrastructure, and the peculiarities of this sector create specific problems and present challenges to the regulatory institution.

According to the ECL, the RRT carries out research

of the market of electronic communications services aimed at establishing whether competition in specific electronic communications market is effective and, if competition in the markets being analyzed is ineffective, at identifying the undertaking having significant market power.

The RRT has the right to establish specific obligations defined in the ECL to the undertakings, which have significant market power in a relevant market – obligations of transparency, non-discrimination, separation of accounting, price control and cost accounting, the obligation to provide access and obligations relating to the provisions of services to end users, as well as other obligations, taking into consideration the identified problems of competition in a relevant electronic communications market, as well as suitability of specific obligations for resolving those problems. The RRT sets the date of commencement of fulfilling such obligations.

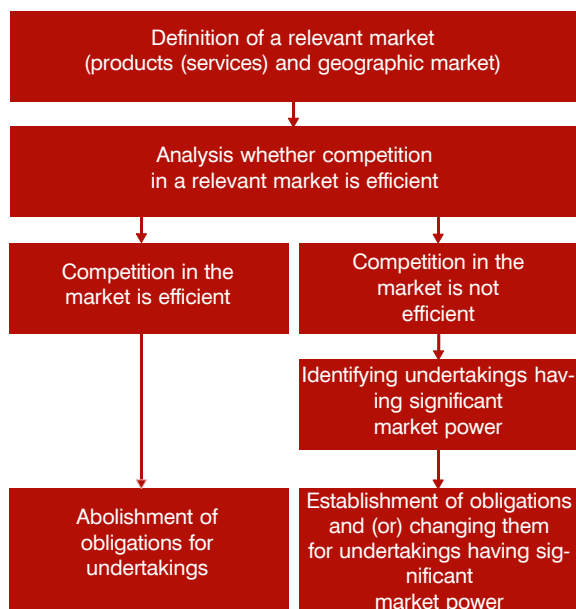

Fig. 9. Stages of the market analysis procedure

According to the ECL, the undertakings, which had been recognised as having significant market power prior to coming into force of this Law, must fulfil the obligations set to them in accordance with the Law of Telecommunications, as long as the market analysis in accordance with the provisions of the ECL has not been carried out.

In 2004 the RRT started the following electronic communications market analysis:

- the market of voice call termination on individual mobile telephone networks,
- the market of call termination on individual public telephone networks provided on a fixed location;
- the market of transit services on the fixed public telephone network.

In 2004 the RRT joined the joint market analysis project of the European Regulators Group of whose objective is to investigate the situation in wholesale national market for international roaming on public

mobile networks. Preliminary results of this pilot market research are planning to be published in May 2005.

Number Portability Service

One of the most efficient instruments resolving problems of competition of a general nature in the electronic communications market is the service of a number portability enabling the subscribers to change the provider of services without losing the telephone number they possess. The number portability, as the opened possibility for the subscribers to freely choose the provider of services, creates a competitive pressure of a self-regulatory nature in the market.

In 2004 the first stage of the number portability system was implemented – operators started to provide the number portability service by way of re-addressing the call. The operators began to actually provide this service:

- AB Lietuvos telekomas – as of 1 January 2004,
- UAB Omnitel – as of 1 April 2004,
- UAB Bitė GSM – as of 21 April 2004,
- UAB Tele 2 – as of 6 May 2004.

By 31 December 2004 nearly 20,000 subscribers had made use of this service.

At the end of 2004 the RRT, seeking to ensure the subscriber's right to retain the subscriber number when changing the provider of telephone services or the place or manner of the provision of services, by way of an open tender selected the Administrator of the Central Data reference Base. The Administrator of the Central Reference Database will ensure administration of the number portability process between the providers of telecommunications services when a subscriber changes the provider of public telephone services. Having introduced the central database, the users of services, having made use of the number portability service, shall be able to use all services provided by a new provider of services, i.e., users will not be only able to use voice telephony services through their old number, but also receive or send SMS and MMS messages, that is, data.

The providers of services themselves will be provided with the possibility to receive information about any subscriber number at any time. The decision to create of portable numbers in Lithuania was made following public consultations with the participants in the market and having taken into consideration the recommendations of the EU experts.

The second stage of the number portability system –is formation of the Central Reference Database – should be completed in 2005. Taking into consideration practice of foreign countries, having introduced the Central Reference Database, up to 10 per cent of customers should make use of the number portability service in Lithuania.

Selection of the Provider of Services

According to the Procedure for Ensuring the Subscriber's Right to Use Telephone Services Provided by any Provider of Public Telephone Services, as of 1 January 2004 operators of public telephone networks and providers of public telephone services, which have significant market power in the market of public fixed telephone services and networks, as well as in the market of public mobile telephone services and networks (i.e., mobile public radio networks, fully or partly used for the provision of public mobile telephone services) must ensure the right for a subscriber to choose any provider of public telephone services and make use of the telephone services provided by him.

In 2004 subscribers of the public fixed telephone operator AB Lietuvos telekomas, having dialled the short telephone numbers from the series of 10XX, i.e. the codes of selecting the operator, could make use of this service.

24 providers of electronic communications services had the possibility to provide electronic communications services to the subscribers of AB Lietuvos telekomas at the end of 2004 (in 2004 three new authorisations were issued), which have been allocated 28 numbers of the series 10XX.

The service of international calls is dominant among the proposed services.

Supervision of Fulfilment of Obligations Established to an Undertaking having Significant Market Power

Thereby the established obligations it is sought to increase competition in the electronic communications market to the undertaking having significant market power AB Lietuvos telekomas together with its related legal entities by reducing barriers of entering the market for the new players, and ensuring the implementation of the provisions of providing an open network.

The RRT carries out supervision of the reference interconnection offer and reference unbundling offer made by undertaking having significant market power. In 2004 AB Lietuvos telekomas renewed its reference unbundling offer and four times renewed its reference interconnection offer.

AB Lietuvos telekomas, in carrying out the instruction of the RRT, in 2004 abolished the additional LTL 0.09 fee/call established in the annex of the advance proposal to connect telecommunications networks, which was applied making use of the service of choosing the advance operator to create a call, and accordingly changed the advance proposal to join the telecommunications networks.

Advance proposals to provide wholesale services of access to the network are publicised on website of AB Lietuvos telekomas and the website of the RRT.

The RRT conducted an audit of the data provided by AB Lietuvos telekomas seeking to substantiate cost-orientated prices of interconnection of networks established in the proposal to connect telecommunications networks, including the norm of reasonable return on investment, and by decision No. 1SP- 453 of the Director of the RRT of 20 November 2003 the highest price for networks interconnection services was approved. In April 2004 AB Lietuvos telekomas, in carrying out the instruction of the RRT, recalculated fees for the telecommunications networks interconnection services provided to telecommunications operators for the time period starting with the day of coming into force of the decision of the Director of the RRT applying networks interconnection prices established by the RRT.

In 2004 the RRT started the project of forming the accounting model of long-term average increment costs (LRAIC). The LRAIC accounting model enables one to establish costs of services and, consequently, prices of the operator that efficiently operates in a competitive market and uses optimal technologies. Such models are used to establish costs (prices) of wholesale services. Experience and results of the countries, which have already implemented this model, show that the implementation of such a model determined the growth of intensity in a competitive market.

By 1 May 2004 the undertaking having significant market power had to conduct an independent audit for 2003. Since AB Lietuvos telekomas failed to provide evidence about carrying out an independent audit, on 16 November 2004 the RRT imposed an economic sanction on the undertaking having significant market power for failure to fulfil this obligation. At the end of 2004 a report of the independent auditor for the year 2003 was submitted to the RRT.

In 2004 the highest temporary price for fixed public telephone services provided by AB Lietuvos telekomas and related legal entities approved by Order No. 190 of the Director of the RRT of 20 December 2002 was in effect. It was not established that AB Lietuvos telekomas should apply prices for fixed public telephone services, which were higher than the highest temporary price; on the contrary, competition in the market between the providers of services determined a constant decrease in prices for fixed public telephone services provided by the undertaking having significant market power.

The RRT is the mediator in resolving disputes on the market

In 2004 the RRT resolved a dispute between AB Lietuvos telekomas and the private limited company UAB Bitė GSM over interconnection of networks. Having resolved this dispute the price of termination

of a call in the mobile network dropped down to 0.36 ct./min.

The RRT acted as a mediator in technical negotiations between the private limited company UAB Tele2 fiksuotas ryšys and AB Lietuvos telekomas for interconnection of networks at a local level. Due to mediation of the RRT, the parties resolved technical questions of interconnection of networks and went on with commercial negotiation independently.

In 2004 the RRT resolved a dispute between the UAB Bitė GSM and the UAB Tele2 over directions of flows. After the RRT made decisions on the requests submitted by UAB Bitė GSM, that is, decision to recognise that the private limited company UAB Tele2 illegally terminated reception of the flow (the decision made by the RRT was positive) and obligate UAB Tele2 to reimburse the losses incurred by UAB Bitė GSM (the decision made by the RRT was negative, since evidence about the amount of the losses incurred were missing), interaction of electronic communications networks was ensured.

Promotion of Competition in Postal Sector

Participants in the postal and courier services market

After the PL of a new wording came into force on 1 May 2004, the RRT issues authorisations to the providers of postal and (or) courier services.

In 2004 the RRT issued one authorisation to provide postal services and cancelled one authorisation to provide postal services; 9 providers of courier services submitted notifications about the beginning of their activities, they were granted the right to provide courier services; the RRT crossed one provider of courier services out of the list of the providers of courier services. According to the data of 1 January 2005, 71 provider of postal and (or) courier services operated in the market: 60 providers of services out of that number have the right to provide courier, 10 – to provide postal and courier, and one – to provide only postal services.

Supervision of the Postal and Courier Services Market

According to the complaints received in 2004, the RRT inspected two undertakings, which provide postal services and five undertakings, which provide courier services (some of them were inspected even several times); three protocols of administrative law violations were drawn up to the undertaking providing postal services and three protocols of administrative law violations to the undertaking providing courier services.

Having carried out planned inspections and investigations of the providers of postal and courier services according to the complaints and other information received, violations relating to failure to comply with the requirements laid down in legal acts were established.

Most common violations established in the postal services market were related to consolidation of the services, that is, to the provision of the postal services with the help of third parties and deriving income for the entire service, as well as to the violation of the reserved sphere. Violations established in the courier services market were mainly related to failure to provide information about the beginning of the provision of the service and to failure to comply with the requirement established in the List of general terms and Conditions for the provision of Courier Services to hand postal items to the addressees in person and with a signed receipt.

Supervision of compliance with the requirements laid down in the PL or accompanying legal acts is one of the functions of the RRT therefore in 2005 it is planned to carry on preventive supervision, to conduct more planned inspections. Preventive supervision of the market does not only encourage fair competition but also guarantees a smooth development of the liberalisation processes of the postal market.

In 2004 the RRT received 24 enquiries and complaints from the providers of postal and/or courier services concerning the activities of the providers, on the basis of which the RRT carried out and continues to carry out an investigation. The largest number of disagreements of the providers of postal and/or courier postal services were related to possible offences in the sphere of reserved postal services.

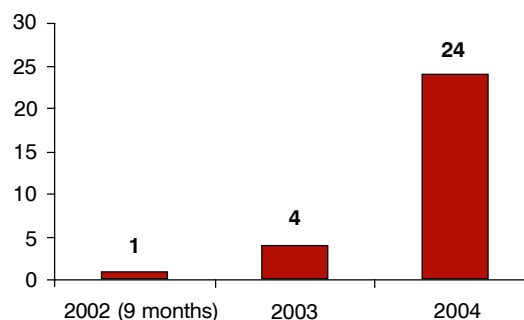

Fig. 10. Dynamics of the number of disputes between providers of postal and courier services dealt with by RRT

SHAPING PRECONDITIONS FOR TECHNICAL DEVELOPMENT OF ELECTRONIC COMMUNICATIONS

Radio Spectrum Management

In 2004 methods of radio spectrum management and procedures of allocating radio frequencies/channels were further improved. Amendments of the legal acts were prepared and approved, which ensured that radio frequencies/channels should be managed and used efficiently.

Seeking to create preconditions for the development of new technologies the RRT prepared and approved the Provisional Plan of Third Generation Mobile Radio System (UMTS/IMT 2000) Radio Frequencies for Non-commercial Experimental Purposes. According to this Plan, by 1 November 2004, the RRT had the right to assign radio channels from 1900-1920 MHz and 1920-1950/2110-2140 MHz radio frequency bands to the operators who planned to implement UMTS/IMT2000 radio systems for experimental, non-commercial use. The UAB Omnitel, which tested its equipment by providing third generation mobile communication services in Vilnius, Kaunas and Palanga, made use of this possibility.

In 2004 E-GSM and GSM radio frequencies/channels to develop second generation mobile radio systems were completed to be allocated.

In 2004 great interest of the market in radio frequency bands allocated to establish wireless access public networks sustained. However, the analysis of the applications received showed that applicants planned to use radio frequencies allocated to public networks in a very inefficient manner – often by planning to establish a public network only in one or several cities. Taking into consideration the fact that perspectives of the use of 3.5 GHz radio frequency bands are related to the introduction of new technologies and seeking to ensure that this radio frequency band should be used as effectively as possible, the RRT decided that radio frequencies/channels from 3410-3800 MHz radio frequency band would not be allocated to establish public networks as long as no plan for the development of radio communication of this radio frequency band had not been devised, which would set additional requirements for the development, coverage of networks and quality of services.

Radio and television

In 2004 a digital radio station, which broadcast 6 radio programmes, operated in Vilnius. A digital television station, which broadcast 5 television programmes at the end of 2004, started functioning. Three television channels for broadcasting digital microwave multi-channel television are allocated in Klaipėda, six channels in Šiauliai and Panevėžys. Radio frequencies/channels, intended for broadcasting and transmitting radio and television programmes, are planned and allocated in

accordance with the Strategy and Strategic Plan of Allocating Radio Frequencies to Broadcast and Transmit Radio and Television Programmes, which the RRT prepared together with the Radio and Television Commission of Lithuania.

In 2004 information about 8 radio spectrum and one television channel, which, according to the Strategic Plan of Allocating Radio Frequencies to Broadcast Radio and Television Programmes, were intended to be allocated to broadcasters of radio and television programmes, was presented to the Radio and Television Commission of Lithuania. This plan was renewed in March 2004.

The RRT further implemented resolution No. 1238 of the Government of the Republic of Lithuania of 7 October 2003 on Measures Ensuring that Programmes of National Radio and Television of Lithuania were Received in the Entire territory of the Republic of Lithuania. According to that Resolution Programme 1 and Programme 2 of national radio and television of Lithuania, as well as programme 1 of national television of Lithuania would be received in the entire territory of the Republic of Lithuania. Most of radio frequencies/channels necessary for that were already co-ordinated in 2003, and in 2004 co-ordination of the remaining radio frequencies/channels was completed and they would be assigned to transmitters of radio and television programmes.

In 2004 the RRT co-ordinated with the communications administrations of foreign countries the terms and conditions for using radio frequencies/channels of 9 television stations and 15 radio broadcasting stations. Also, in 2004 technical parameters of operation of 84 television stations and 42 radio stations were registered with the register of the International Telecommunication Union. 116 television and 210 radio broadcasting stations operated in Lithuania at the end of 2004.

71 cable television and 5 microwave multichannel distribution multipoint television networks (MMDS) operated at the end of 2004, and the number of subscribers amounted to approximately 300 thousand.

Mobile Radio Communications Service

Private and public radio networks of land mobile communications services, ship and coastal stations of maritime mobile services, aircraft and surface (airport) stations of aeronautical mobile services use radio frequencies/channels allocated to mobile radio communication. At the end of 2004 the RRT carried out supervision of 1180 private radio networks, where more than 20.5 thousand stations operate, 4 public radio operators' networks where 2021 base stations operate, 300 ship stations, 76 coastal stations, 289 aircraft stations and 160 aeronautical ground stations.

3 authorisations to use 39 duplex radio frequencies/

channels, which were intended for establishing public GSM mobile radio networks and providing public mobile telephone services, were issued in 2004. An authorisation for a non-commercial experimental use of third generation mobile radio communication (UMTS) system was prepared and issued to the private limited company UAB Omnitel in accordance with the Provisional Plan of Radio Frequencies Intended for the Third Generation Mobile Radio (UMTS/IMT 2000) System, the Development of Radio Communication for non-commercial Experimental Purposes. According to this authorisation, the UMTS experimental radio network where 17 base stations operated in Vilnius, and one base station in Kaunas and Palanga, was established.

In 2004 international co-ordination of radio frequencies intended for mobile service was carried on. Radio frequencies for 32 mobile communications stations were co-ordinated with the radio administrations of neighbouring countries. Having considered 18 requests received from neighbouring countries, radio frequencies for 55 mobile radio stations were co-ordinated.

Satellite and fixed services

After Lithuania had become a full member of the EU and NATO the use of radio frequencies of satellite and fixed services in Lithuania and the EU and NATO states was co-ordinated and harmonised. Since data transmission through radio communication is rapidly increasing all over the world, it is very important that the use of radio frequencies in Lithuania would not become a hindrance to the development of new technologies. Currently creators of new technologies show especially great interest in 2 – 26 GHz radio frequency bands. Propagation of radio waves is especially good within these radio frequencies, losses are insignificant, a distance of radio communication is sufficiently great stable conveyance of data.

The RRT completely prepared 3410-3600 MHz and 3600-3800 MHz radio frequency bands to use for the provision of wireless broadband access services. To provide these services 10.5 GHz and 26 GHz radio frequency bands were also intended. A timely preparation of radio frequencies for use determined that the participants in the market in Lithuania started to actively use these frequency bands to provide services. In 2004 in Lithuania two operators provided wireless broadband access services within 3.5 GHz and 10.5 GHz radio frequency bands, and 4 operators provided wireless broadband access services within 26 GHz radio frequency band, after 39 wireless broadband access base stations were established in Lithuania in 2004, residents of not only large cities of the country but also those of some regions can make use of the services provided by the operators.

Table 7. Preparation for broadband technologies in Lithuania, in 2004

Techno-logy	Data transmission rate	State of realisation
Wireless technologies		
WLAN 802.11x 802.15	Up to 10 Mbps Up to 1 Mbps	Implemented: 2.5 GHz, 5 GHz HiperLAN Bluetooth, HiperPAN
LMDS	2-36 Mbps	Implemented: 3.5 GHz, 10.5 GHz, 26 GHz
Satellite	64 kbps - 144 Mbps	Implemented: 4/6 GHz, 11/14 GHz VSAT, SNG, EUTELTRACKS, OMNITRACKS, THURAYA
Wireless technologies of the future		
BFWA	Up to 1.5 Gbps	In 2-7 years
UWB	Up to 480 Mbps	Report to ECC prepared
WiMAX (802.16)	Up to 140 Mbps	Reserved radio frequency band: 3.5 GHz
DVB-T (with feedback channel)	Up to 24 Mbps	In 2-5 years
HAPS	62 kbps - 50 Mbps	WRC-3 allocated frequencies, in 5-10 years
OFDMA (for 4G communication)	Up to 100 Mbps	In 1-5 years

Spectrum engineering

The number of the data transmission lines (radio relay lines) is increasing in Lithuania with every year. Therefore in allocating radio frequencies to a new data transmission line, assessment of electromagnetic compatibility is becoming ever more important. It is carried out by means of special software, assessing the influence the operating stations have on the station being designed. In assessing electromagnetic compatibility, recommendations ITU-R P.452 and ITU-R P.530 prepared by the International Telecommunications Union are followed.

In 2004 the RRT assessed electromagnetic compatibility of 209 data transmission lines, also it conducted expert examination of 42 projects of data transmission lines and expert examination of the project of 35 base stations of mobile digital cellular radio network.

Seeking to ensure protection of station operating in Lithuania from interference the RRT co-ordinates stations in Lithuania with the radio administrations of foreign countries. In 2004 more than 400 stations of fixed service within 1 GHz - 40 GHz frequency band were sent to be co-ordinate. 372 stations have already been co-ordinated by the radio administrations of foreign countries. The RRT received 339 requests from the radio

administrations of foreign countries to co-ordinate fixed service stations, and 308 of them have already been co-ordinated.

International negotiations on radio frequency co-ordination

In 2004 the RRT organised two meetings devoted to urgent radio communication issues:

- negotiations of the representatives of communications administrations of Belarus, Poland, Lithuania and the Russian Federation on broadcasting stations and land mobile service and fixed service radio stations, which jointly use radio frequency bands, the establishment of co-ordination principles and technical co-ordination criteria;

- a multilateral meeting devoted to preparing for the second regional radio communication conference (RRC-06), which would plan digital television within the European broadcasting zone, Africa and the Republic of Iran. Participating in the meeting were representatives of ten communications administrations (Belarus, the Czech Republic, Estonia, Latvia, Poland, Lithuania, Moldova, the Russian Federation, Slovakia and Ukraine).

At the first meeting a tripartite agreement was signed between communications administrations of Belarus, Poland and Lithuania, as well as between Lithuania and the Russian Federation. After these meetings the communications administration of Lithuania signed an agreement on the use of UMTS system with the communications administration of all the neighbouring countries.

Agreements were signed between Belarus and Lithuania, as well as between Lithuania and the Russian Federation, which supplement and partly amend the co-ordination criteria and principles for the stations of the GSM system, established in Minsk in 1995.

An agreement was concluded between Lithuania and the Russian Federation concerning technical co-ordination criteria for land mobile service and television and radio broadcasting station, which jointly use the 48.5 – 87.5 MHz radio frequency band. The latter issue was under preparation for two years and is urgent for the communications administration of Lithuania seeking to co-ordinate its National Radio Frequencies Allocation Table with the Radio Frequencies Allocation Table of Europe and to start developing mobile radio services within this range. Such agreements must be come to with all radio administrations of neighbouring countries, which exploit broadcasting services within this frequency range.

A question establishing the principles of co-ordinating fixed service stations between the communications administrations of Belarus, the Russian Federation and Lithuania was considered. It should be noted that thus far such principles have

not been established between these communications administrations. It was decided that stations of these services would be co-ordinated in accordance with the terms and conditions of the 2003 Berlin (Vienna) agreement.

By means of the said agreements it has been achieved that clear principles and criteria for co-ordination should be established for fixed and mobile service stations with all neighbouring countries, which do not belong to the Berlin (Vienna) agreement. At the event devoted to the preparation for the regional television re-planning conference.

At the event devoted to the Regional Television Re-planning Conference, the results, problems and issues of the first session were discussed (hereinafter referred to as RRC-04) an action plan and the schedule for the future were devised, planning tests conducted by the communications administration of Poland were discussed. The interested countries also discussed problems of co-ordinating RSBN systems (aero-navigational system) with television.

Radio amateur activities

The RRT examines persons who desire to engage in the amateur radio activities and radio amateurs who want to receive authorisations of amateur radio activities of a higher class. Qualification Commissions of Radio Amateur Examinations function in 5 large cities of Lithuania (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai and Panevėžys).

Taking into consideration new requirements of CEPT recommendation T/R61-02, the system of examining radio amateurs was updated in 2004: testing of knowledge of Morse code was refused and two theoretical examinations were replaced with one examination. This simplified the procedures for taking qualification examinations and made obtaining of radio amateur authorisation easier.

33 persons who wanted to obtain authorisations took the examinations in 2004. 31 persons passed the examinations successfully, 14 of them were new radio amateurs.

As of 1 February 2004 amateur radio activities are regulated by The Procedure for Granting the Right to Engage in Amateur Radio Activities and the Terms and Conditions for Engaging in that Activity. This newly prepared document establishes the procedure for issuing authorisations to engage in amateur radio activities and the procedure for cancelling their validity, rules for allocating, creating and using call-signs, requirements for the stations used by radio amateurs and the procedure for organising qualification examinations.

493 requests of radio amateurs were considered, 425 laws regulating their activities were prepared in 2004. 611 authorisations to engage in amateur radio activities were issued: 356 authorizations of Class A (international), 150 - of Class B (national),

16 harmonised amateur radio examinations certificates (HAREC).

Radio spectrum monitoring

In 2004 the RRT implemented an automated radio control system to monitor radio spectrum. The RRT universal mobile radio control station enables investigations of interference in the entire territory of Lithuania to be carried out and control measurements of radiation parameters of television and radio broadcasting transmitters to be taken.

In 2004 the RRT recorded 29 cases of illegal use of radio frequencies, 44 cases of functioning of transmitters that were not in order, 80 acts of inspection of equipment radiating radio interference and 2 protocols of administrative law violations were made.

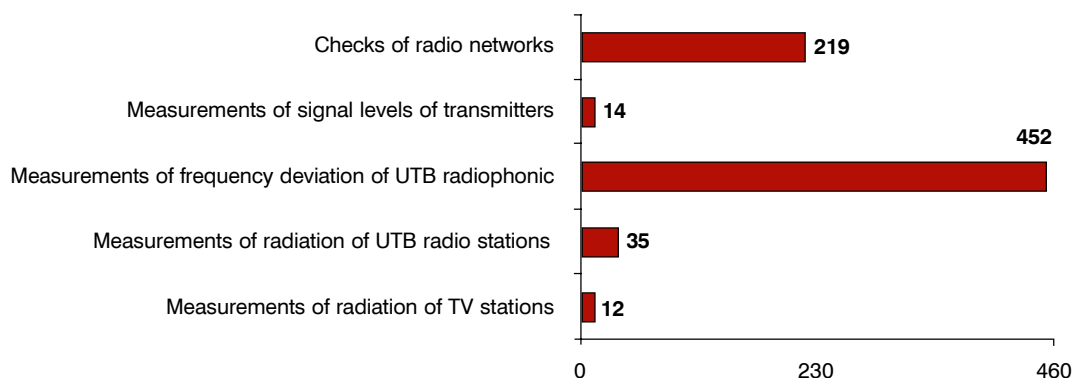

Fig. 11. Radio spectrum monitoring in 2004

Management of other resources

Management of the network identifiers

Prior to coming into force of the ECL, there was no state institution in Lithuania, which was in charge of administration of a common identifier (of number, names, addresses). After the ECL had been adopted, preconditions to systematically regulate the use and administration of the identifier of electronic communications were created.

With the penetration of the Internet increasing, the development of e-business encourages the RRT undertake corresponding actions, which would ensure transparent allocation of the Internet domain names, strengthening of security of information and networks. The RRT joins in the international processes related to the Internet domain names and addresses, at the same time it seeks to ensure efficient use of the identifiers of electronic communications networks in Lithuania.

Management of telephone number resources

In 2004 the RRT carried on supervision of the National Numbering Plan, allocated telephone numbers to operators and providers of services. In 2004 the amount of fixed telephone services numbers allocated was by 78 per cent smaller than that in 2003 (then 71,000 numbers were allocated), however, the amount of public mobile telephone numbers allocated was by 7.7 per cent larger than that in 2003 (then 1,300,000 numbers were allocated). The amount of services numbers allocated in 2004 increased by 1.83 times. As compared with the year 2003, in 2004 the RRT allocated more short numbers 18XX, however, fewer short numbers 10XX.

Table 8. Summary of allocated telephone numbers

Purpose of numbers	Number of issued authorisation (units)		Allocated numbers (units)	
	2004	2002-2004	2004	2002-2004
Short numbers 10XX	3	25	3	27
Short numbers 18XX	9	20	9	20
Numbers of public fixed telephone services	2	9	15 500	2 577 500
Numbers of public mobile telephone services	7	29	1 400 000	6 112 000
Service numbers	6	9	32 060	48 990

HORIZONTAL INTEGRATION INTO DECISION MAKING SYSTEM IN EU

Activities in the EU institutions

In 2004 Lithuania became the EU member. Since 1 May 2004 Lithuania has its representatives in the EU Council, committees and working groups of the Council and Commission of the European Communities.

In 2004 representatives of the RRT participated in activities of Communications Committee of the Commission of the European Communities, Standardisation Subgroup under the Communications Committee, Radio Spectrum Committee, the Telecommunications Conformity Assessment and Market Surveillance Committee, the Committee on common rules for the development of the internal market of Community postal services and the improvement of quality of service (hereinafter referred to as the Postal Directive Committee), the European Regulators Group, the Radio Spectrum Policy Group.

Committees of the Commission of the European Communities play an important role in assessing the implementation of the provisions of directives, the situation in the market and preparing new regulatory measures in the EU.

The RRT participated in a meeting held by the Directorate General of Information Society of the Commission of the European Communities on spam and in a meeting organised by the Council Working Group on Co-operation in Criminal Matters on the retention of data by telecommunications operators. The representatives of the RRT considered, prepared material necessary for the work of the committees, prepared and submitted proposals for the position of the RRT or Lithuania on specific issues.

The RRT considered drafts of the documents discussed at the Council of the EU, the Telecommunications and Information Society working group of the Council and within competence of the RRT, prepared proposals for the position of the Republic of Lithuania. A representative of the RRT participated in a meeting held by the working group on Co-operation in Criminal Matters of the Council, in considering the draft Framework Decision on the retention of data processed and stored in connection with the provision of publicly available electronic communications services or data on public communications networks for the purpose of prevention, investigation, detection and prosecution of crime and criminal offences including terrorism; relevant proposals were submitted for the position on this issue. The RRT co-operated with the representatives of the European Communities Commission, provided information to the 10th Implementation Report of the Commission.

In 2004 the RRT prepared and submitted dozen proposals for the position and positions on the issues under discussion at the EU institutions.

The RRT representatives participated in the

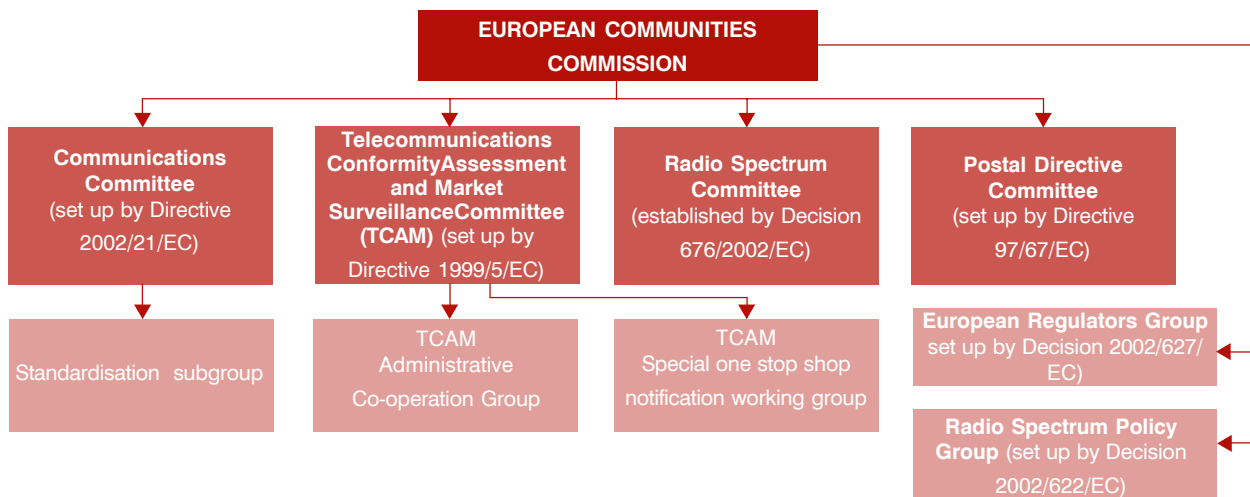

Fig. 12. System of committees, working groups and related subgroups of the European Communities Commission in the activities of which the RRT representatives took part in 2004

activities of the Board of the European Networks and Information Security Agency (ENISA), the work of the Informal Internet Group (IIG), which considers the issues of assigning the Internet names, domains.

In 2004, the RRT was designated as a responsible institution for implementation of the following legal acts of the EU:

- 1) Council Decision of 14 September 2004 (2004/627/EC) amending Decision 2002/627 on Establishment the European Regulators Group for Electronic Communications Networks and Services;
- 2) Commission Regulation (EC) No 874/2004 of 28 April 2004 laying down public policy rules concerning the implementation and functions of the .eu Top Level Domain and the principles governing registration;
- 3) Commission Regulation No 460/2004 of the European Parliament and of the Council of 10 March 2004 establishing the European Network and Information Security Agency.

Also, the RRT, in adopting a relevant legal act, ensured direct application of Commission Decision No 2004/545/EC of 8 July 2004 on the harmonisation of radio spectrum in the 79 GHz range for the use of automotive short-range radar equipment in the Community.

At the request of the European Law Department, in 2004 the RRT prepared the proposal to join case C-438/04 being investigated at the Court of Justice of the European Community in which the Court of Appeals of Brussels (Cour d'Appel de Bruxelles) appealed to the Court of Justice of Europe concerning the prejudicial decision, and gave explanations about the number portability issues considered in that case, which were important for Lithuania too. By resolution of the Government of the Republic of Lithuania it was decided to join the considered case.

Cooperation with national regulatory authorities of other countries

In 2004 a tradition of close cooperation of national telecommunications and postal regulation authorities of the Baltic States was continued. In 2004, a meeting of regulatory authorities was held in Riga. The latest changes in the telecommunications and postal spheres, issues of strategic importance – regulation of network interconnection, tariffs and their balancing, liberalisation of telecommunications markets, encouragement of competition and new services were addressed at the meeting.

In 2004 meetings were held with the Public Services Commission (PUC) of Latvia on the issues of electronic communications quality supervision and number portability, the implementation of unbundled access.

Meetings with representatives of the Telecommunications and Postal Regulation Administration (URTIP) of neighbouring Poland were organised during which experience was shared in the spheres of supervision of terminal equipment market, operation of the Directive on Radio and Telecommunications Terminal Equipment, measuring telephone services quality parameters.

Together with other national regulatory authorities of the EU Member States, the RRT participates in the activities of the Independent Regulators Group (IRG). Some meetings of the working groups of the IRG (Significant Market Power, Regulatory Accounting Working Group, and Contact Network) were held in Vilnius. Participation in the activities of the IRG is significant in that the regulatory authorities solve practical issues of the implementation of the

EU directives together, share experience in stimulating competition on the market, issues of ensuring consumer interests and other spheres.

Activities in the European Conference of Postal and Telecommunications Administrations (CEPT)

In 2004 the RRT participated in the activities of CEPT committees – Electronic Communications Committee (ECC) and the European Committee for Postal Regulation (CERP), main working groups of the ECC, which considered urgent radio and electronic communications issues.

On the invitation of the RRT, plenary meetings of the ECC and CERP committees of the CEPT were held for the first time in Lithuania in 2004.

The meeting of the Electronic Communications Committee (ECC) in which over 100 representatives from the European countries participated, approved the decisions aiming at equal conditions for using radio frequency spectrum and radio equipment, as well as certain provisions for electronic communications regulation in the European countries.

At the 31st meeting of the European Committee for Postal Regulation (CERP) decisions adopted at the Congress of the World Postal Union, which was held in Budapest in September-October of this year, were discussed, issues of reorganisation of CERP and the election of its future Chairman were addressed. The working groups presented their activity reports. Also, in 2004 the seminar “Best Regulatory Practice” for the representatives of the regulatory authorities of Europe was also held.

Cooperation with World Organisations

International Communications Union (ITU)

In 2004 one of the most important events of the International Telecommunication Union (ITU) was held – Regional Radio Communication Conference (RRC-04). The RRT representatives participated in this Conference in the composition of the delegation of Lithuania. The Conference was organised seeking to prepare for moving from terrestrial analogue to digital broadcasting. To introduce terrestrial digital broadcasting it is necessary to review the plans of analogue television frequencies currently in effect, which were established by the agreements of Stockholm in 1961 and Geneva in 1989. The Conference made the first step in this direction by establishing a technical basis for planning of broadcasting in certain frequency bands, technical parameters and criteria, to be used in making plans before the second conference to be held in 2006.

On 5-7 October 2004, a seminar on Economic Dynamics of Newly Liberalised Telecommunications

Markets in CEE Countries and the Baltic States of the Development Sector of the ITU was held in Vilnius. This was the first seminar of such a nature organised by the RRT in co-operation with the ITU. The speakers analysed the situation of telecommunications markets and their tendencies, the need and methods of regulation.

In 2004 the ITU, in co-operation with the institutions of the Republic of Lithuania, including the RRT, prepared a study about licensing of electronic communications in Lithuania “Licensing in the Era of Liberalisation and Convergence: Lithuania’s Case”, in which experience of Lithuania in the sphere of regulation is presented as one of the examples of good regulatory practice to other countries of the world.

The 23rd Congress of the Universal Postal Union (UPU)

In September – October 2004, the RRT representatives took part in the 23rd Congress of the Universal Postal Union (UPU), which was held in Bucharest, Romania. The Universal Postal Strategy for 2004-2008, intended for the Government of all member States of the Universal Postal Union, national regulatory authorities and providers of the universal services, was adopted at the Congress. The Congress adopted new wordings of some main documents – the Universal Postal Convention, Regulations of Letter-post Items and Parcels and amendments of other legal acts, which shall be binding all members of the Universal Postal Union. Amendments of these documents will come into force on 1 January 2006.

Interinstitutional Cooperation in Lithuania

In 2004 the RRT intensely co-operated with other institutions of the Republic of Lithuania:

- with the **Ministry of Transport and Communications of the Republic of Lithuania** in preparing strategic documents of the development of the electronic communications market of Lithuania:

- the draft of the plan of the development of third generation mobile communication (UMTS/IMT2000),

- the strategy for the development of infrastructure of broadband communication of Lithuania for 2005–2010,

- the model of implementing digital television in Lithuania;

- with the **Competition Council** on the issues of supervision of competition in the sphere of electronic communications;

- with the **State Data Protection Inspectorate** and the **National Consumer Rights Protection Board** in investigating complaints about unsolicited

messages, as well as participated in the working group in preparing the draft law on Protection of Consumer Rights of the Republic of Lithuania (of the new wording);

- with the **State Non Food Products Inspectorate** and the **Customs Department** in the sphere of market supervision of radio, telecommunications terminal and other equipment that radiate radio waves;
- with the **Radio and Television Commission of Lithuania** on the issues of broadcasting (re-broadcasting) activities, licensing, radio frequencies/channels allocated to broadcast and (or) re-broadcast radio and television programmes;
- with the **Ministry of Health of the Republic of Lithuania** concerning the hygiene norms, which are related to electromagnetic radiation norms;
- with the **Department of Statistics under the Government of the Republic of Lithuania**, in providing data about the electronic communications and postal and courier services market; it should be noted that the agreement on co-operation with the Department of Statistics eased the burden of the provision of information for the participants in the market – beginning with the first quarter of 2004, information about the electronic communications sector is provided to the RRT and the latter submits this information to the Department of Statistics;
- with the **Standardisation Department of Lithuania** (in the activities of the Technology Committee TK 18 “Telecommunications” and the technology Committee TK 67 “Postal Services“).

ORGANISATIONAL ASPECTS OF RRT ACTIVITIES AND PROSPECTS FOR THE FUTURE

Organisational Structure of the RRT

At the end of 2004 the organisational structure of the RRT was modified – functional spheres of activity and the general spheres of activity were clearly defined in the structure. The new structure will create conditions to plan, organise, co-ordinate more efficiently different spheres of activities carried out by the RRT, as well as to ensure more effective international co-operation and preparation of Lithuania's positions, its representation in the EU on the issues of the drafts of documents being prepared (fig. 14).

The RRT human resources

135 people worked at the RRT at the end of 2004, including 127 civil servants and 8 employees working under employment contracts. 37 per cent of females and 63 per cent of males were employees by the RRT.

103 civil servants (that is 81 per cent) have university level education, including 7 doctors of science, 5 employees are working to obtain this degree. Trends of education of the RRT employees reflect complexity of the RRT activities, and the general – organisational – competence enables them to solve complicated issues, which are beyond the boundaries of a certain specific sphere.

Some part of the RRT employees continues studies at universities in Lithuania and abroad. In 2004, as every year, the program of upgrading professional qualification of the employees was carried out.

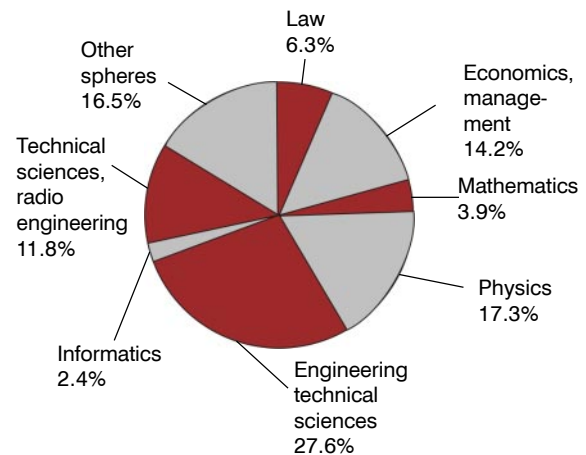

Fig. 13. Education of the RRT civil servants by science subjects

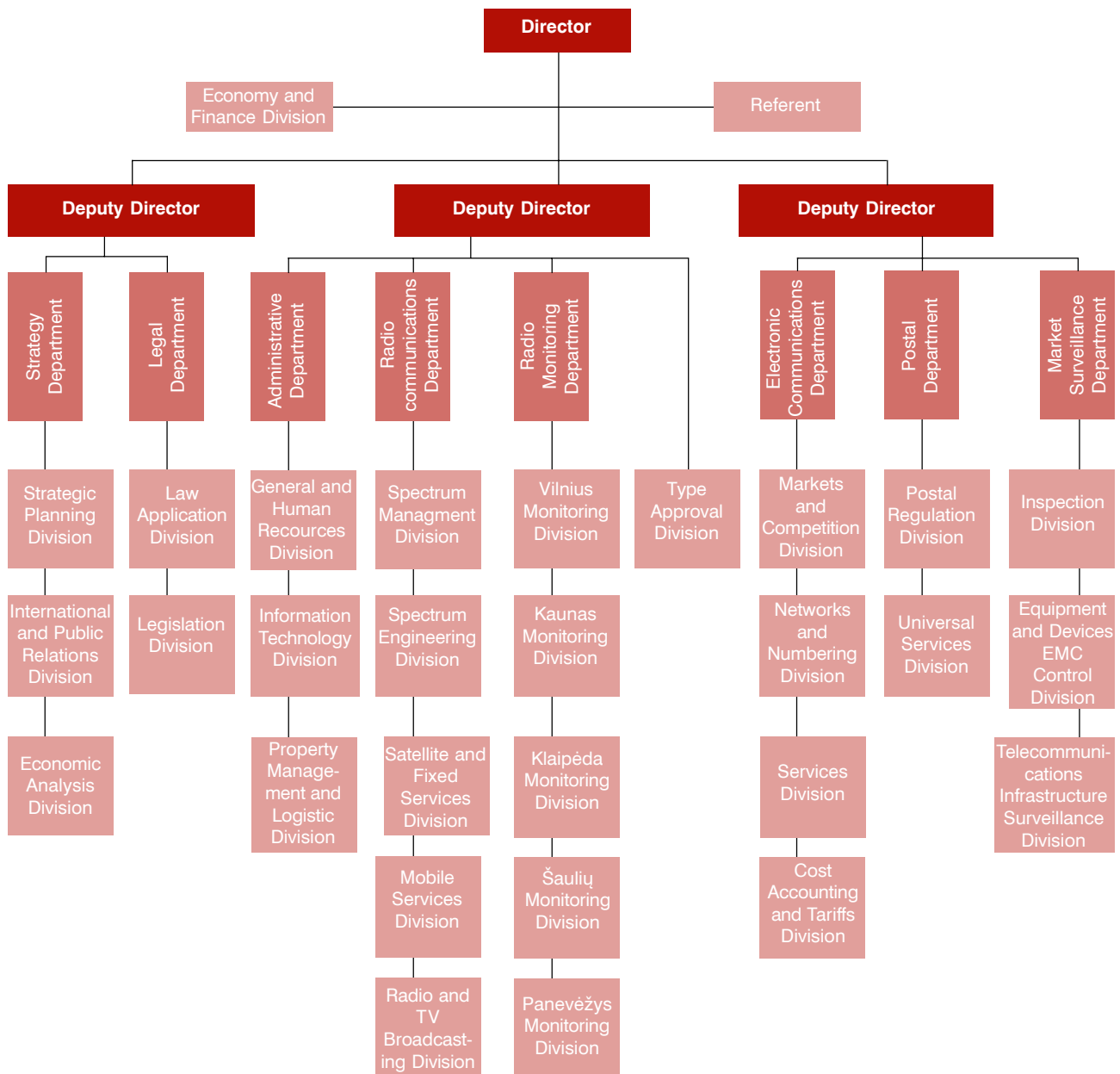

Fig. 14. RRT structure

PHARE and TAIEX projects – to strengthen administrative capacities

In 2004 the implementation of the PHARE project “Assistance in Creating the Communications Regulatory Authority in the Republic of Lithuania, Investing into Upgrading its Technical and Radio Monitoring Base” was completed. PHARE assistance to the RRT was very useful in preparing legal acts on telecommunications regulation, strengthening the RRT administrative capacities to carry out functions delegated to it and extending the technical base (in acquiring radio monitoring and testing laboratory equipment).

In 2004 PHARE Twinning project “Strengthening Administrative Capacities Seeking to Ensure Effective and Qualitative Postal Regulation in Lithuania” was implemented. Partners of PHARE Twinning projects were the Regulatory Authority for

Telecommunications and Posts of Germany RegTP. A successful course of this project helped achieve the objectives of both the RRT and Lithuania’s joining the EU: to prepare the legal basis, which is necessary to the postal services market regulation and which complies with the EU norms, to get ready for gradual liberalisation of the postal services market, to strengthen administrative capacities of the employees of the postal regulation division, to ensure proper supervision of postal services market. On 3-4 November 2004, a representative of the Regulatory Authority of Austria (RTR) visited the RRT under the TAIEX program. During the meeting experience in electronic communications markets analysis was shared, the course of market analysis conducted in Austria was presented; problematic issues of the market analysis procedures were addressed.

Transfer of the activities into the electronic media

In 2004 the RRT approved the plan of the provision of services by electronic means at the RRT according to which it was established that in 2005 legal entities and natural persons will have the possibility to submit notifications about the beginning and end of electronic communications activities, submit applications and obtain licenses to engage in the postal activity, submit applications concerning disputes arising between telecommunications operators and providers of services, submit requests for allocating electronic resources and obtain authorisations, as well as other services of public administration by electronic means.

In 2004 the RRT provided 6 public administration services by electronic means.

In 2004 the RRT, in co-operating with the Information Society Development Committee under the Government of the Republic of Lithuania, started to practically implement electronic signature. At a sitting of the RRT Council, consisting of the representatives of state institutions and academic society, it was decided to carry out functions of the Council not only by holding meetings but also by applying a written procedure based on electronic signature. Members of the Council will have the possibility to express their opinion by electronic documents too, which will be confirmed by an electronic signature.

The RRT is a transparent and open organisation

The ECL and the PL of the new wording, which came into force in 2004, brought a lot of novelties into regulation of services market; therefore the RRT devoted much attention to proper registration of the participants in the market and its consumers. The public was informed about the activities of the RRT, the decisions it made by organising meetings, holding consultations with the participants in the market, delivering reports at various conferences, informing the consumers in the mass media. The RRT representatives took an active part in television, radio programmes informing people about the changes and important problems in the sphere of communications.

45 press releases were issued in 2004. Approximately three times a week information about the RRT activities was published in the press, articles about urgent topics were printed in the publications of the Baltic States.

In 2004 sociological surveys were conducted seeking to find out how much people know about the RRT activity and to know how it is assessed. An independent survey helped to identify problematic spheres of making public the RRT activity and improve the activity of public relations, in choosing the targeted auditorium more efficiently

and announcing the results of the RRT activities. On 1 July 2004 a renewed Internet website of the RRT, which is more informative and more convenient to the users, started operating.

The RRT carried on practice of holding consultations with economic entities, institutions, organisations and consumers, which was started as far back as 2001. In 2004 the RRT approved the Rules for Holding Public Consultations about Drafts of Decisions to be taken by the RRT. The section of the Internet website Public Consultations provides the possibility for all interested persons to express their opinion about the drafts of the decisions being prepared by the RRT within a certain time period, which is not shorter than 28 calendar days.

In 2004 the RRT started publicising information about important public consultations held by the EU institutions about the decisions and documents planned to be adopted.

12 events the largest part of which was international conferences, seminars, meetings of working groups, were organised in Lithuania in 2004. Two events devoted to targeted auditoriums of the participants in the market deserve mention: the workshop for the participants in the electronic communications market "Tendencies in the Development of Electronic Communications and the Role of the Regulatory Institution" (11 contributions, nearly 200 participants) and the workshop for the participants in the postal and courier services market "Aspects of Postal Market Regulation" (4 contribution, 80 participants). Also, the conference organised by the RRT in co-operation with Vilnius University "Legal Aspects of Liberalisation of State-regulated Sectors: Practical Issues and Future Tendencies" should be mentioned.

The RRT employees took an active part in the events organised by other organisations both in Lithuania and foreign countries, delivered reports seeking to propagate information about the RRT activities and the development of the communications sector of Lithuania:

- Main tendencies in the development of electronic communications in Lithuania and the EU (Vilnius, Infobalt international conference "Information Society 2004"),
- Latest developments in the Lithuanian telecommunication market (Vilnius, ITU regional seminar Economic Dynamics of Newly Liberalized Telecommunication Markets in CEE Countries and Baltic States),
- Issues for Accession countries - Regulator's point of view (Sofia, the seminar organised by CEPT/ECC/PT2 TRIS "Practical issues on regulating incumbents including applying the non-discrimination principle"),
- Liberalization of Telecommunications Market (Minsk, a round table discussion organised by the United Nations Organisation for the Government of Belarus on liberalisation of the telecommunications market),

- Addressing the challenges and role of the NRA's in implementing EU pricing regime - the case in Lithuania (Praha, around table discussion organised by the forum on networks interconnection of the CEE countries),
- Number portability implementation's way: Past, Present and Future (Praha, International Conference "Number portability 2004),
- Effective method for identification of numbers of telephone lines to which the cordless telephones operating in GSM frequency bands are connected" (Wroclaw, 17th International Wroclaw symposium and exhibition on electromagnetic compatibility).

- effective management of radio frequencies used for the purpose of new technologies and supervision of their use, paying the greatest attention to the radio spectrum used in **technologies of broadband fixed and broadband wireless access;**
- **management of the Internet domain names;**
- **activities strengthening security of networks and information;**
- **horizontal integration into decision-making in the EU structures.**

Planning and Organising of the RRT Activities

In its activities the RRT follows the strategic action plan, which sets the major objectives, goals, aims of the activities of the institution and measures to achieve them.

In 2004, to implement the strategic objectives the RRT carried out the Special program – Communications Management and Control Program (code 88.1).

- The measures provided for in the Special Program were in line with the following:

Strategic priorities of the Government of the Republic of Lithuania – to seek for a harmonised development, to ensure a further improvement of conditions for the development of business, to develop information and knowledge-based society,

- The provisions of the program of the Government of the Republic of Lithuania for 2001-2004 – to encourage the development of business, small and medium-size business, in particular, to abolish bureaucratic barriers, speed up the creation of information and knowledge-based society, the development of science and technologies,

Strategic objectives of allocating radio frequencies to broadcast radio and television programmes — to ensure that by making use of the available and planned radio spectrum resources, the telecommunications networks intended for broadcasting and transmitting programmes should cover as large as possible territory of the Republic of Lithuania, to plan the development of the existing networks, to rationally and efficiently use limited radio frequency resources, as well as implements the State strategy for a long-term development.

Guidelines for Activities for 2005

The RRT established the following activity priorities for the year 2005:

- **market analysis** so as to ensure competition on the electronic communications market and creating favourable conditions for both large, medium-size and small economic entities to compete on the market;

**FINANCIAL STATEMENT
OF THE RRT, 2004**

The issue of financing of the RRT was finally resolved when the Regulations of the RRT had been adopted ensuring that all fees collected by the RRT would finance only the costs of activities of the RRT. Therefore new tariffs of payments for the services provided and works performed by the RRT, which were in effect as of 1 January, were replaced by the new tariffs for the services provided and works performed by the RRT approved at the end of 2004 and which came into force on 1 January 2005.

Newly adopted fees are 30 per cent less in comparison to the fees valid before and they were formed taking into consideration the activities carried out by the RRT and are oriented to the costs incurred by the RRT.

In the future, the RRT plans to recalculate tariffs of payments on the annual basis seeking to match the income earned from the services provided by the RRT with the operational costs incurred by the RRT.

RRT income for 2004

Item No.	Groups of RRT income	Invoices issued in 2004	
		Income, in thousand Litas	Income, in per cent
1.	Income from tenders and auctions for radio frequencies/channel and telephone numbers for use	310.86	0.81
2.	Issuance of authorisations to use telecommunications equipment	325.44	0.85
3.	Monitoring of radio frequencies/channels	36 159.96	93.98
4.	Monitoring of the use of telephone numbers	1 606.21	4.17
5.	Tests of radio equipment and telecommunications terminal equipment	72.61	0.19
6.	TOTAL(1+2+3+4+5):	38 475.08	100.00

Application of assignments allocated to the programmes carried out by the RRT in 2004, in thousand Litas

Item No.	Name of expenses	To special program – Communications Management and Control Program		To EU PHARE Assistance Co-financing Program		Total to both programs	
		Assignations	Cash expenses	Assignations	Cash expenses	Assignations	Cash expenses
1.	Expenses, total	14144.8	10549.0			14144.8	10549.0
	Including:						
1.1.	Wages	6767.0	5762.0			6767.0	5762.0
1.2.	Social insurance contributions	2098.0	1783.0			2098.0	1783.0
1.3.	To other expenses, goods and services	5279.8	3004.0			5279.8	3004.0
2.	Property expenses	2888.9	1817.0	2271.7	2271.7	5160.6	4088.7
3.	TOTAL (1+2)	17033.7	12366.0	2271.7	2271.7	19305.4	14637.7

EU legal acts for the implementation of which the RRT is responsible

1.	Commission Directive 88/301/EEC of 16 May 1988 on competition in the markets in telecommunications terminal equipment
2.	Council Directive 89/336/EEC of 3 May 1989 on the approximation of the laws of the Member States relating to electromagnetic compatibility
3.	Council Decision 97/838/EC of 28 November 1997 concerning the conclusion on behalf of the European Community, as regards matters within its competence, of the results of the WTO negotiations on basic
4.	Directive 97/67/EC of the European Parliament and of the Council of 15 December 1997 on common rules for the development of the internal market of Community postal services and the improvement of quality of service
5.	Directive 2002/39/EC of the European Parliament and of the Council of 10 June 2002 amending Directive 97/67/EC with regard to the further opening to competition of Community postal services
6.	Commission Recommendation of 30 March 1998 on the principles applicable to the bodies responsible for out-of-court settlement of consumer disputes
7.	Directive 98/84/EC of the European Parliament and of the Council of 20 November 1998 on the legal protection of services based on, or consisting of, conditional access
8.	Directive 1999/5/EC of the European Parliament and of the Council of 9 March 1999 on radio equipment and telecommunications terminal equipment and the mutual recognition of their conformity
9.	Decision No 676/2002/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on a regulatory framework for radio spectrum policy in the European Community (Radio Spectrum Decision)
10.	Directive 98/34/EC of the European Parliament and of the Council of 22 June 1998 laying down a procedure for the provision of information in the field of technical standards and regulations
11.	Directive 98/48/EC of the European Parliament and of the Council of 20 July 1998 amending Directive 98/34/EC laying down a procedure for the provision of information in the field of technical standards and regulations
12.	Directive 1999/5/EC of the European Parliament and of the Council of 9 March 1999 on radio equipment and telecommunications terminal equipment and the mutual recognition of their conformity
13.	2000/299/EC: Commission Decision of 6 April 2000 establishing the initial classification of radio equipment and telecommunications terminal equipment and associated identifiers
14.	Commission Decision of 26 April 2000 concerning the request by France to maintain pursuant to Article 18(3) of Directive 1999/5/EC of the European Parliament and of the Council a requirement for telecommunications terminal equipment intended for connection to the analogue public switched telephone network of France Telecom
15.	Commission Decision of 22 September 2000 on the application of Article 3(3)(e) of Directive 1999/5/EC to radio equipment covered by the regional arrangement concerning the radiotelephone service on inland waterways
16.	Commission Decision of 22 September 2000 on the application of Article 3(3)(e) of Directive 1999/5/EC to marine radio communication equipment intended to be fitted to seagoing non-SOLAS vessels and which is intended to participate in the global maritime distress and safety system (GMDSS) and not covered by Council Directive 96/98/EC on marine equipment
17.	Commission Decision of 21 February 2001 on the application of Article 3(3)(e) of Directive 1999/5/EC to avalanche beacons
18.	Decision No 676/2002/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on a regulatory framework for radio spectrum policy in the European Community
19.	Directive 2002/19/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on access to, and interconnection of, electronic communications networks and associated facilities (Access Directive)
20.	Directive 2002/20/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on the authorisation of electronic communications networks and services (Authorisation Directive)
21.	Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Framework Directive)
22.	Directive 2002/22/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on universal service and users' rights relating to electronic communications networks and services (Universal Service Directive)
23.	Regulation (EC) No 733/2002 of the European Parliament and of the Council of 22 April 2002 on the implementation of the .eu Top Level Domain
24.	Directive 2002/58/EC of the European Parliament and of the Council of 12 July 2002 concerning the processing of personal data and the protection of privacy in the electronic communications sector (Directive on privacy and electronic communications)
25.	Commission Decision No 2002/622/EC of 26 July 2002 establishing a Radio Spectrum Policy Group
26.	Commission Directive 2002/77/EC of 16 September 2002 on competition in the markets for electronic communications networks and services
27.	Commission Recommendation of 11 February 2003 on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communication networks and services

28.	Commission recommendation of 20 March 2003 on the harmonisation of the provision of public R-LAN access to public electronic communications networks and services in the Community
29.	Commission Decision of 25 March 2003 on the application of Article 3(3)(e) of Directive 1999/5/EC of the European Parliament and of the Council to radio equipment intended to be used on non-SOLAS vessels and which is intended to participate in the Automatic Identification System (AIS)
30.	Commission Recommendation of 23 July 2003 on notifications, time limits and consultations provided for in Article 7 of Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services
31.	Commission Decision of 24 July 2003 on the minimum set of leased lines with harmonised characteristics and associated standards referred to in Article 18 of the Universal Service Directive (2003/548/EC)
32.	Commission Recommendation of 25 July 2003 on the processing of caller location information in electronic communication networks for the purpose of location-enhanced emergency call services
33.	Commission Decision of 4 September 2003 on essential requirements relating to marine radio communication equipment which is intended to be used on non-SOLAS vessels and to participate in the Global Maritime Distress and Safety System (GMDSS)
34.	Regulation (EC) No 460/2004 of the European Parliament and of the Council of 10 March 2004 establishing the European Network and Information Security Agency
35.	Commission Regulation (EC) No 874/2004 of 28 April 2004 laying down public policy rules concerning the implementation and functions of the .eu Top Level Domain and the principles governing registration
36.	2004/545/EC: Commission Decision of 8 July 2004 on the harmonisation of radio spectrum in the 79 GHz range for the use of automotive short-range radar equipment in the Community
37.	Commission Decision 2005/50/EC of 17 January 2005 on the harmonisation of the 24 GHz range radio spectrum band for the time-limited use by automotive short-range radar equipment in the Community
38.	Commission Decision of 6 April 2000 establishing the initial classification of radio equipment and telecommunications terminal equipment and associated identifiers
39.	Commission Guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications networks and services

Resolution of the Republic of Lithuania

1.	On the Approval of the Regulations of the Communications Regulatory Authority of the Republic of Lithuania (Official Gazette Valstybės žinios No. 131-4734, 2004)
2.	On Amending the Approval of the Number of the Maximum Permissible Number of Offices of Civil Servants and Employees Working under the Employment Contract and Receiving Remuneration from the State Budget and State Monetary Funds (Official Gazette Valstybės žinios No. 162-5917, 2004)
3.	On Amending Resolution No. 1237 of the Government of the Republic of Lithuania of 7 October Concerning the Procedure for Accumulating and Storing Information Provided to the Communications Regulatory Authority about what Technical Data on Telecommunications is Fixed and Stored by Telecommunications Operators and Providers of Telecommunications Services (Official Gazette Valstybės žinios No. 1-3, 2005)
4.	On Recognising Some Resolutions of the Government of the Republic of Lithuania as Null and Void (Official Gazette Valstybės žinios No. 158-5775, 2004)

Orders of the Minister of Transport of the Republic of Lithuania

1.	On the Approval of Characteristics of the Public Postal Network of a Provider of Universal Postal Services (Official Gazette Valstybės žinios No. 159-5813, 2004)
2.	On the Approval of the Rules for the Provision of Universal Postal Services (Official Gazette Valstybės žinios No. 17-555, 2005)

Orders of the Director of the Communications Regulatory Authority of the Republic of Lithuania

1.	On the Approval of the Rules for the Submission of Documents to the Communications Regulatory Authority (Official Gazette Valstybės žinios No. 141-5171, 2004)
2.	On the Approval of the Rules for Holding Public Consultations about the Decisions Made by the Communications Regulatory Authority of the Republic of Lithuania (Official Gazette Valstybės žinios No. 141-5173, 2004)
3.	On the Approval of the Rules for Imposing Economic Sanctions (Official Gazette Valstybės žinios No. 141-5172, 2004)
4.	On the Approval of the Rules for Issuance of Authorisations to Providers of Postal Services and the Provision of Postal Services (Official Gazette Valstybės žinios No. 139-5083, 2004)
5.	On the Approval of the Procedure for Making Payments for the Services Provided and Works Performed by the Communications Regulatory Authority of the Republic of Lithuania and the Tariffs (Official Gazette Valstybės žinios No. 178-6622, 2004)
6.	On the Approval of the Rules for Publicising Information Related to the Implementation of the Republic of Lithuania Law on Electronic Communications and the Republic of Lithuania Postal Law (Official Gazette Valstybės žinios No. 180-6692, 2004)
7.	On the Approval of the Terms and Conditions for The Public Tender to Choose the Administrator of the Central Reference Database (Informaciniai pranešimai (Information Supplement) of Valstybės žinios (Official Gazette), No. 79-686, 2004)
8.	On the Approval of the Market Analysis Rules (Official Gazette Valstybės žinios No. 141-5174, 2004)
9.	On the Approval of the General Terms and Conditions for the Provision of Courier Services (Official Gazette Valstybės žinios No. 107-4023, 2004)
10.	On the Approval of the General Terms and Conditions for the Provision of Courier Services (Official Gazette Valstybės žinios No. 107-4023, 2004)
11.	On the Approval of the Rules for the Use of Radio Frequencies/Channels in the Cable Television and Microwave Multi-channel Television Networks (Official Gazette Valstybės žinios No. 13-401, 2004)
12.	On the Approval of the rules for the provision of Leased Lines Services (Official Gazette Valstybės žinios No. 181-6729, 2004)
13.	On the Approval of Forms for Annual and Quarterly Reports of Postal and (or) Courier Services (Official Gazette Valstybės žinios No. 127-4584, 2004)
14.	On the Approval of the Provisional Plan of Third Generation Mobile Communications (UMTS/IMT 2000) Radio Frequencies for the Development of Radio Communications for Non-commercial Experimental Purposes (Official Gazette Valstybės žinios No. 57-2039, 2004)
15.	On the Approval of Documents of the Authorised Officials of the Communications Regulatory Authority Confirming their Authorisations and the Functions Performed (Official Gazette Valstybės žinios No. 88-3266, 2004)
16.	On Amending Order No. 1V-129 of the Director of the Communications Regulatory Authority under the Government of the Republic of Lithuania of 16 October 2003 Concerning the Approval of the Terms and Conditions for Ensuring the Subscriber's Right to Retain the Subscriber Number in Changing the Provider of Telephone Services or the Place and Manner of the Provision of Services (Official Gazette Valstybės žinios No. 188-7047, 2004)
17.	On Amending Order No. 1V-167 of the Director of the Communications Regulatory Authority of 16 December 2003 Concerning the Approval of the Plan for the Use of Radio Frequencies (Official Gazette Valstybės žinios No. 167-6169, 2004)
18.	On Amending and Supplementing Order No. 138 of the Director of the Communications Regulatory Authority under the Government of the Republic of Lithuania of 14 October 2002 Concerning the Approval of the Technical Regulation of Radio Equipment and Telecommunications Terminal Equipment (Official Gazette Valstybės žinios No. 163-5970, 2004)

19.	On Amending Order No. 1V-125 of the Director of the Communications Regulatory Authority under the Government of the Republic of Lithuania of 15 October 2003 Concerning the Approval of the Strategic Plan for Allocating Radio Frequencies to Broadcast and Transmit Radio and Television Programmes and Decision No. 89 of the Radio and Television Commission of Lithuania of 15 October 2003 Concerning the Approval of the Strategic Plan for Allocating Radio Frequencies to Broadcast and Transmit Radio and Television Programmes (Official Gazette Valstybės žinios No. 145-5296, 2004)
20.	On amending Order No. 196 of the Director of the Communications Regulatory Authority of 20 December 2002 Concerning the Approval of the National Telephone Numbering Plan (Official Gazette Valstybės žinios No. 88-3267, 2004)
21.	On Amending Order No. 199 of the Director of the Communications Regulatory Authority under the Government of the Republic of Lithuania of 20 December 2002 Concerning the Approval of the Rules for Allocating and Using Radio Frequencies/Channels (Official Gazette Valstybės žinios No. 85-3108, 2004)
22.	On Amending Order No. 200 of the Director of the Communications Regulatory Authority under the Government of the Republic of Lithuania of 20 December 2002 Concerning the Approval of the General Terms and Conditions for the Public Tender to Grant the Right to Use Radio Frequencies/Channels (Official Gazette Valstybės žinios No. 65-2337, 2004)
23.	On Amending Order No. 198 of the Director of the Communications Regulatory Authority of 20 December 2002 Concerning the Approval of the Rules for Allocating and Using Telephone Numbers (Official Gazette Valstybės žinios No. 56-1972, 2004)
24.	On Amending Order No. 201 of the Director of the Communications Regulatory Authority of 20 December 2002 Concerning the Approval of the Rules for the Auction to Grant the Right to Use Radio Frequencies/Channels or Telephone Numbers (Official Gazette Valstybės žinios No. 51-1709, 2004)
25.	On Amending and Supplementing Order No. 1V-125 of the Director of the Communications Regulatory Authority under the Government of the Republic of Lithuania of 15 October 2003 Concerning the Approval of the Strategic Plan For Allocating Radio Frequencies/Channels to Broadcast and Transmit Radio and television Programmes and Decision No. 89 of the Radio and Television Commission of Lithuania of 15 October 2003 Concerning the Approval of the Strategic Plan for Allocating Radio Frequencies to Broadcast and Transmit Radio and Television Programmes (Official Gazette Valstybės žinios No. 44-1483, 2004)
26.	On Amending Order No. 196 of the Director of the Communications Regulatory Authority of 20 December 2002 Concerning the Approval of the National telephone Numbering Plan (Official Gazette Valstybės žinios No. 59-2098, 2004)
27.	On Amending Order No. 26 of the Director of the Communications Regulatory Authority under the Government of the Republic of Lithuania of 28 February 2002 Concerning the Approval of Authorisations to Carry out the Decision to Confiscate a Thing in Cases Established in Article 320 of the Republic of Lithuania Code of Administrative Law Violations and Standard Protocols of Administrative Law Violation, Checking and (or) Taking away an Object, as well as Forms for Decisions in the Administrative Law Violation Case (Official Gazette Valstybės žinios No. 35-1166, 2004)
28.	On Amending Order No. 176 of the Director of the Communications Regulatory Authority of 12 December 2002 Concerning the Approval of the General Terms and Conditions of Engaging in Telecommunications Activities (Official Gazette Valstybės žinios No. 26-840, 2004)
29.	On Amending Order No. 1V-129 of the Director of the Communications Regulatory Authority of 16 October 2003 Concerning the Approval of the Terms and Conditions for Ensuring the Subscriber's Right to Retain the Subscriber Number in Changing the Provider of Telephone Services or the Place and Manner of the Provision of Services (Official Gazette Valstybės žinios No. 22-679, 2004)
30.	On Amending Order No. 27 of the Director of the Communications Regulatory Authority of 28 February 2002 Concerning the Procedure for Establishing and Eliminating Radio Interference (Official Gazette Valstybės žinios No. 13-403, 2004)
31.	On Amending Order No. 47 of the Director of the Communications Regulatory Authority under the Government of the Republic of Lithuania of 29 March 2002 Concerning the Approval of the Rules for Issuance of Authorisations to Use Industrial, Scientific and Medical Equipment Operating within the Radio Frequencies Range (Official Gazette Valstybės žinios No. 13-402, 2004)
32.	On Amending Order No. 197 of the Director of the Communications Regulatory Authority of 20 December 2002 Concerning the Approval of the Rules for Telecommunications Networks Interconnection (Official Gazette Valstybės žinios No. 10-294, 2004)

